

Kandidatuppsats
Journalistprogrammet VT 2015
Institutionen för journalistik, medier och kommunikation
Göteborgs Universitet

"Hör upp, du måste flytta på dig!"

– Manspreading i svensk press

Könsmärkning i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet,
Aftonbladet och Expressen

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Författare: Ellen Nilsson, Hanna Rahlén och Ellinor Rostedt
Handledare: Jenny Wiik

Title: "Listen up, you need to move!" – Manspreading in Swedish newspapers, A quantitative content analysis of national news in Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet and Expressen

Authors: Ellen Nilsson, Hanna Rahlén and Ellinor Rostedt

Year: Spring 2015

Level: Bachelor degree

Department: Department of Journalism, Media and Communication, Göteborgs universitet.

Language: Swedish

Supervisor: Jenny Wiik

Abstract

To investigate how men and women are represented in nationwide newspapers, we implemented a study focusing on gender typing in news content and in the newsroom. Gender typing is a theory that can be used for investigating how certain duties or news subjects are assigned to a journalist of a certain gender based on stereotypes. We also investigated gender typing in the news content, i.e. which roles are assigned to which gender. Several media companies worked actively for gender equality in their newsrooms but with the digitalisation of media that eventually led to staff cuts and reorganization, equality of men and women were no longer a priority. Previous research testifies to a widespread gender typing in both Swedish and international media. There has been research of gender typing done for instance in tv-news or in specific areas such as sports or crime. With this study we will contribute to new results based on a specific type of news, nation news.

The purpose of the study includes to investigate the extent of gender typing in nation news published in nationwide newspapers; Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet and Expressen. We also wanted to see what roles men and women were given in the articles and which subject those articles affected. We were curious to see if there were a difference in articles written by men or women regarding gender representation of the contributors. We also took the size of the articles and photos into consideration.

We implemented our questions into variables and performed a quantitative content analysis on a total of 993 articles. First of all the results shows us that the national news material in the newspapers are dominated by male journalists even though research shows that there are 50 percent women amongst swedish journalists. Our results points to widespread gender typing both regarding journalists being assigned to write certain news based on their gender and regarding what roles men and women have as participants in the articles, within specific subjects.

The conclusion of our results concentrates on comprehensive organisational problems where stereotypes are reproduced and outdated structures proceeds to influence the production of news.

Keywords: Gender typing, quantitative content analysis, national news, swedish journalists, equality, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet, Expressen

Abstract.....	2
1. Inledning	6
1.1 Syfte och frågeställningar.....	7
2 Teori	9
2.1 Genusteori	9
2.1.1 <i>Mannen som norm</i>	9
2.1.2 <i>Könsmärkning</i>	11
2.2 Kvinnor i presshistorien	13
2.3 Jämställdhet i media i dag	14
2.4 Medielogik	16
2.5 Definitioner	17
3. Tidigare forskning	20
3.1 Privata kvinnor undantag bland män i maktposition	20
3.1.1 <i>Who makes the news?</i>	20
3.1.2 <i>Tolkande män och förbipasserande kvinnor</i>	21
3.1.3 <i>Många manliga män</i>	22
3.1.4 <i>2002 års publicistiska bokslut</i>	23
3.2 Organisationens makt över könsmärkning.....	23
3.2.1 <i>Könsmärkning i SVT:s nyheter</i>	23
3.2.2 <i>Rethinking women and news</i>	24
3.2.3 <i>Gendered media</i>	25
3.2.4 <i>Whose news?</i>	26
4 Metod och material	27
4.1 Kvantitativ innehållsanalys.....	27
4.1.1 <i>Avgränsningar</i>	27
4.1.2 <i>Sveriges fyra största rikstäckande tidningar</i>	28
4.1.3 <i>Jämställdhetsplan</i>	29
4.1.4 <i>Material</i>	29
4.2 Genomförande av undersökningen	30
4.2.1 <i>Validitet och reliabilitet</i>	31
4.2.2 <i>Metodkritik</i>	31
4.2.3 <i>Bortfall</i>	32
5. Resultat och analys	34
5.1 Skribenterna	34
5.1.1 <i>Vilka ämnen skriver skribenterna om?</i>	35
5.1.2 <i>Vem får skriva om vad?</i>	36
5.1.3 <i>Vem får skriva om vad inom varje tidning?</i>	38
5.1.4 <i>Vem skriver skribenterna om?</i>	40
5.2 De medverkande	40
5.2.1 <i>Manliga politiker och kvinnliga offer</i>	41
5.2.1.1 Små skillnader tidningarna emellan	46
5.2.2 <i>Män i politiken och kvinnor i human interest</i>	47
5.2.2.1 Jämförelse mellan tidningar	51
5.2.3 <i>Kvinnliga kunligheter och manliga chefer</i>	52

5.3 Vem syns i bilderna?	56
5.4. Hur stort utrymme får skribenterna och ämnena?.....	57
5.5 TT-material	58
6. Slutdiskussion	62
Källförteckning	67
Bilagor	71
Bilaga 1	71
Bilaga 2	80

1. Inledning

Sedan 1999 har svenska journalistkåren varit jämställd¹ men trots det visar undersökningar att verkligheten på redaktionerna är en annan. Frågan är hur det egentligen ser ut på redaktionerna i dag?

Jämställdhetspolitiken i Sverige har ett övergripande mål, att män och kvinnor ska ha samma makt att forma samhället de lever i så väl som det egna livet. Jämställdhetsmålen kan delas upp i en kvantitativ del som innebär att det bör finnas ungefär lika många män som kvinnor, och en kvalitativ del som innebär att män och kvinnors egenskaper, kunskaper och värderingar ska vägas lika.² De senaste decennierna har fokus legat på den kvantitativa jämställdheten. När så stor energi läggs på att räkna och jämföra antalet män och kvinnor försvinner dock ofta den mer nyanserade analysen; var hamnar kvinnorna och var hamnar männen? Att det finns lika många män som kvinnor kanske inte väger så tungt om det finns en tydlig uppdelning på roller och/eller områden.

För journalistkåren innebär därför jämställdhet att det inte enbart ska vara totalt sätt lika många kvinnor och män inom journalistiken, utan att det också finnas en balanserad könsrepresentation på redaktionens olika roller och bevakningsområden. Som samhällets förlängda arm påverkar och influerar media publikens bild av verkligheten. Den mediala bilden lyfter fram olika sätt att se på verkligheten och påverkar individens sätt att värdera vad som är viktigt och oviktigt.³ Utifrån medias påverkan på publikens verklighetsuppfattning är det därför viktigt att media visar upp en bild fri från könsmärkning, det vill säga att redaktion och innehåll inte består av stereotypa och förlegade bilder av vad som är manligt och kvinnligt. En könsmärkt redaktion reproducerar och matar samhället med en bild stereotypa föreställningar som inte alltid är representativ för verkligheten.

---

¹ Djerf-Pierre, Monika, 'Journalisternas sociala bakgrund', i Asp, Kent (Red), *Svenska journalister 1989-2011*, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet, 2012, s.17

² Sverige Statistiska centralbyrå, enheten för befolkningsstatistik (red.), *På tal om kvinnor och män: lathund om jämställdhet 2012*, Statistiska centralbyrån, Stockholm, 2012, s. 4-5,

http://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0201_2012A01_BR_X10BR1201.pdf

³ Gripsrud, Jostein, *Mediekultur, mediesamhälle*, 3., [bearb.]upplagan, Daidalos, Göteborg, 2011, s.19-20

Könsmärkning av medieinnehåll är något som mer eller mindre alltid präglat journalistiken och organisationen runt om kring den. Forskning har visat att svensk media, trots jämställd journalistkår, fortfarande är könsmärkt och att könsmärkningen blir värre när medieföretagen utsätts för förändringar. Den senaste studien av könsmärkning inom press är gjord 2008 där Karolina Lek och Elin Olsson i sin kandidatuppsats *Tolkande män och förbipasserande kvinnor* kom fram till att det förekom könsmärkning av nyheter i Dagens Nyheter, Aftonbladet och Barometern.⁴ Sedan 2008 har det nu förflutit sju år under vilka medielandskapet har varit utsatt för enorma påfrestningar till följd av digitaliseringen. Det har inneburit att många mediehus har blivit tvungna att skära ner på antalet anställda och omorganisera sig. Därför är det nu dags att göra en ny verklighetskoll av svensk press för att se var de står idag. Den här uppsatsen syftar därför till att ta reda på hur det ser ut med könsmärkning av inrikesnyheter i svensk nyhetspress idag. Närmare bestämt kommer det vara Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen som undersöks i den här studien.

Undersökningar som tidigare gjorts på det här ämnet inom svensk press har varit bredare analyser av en tidnings helhet eller mer specifika undersökningar inom vissa ämnen så som sport och brottsjournalistik. Pusselbiten som den här studien kommer att bidra med, förutom en uppdatering av könsmärkning i dagsläget, är en specifik bild av hur det ser ut med könsmärkning i de fyra utvalda tidningarnas inrikesnyheter. Dessutom syftar undersökningen till att kartlägga huruvida skribentens kön påverkar en artikels könsfördelning. Går det att identifiera en skillnad i könsmärkning beroende på om det är en man eller kvinna som författat en text?

1.1 Syfte och frågeställningar

Vårt syfte är att undersöka könsmärkning av inrikesnyheterna på Sveriges fyra största⁵ rikstäckande tidningar; Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet. Vi vill dels undersöka vilka roller män och kvinnor har i artiklar samt inom vilka ämnesområden de förekommer. Vi avser även att undersöka om det finns någon skillnad mellan artiklar skrivna av män respektive kvinnor vad gäller könsfördelningen bland dem som medverkar i artikeln. Vi

---

⁴ Lek, Karolina, Olsson, Elin, *Tolkande män och förbipasserande kvinnor – en kvantitativ innehållsanalys av kvinnor och mäns representation i svensk nyhetspress*, institutionen för kommunikation och design, Kalmar högskola, 2008

⁵ *Kommentar: Största sett till storlek på upplaga.*

kommer också ta hänsyn till artiklarnas storlek och bildmaterial för att se om nyhetsvärdering beror på skribentens kön. Våra frågeställningar är följande:

- Förekommer det en uppdelning av mjuk och hård⁶ journalistik på kvinnliga respektive manliga skribenter vad gäller inrikesnyheterna, och hur nyhetsvärderas respektive kategori?
- Inom vilka ämnen och i vilka roller får kvinnor respektive män medverka i inrikesartiklarna?
- Påverkar skribentens kön könsrepresentationen i artiklarna?
- Hur ser könsrepresentationen ut i bildmaterialet?

---

⁶ *Kommentar: en definition av dessa begrepp kommer att finnas under uppsatsens definitionskapitel.*

2 Teori

2.1 Genusteori

Innan vår teoretiska utgångspunkt inom genusteorin presenteras behöver vi bena ut betydelsen av de två mest centrala begreppen inom teorin; nämligen kön och genus. Detta för att det ska vara tydligt vad vi menar i uppsatsens fortsättning. Grovt förenklat kan begreppen förklaras som att kön syftar till det biologiska könet medan genus snarare syftar till det socialt konstruerade könet. Genus bygger således på kulturella och samhällsliga tolkningar av de biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor och inte på de faktiska biologiska skillnaderna.⁷

Många forskare⁸ hävdar att begreppet genus är mycket mer komplext än att bara beskrivas som socialt kön. Yvonne Hirdman menar till exempel att genus, i motsatts till socialt kön, är ett begrepp som också innefattar maktstrukturer mellan män och kvinnor.⁹ Vi har dock valt att utgå från de grövre definitionerna dels för tydlighetens skull men också för att det är svårt att hitta en gemensam definition av begreppet genus då det är ett omdiskuterat begrepp.

2.1.1 Mannen som norm

Stereotyper av män och kvinnor är något som bygger på en sorts tradition som pågått sedan urminnes tider. Yvonne Hirdman spårar stereotyperna hela vägen till antiken då kvinnan sågs som något icke existerande, något svävande och oformbart. Under den senare tiden av antiken och in i medeltiden ansågs kvinnan vara en ofullständig variant av mannen, något som grundades i bibelns skapelseberättelse där Gud skapar kvinnan av mannens revben. Det tänkandet kom att kallas för enkönsmodellen, där det manliga könet är normen och kvinnan blir en sämre version av mannen.¹⁰

---

⁷ Jarlbro, Gunilla, Medier, genus och makt, Studentlitteratur, Lund, 2006, s. 12-13

⁸ *Kommentar: Läs Yvonne Hirdmans "Genus – om det stabilas föränderliga former" (2006) eller Gayle Rubins "The traffic in women: notes on the 'political economy' of sex" (1975) för djupare definitioner av begreppet genus.*

⁹ Jarlbro, 2006, s. 13

¹⁰ Hirdman, Yvonne, *Genus: om det stabilas föränderliga former*, 2.4, [rev.] uppl., Liber, Malmö, 2008, s. 26-31

Det tankesättet utvecklades, under det sena 1700-talet, till att handla om att totalt åtskilja mannen och kvinnan, den så kallade tvåkönsmodellen. Det slutade handla om att kvinnan var en variant av mannen och övergick till att handla om att kvinnan skiljde sig så mycket från mannen att hon till och med ansågs vara av en annan art. Idealkvinnan skulle böja sig för sitt biologiska öde; att föda barn och vara en moder.¹¹ Med Darwins evolutionsteori stärktes denna bild. Teorins fokus på fortplantning gjorde kvinnan till ett objekt som mannen skulle slåss om för att få sprida sina gener. Även om kvinnan vid det här laget sågs som en egen varelse så var hon underordnad mannen, på sin höjd kunde hon efterlikna honom. Under den här tiden framkommer också tankar kring att kvinnan måste fostras till det hon är skapad för: ”Man och kvinna äro människor, men de äro det på ett för vardera könet olika sätt. /.../ Mannen skall göras duktig och stark, kvinnan älskvärd.”¹²

På det tidiga 1800-talet var kvinnans plats i hemmet och framförallt i köket. Citatet ovan återspeglades mycket under den här tiden. Det var nämligen inte bara så att kvinnan förväntades att sköta hemmet och köket utan hon skulle också utbildas i hur detta skulle göras.¹³ Kvinnan hölls i köket under decennier, som husmor eller som piga. Mannens roll var i stället att försörja och ta hand om allt vad gällde den offentliga sektorn. Dessa roller var något som pojkar och flickor lärde sig som barn. Flickorna hjälpte till hemma, böjde sig för sin pappas regler, sa aldrig ifrån och blev så småningom pigor medan pojkarna fick utbilda sig, arbeta och lärde sig att det var flickornas ansvar att sköta hemmet. Det dröjde in på 1950-1960-talet innan detta började ifrågasättas och frångås.¹⁴

Då skulle kvinnor plötsligt ut på arbetsmarknaden. Kvinnor hade börjat ta plats i politiken och yrkade för att kvinnor skulle börja jobba för att kunna bli självständiga. Trots ökat kvinnligt inflytande var den generella uppfattningen fortfarande att kvinnor inte skulle avlönas på samma sätt som män eftersom kvinnor var sämre arbetskraft, detta för att de hade ett klenare tekniskt sinne, hade menstruation en gång i månaden och fortfarande hade ansvar för hemmet och barnen

---

¹¹ Hirdman, 2008, s. 35-37

¹² Burrow, J, Barnavård, 1862, s. 44

¹³ Hirdman, Yvonne, *Gösta och genusordningen: feministiska betraktelser*, Ordfront, Stockholm, 2007, s. 23, 41-42

¹⁴ Hirdman, 2007, s. 81-82

och därför var mycket frånvarande.¹⁵ Det blev också en könssegregerad arbetsmarknad där kvinnorna fortsatte att jobba inom områden som påminde om deras hushållsarbete, sådant som passade kvinnor, till exempel inom vården som sköterskor.¹⁶ Dessa arbetsområden är fortfarande kvinnodominerade och genomsnittslönen för kvinnor är fortfarande lägre än männens både inom samtliga yrkessektioner och inom yrken som är kvinnodominerade. För vissa tjänster inom kvinnodominerade yrken finns det dock undantag där kvinnors lön är högre än männens, till exempel barnskötare, förskollärare och grundskollärare.¹⁷

Det är den historiska utvecklingen som skapat den stereotypa mannen och kvinnan har också skapat en struktur som reproduceras, där mannen till norm och kvinnan underlägsen och mindervärdig. Kvinnan ses fortfarande som omhändertagande och som en person som passar för vissa yrken, exempelvis lärare eller sköterska. Kvinnor värderas fortfarande lägre inom vissa yrken, exempelvis som ekonomichefer, vilket kan ses på den stora löneskillnaden mellan kvinnor och män.¹⁸ Mannen, däremot, ska vara försörjande, respektingivande, viktig och han besitter en större kunskap och intelligens än kvinnan. Yvonne Hirdman kallar det för genussystem.¹⁹ Hon pratar också om genuskontrakt som hon menar är ett slags kontrakt mellan könen innehållande konkreta föreställningar om hur män och kvinnor ska vara på jobbet, hur de ska vara mot varandra och hur de bör prata, se ut och klä sig. Alltså föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt.²⁰

2.1.2 Könsmärkning

Könsmärkning handlar om att olika saker tillskrivs de olika könen utifrån stereotypa föreställningar av vad som är kvinnligt och manligt. Det kan till exempel vara att olika arbetsuppgifter eller roller på en arbetsplats tilldelas ett särskilt kön utifrån föreställningar om vad som är manligt och kvinnligt. Inom media kan det handla om vem som bevakar vilka

---

¹⁵ Hirdman, 2007, s. 104-105

¹⁶ Hallgren Anna, 'Nybergs resa i en klass för sig', i *Genus #3 Tema Arbete*, 2012, (Hämtad 2015-04-06)

¹⁷ Statistiska centralbyrån (red), *Män, kvinnor och lön*, Statistiska centralbyrån, Stockholm, 2014 (Hämtad 2015-04-06)

¹⁸ Statistiska centralbyrån (red), *Män, kvinnor och lön*, Statistiska centralbyrån, Stockholm, 2014, (Hämtad 2015-05-07)

¹⁹ Hirdman, 2007, s. 221-225

²⁰ Hirdman, 2007, s. 216-217

områden. Stereotyp sett bevakar män de ”viktiga” områdena så som krig och konflikter, ekonomi och näringsliv medan kvinnor bevakar de ”lättare” områdena som vård, skola och konsumentfrågor (se figur 1 i kapitel 1.4).²¹ Om det är så uppdelningen ser ut på en redaktion kan den sägas vara könsmärkt. Detsamma gäller medieinnehåll. Det kan ses som könsmärkt om kvinnor i artiklar har en underlägsen roll (offer, privatperson) och/eller främst förekommer inom områden som traditionellt sett dominerats av kvinnor (exempelvis vård) medan män har mer dominant roller (expert, politiker) och/eller främst förekommer inom områden som traditionellt sett dominerats av män (exempelvis ekonomi).

Könsmärkning kan delas upp i två delar, en kvantitativ del och en mer beskrivande del. Rosabeth Moss Kanter var en de första personerna som undersökte problematiken bakom begreppet könsmärkning. Det hon kunde se var att en person som tillhörde en grupp som befann sig i minoritet på ett företag, exempelvis kvinnor på högt uppsatta positioner, riskerade att bli bedömda utifrån sin gruppstillhörighet snarare än den individuella kompetensen. Hon konstaterade också att för att personerna inom minoritetsgruppen skulle ha en chans att bli bedömda som individer fick inte andelarna män och kvinnor frångå 60/40-modellen.²² Utifrån det förstås den kvantitativa delen av könsmärkning. För att återgå till exemplet med kvinnor som minoritetsgrupp; ju färre kvinnor det finns inom ett område desto större är risken att kvinnor bedöms i egenskap av att vara kvinna och inte som en individ med särskilda kompetenser.

Som komplement till den kvantitativa delen av könsmärkning finns den mer beskrivande delen som snarare går in på hur kvinnor och män beskrivs, för den här uppsatsen relevant, i nyhetspress. Vad betraktas som kvinnligt och manligt? Den frågan är något den här delen av könsmärkning kan besvara. Dessutom kan könsmärkning hjälpa till med att reda ut vad det får för konsekvenser att vissa ämnen, företeelser, yrken eller roller förknippas med ett särskilt kön.²³

Att vi använder oss av stereotypa beskrivningar av kvinnligt och manligt beror på att vi vill undersöka om media, i det här fallet nyhetspress, reproducerar genusstrukturer och stereotyper av

---

²¹ Djerf Pierre, Monika, 'Journalistikens kön: fältets struktur och logik under 1900-talet', *Kvinnovetenskaplig tidskrift.*, 2003(24):2, s. [29]-52, 2003, s. 37

²² Kanter, Rosabeth Moss, *Men and women of the corporation*, Basic Books, New York, 1993, s. 206-242

²³ Kanter, 1993, s. 206-242

manligt och kvinnligt. För att kunna identifiera detta måste vi därför använda och förstå vad som är stereotypiskt manligt och kvinnligt och varför det är så.

2.2 Kvinnor i presshistorien

Det har funnits enstaka kvinnor inom journalistiken sedan Sverige fick sin första tidning i mitten av 1600-talet.²⁴ Det dröjde dock fram till andra halvan av 1800-talet tills kvinnorna mer systematiskt, om än i mycket försiktig takt, tog sig in på redaktionerna. De som arbetade på eller för redaktionerna var medelklassdöttrar med få yrkesvägar men med en för tiden hög utbildning. Först år 1873 fick kvinnor rätt att utbilda sig på universitet.²⁵ Det fanns två huvudsakliga vägar in på redaktionerna för kvinnorna. Den ena vägen var att under resor skriva utrikesreportage, vilket såväl flickskolelärare, guvernanter som konstnärer gjorde.²⁶ Under 1850-talet gick Fredrika Bremer i bräschen för den nya journalistiska grenen, som utgjordes av brevkorrespondens med personliga iakttagelser.²⁷ Andra tog sig in på redaktionerna tack vare sina språkkunskaper och började med att översätta nyheter från utländska tidningar. Kvinnorna skrev de så kallade c-notiserna, "mord och hot i utlandet", medan männen skrev de längre utrikesartiklarna.²⁸

Samtidigt som kvinnorna blev fler under 1900-talets första år fick även de ta sig ut på fältet, och rutinuppgifterna delades lika mellan kvinnor och män.²⁹ Men viss uppdelning mellan män och kvinnor förblev tydlig. Det fanns idéer om vad som ansågs passande för kvinnor att skriva om. Ett område som kvinnorna tidigt accepterades inom var den sociala och aktiva journalistiken. Under 1910-talet wallraffade Ester Blenda Nordström som piga före självaste Günter Wallraffs födelse och var en av de första i Sverige att introducera det moderna reportaget.³⁰ Efter första

---

²⁴ Lundgren, Kristina (red.), *Tidningskvinnor 1690-1960*, Studentlitteratur, Lund, 2000, s 11

²⁵ Hultén, Britt (red.), *Pennskaft blir reporter: slutrapport av ett HSM-projekt*, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Univ., Stockholm, 2000, s 10

²⁶ Stål, Margareta, *Signaturen Bansai: Ester Blenda Nordström: pennskaft och reporter i det tidiga 1900-talet*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Univ. (JMG), Diss. Göteborg: Univ., 2002, Göteborg, 2002, s 63

²⁷ Lundgren (red.), 2000, s 35

²⁸ Hultén, 2000, s 12

²⁹ Berger, Margareta, *Pennskaft: kvinnliga journalister i svensk dagspress 1690-1975*, Norstedt, Stockholm, 1977, s 69

³⁰ Stål, 2002, s 74

världskriget, under hungervåren 1918, förvandlades kvinnosidorna till de första konsumentssidorna. Här fanns tips på de billigaste råvarorna och bästa kristidsmatlagningen.³¹

Kvinnornas bevakningsområden styrdes delvis av vad som ingick i familjeflickornas uppfostran. Det handlade främst om kultur, språk samt en ansedd speciell förmåga att socialisera. När svenska pressen inspireras av de amerikanska intervjuerna kom det på kvinnornas lott. Trots att intervjun var mycket högaktningsfull och okritisk fick genren mycket kritik eftersom den ansågs ohövlig och inkräktande. Under 1920-talet var Vera von Kræmer den första att recensera film. Det nya mediet möttes med viss skepsis men när kulturformen växte sig starkare kom männen att ta över.³²

Det är först under 1960-talet i och med journalistikens professionalisering och tillkomsten av journalistutbildning som ökning av andelen kvinnor på redaktionerna på riktigt tar fart.³³

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att även om kvinnorna inte varit en stor del av journalistkåren historiskt sätt så har de varit med och grundat och format journalistiska genrens som finns än i dag.³⁴

2.3 Jämställdhet i media i dag

Vem som får synas och höras är en fråga om demokrati. Hur mycket utrymme olika grupper får i medierna påverkar gruppens möjlighet att påverka samhällsutvecklingen. Därför är det essentiellt med en balanserad representation på redaktionerna. I dag utgör kvinnor hälften av journalistkåren³⁵ men män och kvinnor behandlas fortfarande olika i medierna. I världens medier har andelen kvinnor som framträder i ett nyhetsinslag ökat från att 28 procent till 37 procent, mellan 1995 och 2010, enligt en rapport från The Global Media Monitoring Project, men det är fortfarande en ojämn fördelning mellan könen. Det finns många faktorer som påverkar det journalistiska innehållet som produceras på redaktionerna, exempelvis organisationen eller ideal och normer. En diskussion som har fått stor plats inom medierna har berört journalisters

---

³¹ Berger, 2007, s 148-151

³² Berger, 2007, s 71

³³ Djerf-Pierre, Monika, 'Journalisternas sociala bakgrund', i Asp, Kent (Red), *Svenska journalister 1989-2011*, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet, 2012, s.17

³⁴ Hultén (red.), 2000, s 7

³⁵ Djerf-Pierre, i Asp (red.), 2012, s 17

partiskhet och att de generellt är mer vänsterorienterade eller liberala än befolkningen men detta har visat sig inte påverka det journalistiska innehållet.³⁶ Forskning från Global Media Monitoring Project³⁷ visar att andelen kvinnor på redaktionen däremot påverkar det journalistiska innehållet eftersom att underrepresentationen av kvinnliga skribenter leder till ett innehåll med manligt perspektiv vilket ger en världsbild utifrån mannens perspektiv.³⁸

Något som påverkar könsfördelningen på redaktionerna och könsrepresentationen i innehållet är homosocialitet, alltså hur enkönade grupper relaterar till varandra. Att män söker sig till andra män för identifikation och bekräftelse grundläggs i barndomen och under hela mannens uppväxt påverkas han av sociala institutioner och strukturer som framkallar det homosociala beteendet.³⁹ När manliga journalister dominerar redaktionerna tenderar de därför att producera nyheter för och om män. Kvinnors plats på redaktionerna tros kunna förändra både arbetsplatsen och det redaktionella innehållet om de överstiger en tredjedel av redaktionens medarbetare.⁴⁰ I Sverige har detta kriteriet uppnåtts men ändå är könsmärkning utbrett i svensk media. Något som fortfarande är ett stort problem och påverkar könsrepresentationen är att kvinnor på toppositioner inte har ökat alls i samma takt som journalistkårens könsfördelning har utjämnats.⁴¹ Under 1990-talet hade kvinnor en fjärdedel av maktpositionerna i svenska medieföretag.⁴² En undersökning från Nordicom, gjord år 2012, visar att den siffran inte har förändrats alls, då 24 procent av medlemmarna i styrelser på medieföretag som äger dagstidningar var kvinnor, och männen dominerade fortfarande med 76 procent. Dessa siffror baseras på 49 företag som publicerar 93

---

³⁶ Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.), *Medierna och demokratin*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012, s. 192-193

³⁷ *Kommentar: Mer om Global Media Monitoring Projects forskning finns i avsnittet Tidigare forskning.*

³⁸ Global Media Monitoring Project - *GMMP report 2010 Highlights* http://cdn.agilitycms.com/who-makes-the-news/Imported/reports_2010/highlights/highlights_en.pdf (Hämtad 2015-03-15)

³⁹ Lipman-Blumen, Jean, 'Toward a homosocial theory of sex roles: An explanation of the sex segregation of social institutions', *Women and the Workplace: The Implications of Occupational Segregation.*, 1976(1):3, s. [15]-31, 1976, s. 16

³⁷ Lipman-Blumen, 1976, s. 16

⁴⁰ Melin, Margareta, *Gendered journalism cultures: strategies and tactics in the fields of journalism in Britain and Sweden*, JMG, Department of Journalism and Mass Communication, University of Göteborg, Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2008, Göteborg, 2008, s 35

⁴¹ Djerf Pierre, Monika, 'The gender of journalism: the structure and logic of the field in the twentieth century', *NORDICOM-information.*, 2007(29):2, s. 97, 2007

⁴² Melin, 2008, s. 36

dagstidningar, med 3-7 utgåvor per vecka. Undersökningen visar också att andelen kvinnor vid VD-post i dessa företag år 2012 var 14 procent.⁴³

Diskussionen om representation i journalistikåren har varit framstående under 2000-talet. Många medieföretag har strävat efter att anställa vissa grupper av journalister, i huvudsak utifrån kommersiella och inte demokratiska intressen. Att tilltala en viss målgrupp eller konkurrera på en ny marknad kräver journalister som förstår mottagarna.⁴⁴ Man riskerar att missa viktiga ämnen eller nya nyhetsvinklar med en journalistik som inte representerar alla läsarna. Att de kommersiella intressena kan påverkas av att olika gruppers vardag inte speglas utan trängs undan av ensidiga berättelser i journalistiken är ytterligare en anledning för redaktionerna att ta hänsyn till representation.⁴⁵

2.4 Medielogik

Det finns olika faktorer som påverkar vad som blir en nyhet och inte. Några gemensamma principer för dagens nyhetsvärdering är närhet, sensation/avvikelse, elitcentrering och förenkling. Närheten det vill säga, det tidsmässiga, geografiska och kulturella avståndet till händelsen påverkar om den uppmärksammas som en nyhet, och i så fall i vilken utsträckning. Avvikande eller sensationella händelser som olyckor och brott prioriteras ofta i nyhetsvärderingen och tenderar att bli överrepresenterade då de avviker från vad som anses vara vanligt vardagsliv, i mycket stor grad. Många nyheter med ett sensationsvärde prioriteras framför händelser av ett mer samhällligt intresse just för att de väcker uppmärksamhet och fångar publiken. Händelser där elitpersoner det vill säga politiker, kändisar och kungligheter medverkar nyhetsvärderas också högt. Många nyheter har syftet att förenkla. Därför använder sig media ofta av en enskild händelse eller intervjuperson för att förklara ett mer komplicerat fenomen eller strukturer i ett samhälle.⁴⁶

---

⁴³ Edström, Maria & Mølster, Ragnhild (red.), *Making change: Nordic examples of working towards gender equality in the media*, Nordicom, Göteborg, 2014, s. 195

⁴⁴ Nord & Strömbäck (red.), 2012, s. 194

⁴⁵ Edström, Maria, *TV-rummets eliter: föreställningar om kön och makt i fakta och fiktion*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet (JMG), Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, Göteborg, 2006, s.17

⁴⁶ Nord & Strömbäck (red.), 2012, s. 212-214

Att dagens journalister är en homogen grupp, som har liknande ekonomiska, sociala och kulturella bakgrunder samt livsstilar, kan påverka nyhetsvärderingen då de egna värdegrunderna och referensramarna till viss del påverkar urvalet.⁴⁷ Professionaliseringen av yrket innebar att yrkesnormer, värderingar och ideal sattes upp, vilka blivande journalister stöter på redan under utbildningen.⁴⁸ Under 1960-och 1970-talet då professionaliserades av yrket hade sitt genombrott och ideal och yrkesnormer formades⁴⁹ var yrket fortfarande mansdominerat, då den stora tillströmningen av kvinnliga journalister skedde på 1980-talet.⁵⁰

Nyhetsvärderingen styrs av många faktorer som ekonomiska, politiska och sociala system, organisation och journalisterna som grupp där de professionella idealen och normerna råder. Den individuella journalistens åsikter har mycket liten eller ingen påverkan på innehållet i journalistiken men däremot finns det forskning som visar att nyhetsutbudet påverkas av att det finns kvinnor på redaktionerna.⁵¹

2.5 Definitioner

Inrikesnyheter: Eftersom Aftonbladet och Expressen inte har någon vinjett för inrikes väljer vi således att i stället själva definiera vad en inrikesnyhet är. Definitionen av inrikesnyheter tillämpar vi på samtliga fyra tidningar. Vi förlitar oss således inte enbart på Svenska Dagbladets och Dagens Nyheters vinjett inrikes. En artikel under inrikes i SvD eller DN som inte uppfyller vår definition kommer alltså inte att räknas. Med inrikesnyheter menar vi nyheter som riktar sig till hela landet, det kan vara artiklar, notiser och enkäter. Inrikesnyheten kan beröra olika ämnen, exempelvis nöje eller ekonomi, men vi kommer inte räkna med nöjes- eller ekonomidelen i tidningen. Begreppet inrikesnyheter rymmer också texter som kommenterar och analyserar nyhetsfenomen.

Kön: Begreppet kön för den här uppsatsen definieras som biologiskt kön, det vill säga man och kvinna.

---

⁴⁷ Nord & Strömbäck (red.), 2012, s. 218

⁴⁸ Nord & Strömbäck (red.), 2012, s. 219

⁴⁹ Nord & Strömbäck (red.), 2012, s. 176

⁵⁰ Nord & Strömbäck (red.), 2012, s. 192

⁵¹ Nord & Strömbäck (red.), 2012, s.193

Könsmärkning: Med könsmärkning menar vi att vissa arbetsroller och ämnesområden tilldelas ett särskilt kön utifrån vad som är stereotyp för det könet. I sin arbetsrapport *Kvinnor, män och nyheter i televisionen* ställer Monica Löfgren Nilsson upp en tabell över ämnen som traditionellt sett ansetts vara manligt respektive kvinnligt inom media (se tabell 1).⁵² Dominerar exempelvis kvinnor inom nyhetspress de traditionellt sett kvinnliga rollerna eller ämnena så är det könsmärkning.

Tabell 1. Könsmärkning

Nyhetsstyp	Manligt	Kvinnligt
Viktig/Offentlig	Internationella frågor och krig Ekonomi och arbetsmarknad Politik Näringsliv och företag Jordbruk och fiske Rättsväsende	Sjukvård och äldreomsorg Ungdomsfrågor Barnomsorg Invandring Bostadsfrågor Kriminalvård Skola och utbildning Fritidsverksamhet och hushållsekonomi Miljöfrågor (ej kärnkraft)
Intressant/Privat	Vetenskap Sport Brott	"Fin"-kultur Livsåskådning Media Human interest

Könsrepresentation: Med könsrepresentation menar vi att de som gör medieinnehåll och de som kommer till tals i media ska vara representativa för allmänheten. Det betyder att det ska synas i media att Sveriges befolkning består av ungefär hälften kvinnor och hälften män.⁵³ Detsamma gäller representation inom olika områden och roller, både på redaktionen och i medieinnehållet. Media ska i så stor utsträckning som möjligt genom sitt medieinnehåll visa en rättvis bild av hur verkligheten ser ut.

⁵² Löfgren Nilsson, Monica, *Kvinnor, män och nyheter i televisionen: en innehållsstudie av ämnen och källor under 45 år*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet, Göteborg, 2009, s. 5-6

⁵³ Statistiska centralbyrån, *Befolkningsstatistik i sammandrag 1960-2014*, senast uppdaterad 2015-03-19, <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Helarsstatistik---Riket/26040/>, (Hämtad 2015-03-30)

Mjuk och hård journalistik: Som definition av mjuk och hård journalistik har vi utgått från den uppdelning som Monica Löfgren Nilsson gjort av vad som är kvinnligt och manligt (se tabell 1). Utifrån tabellen kan ämnesområden som traditionellt sett ansetts vara kvinnliga räknas till mjuka nyheter/mjuk journalistik medan ämnesområden som traditionellt sett ansetts som manliga räknas som hårda nyheter/hård journalistik.⁵⁴

Jämställdhet: Med jämställdhet menar vi att inget av könen får ha ett övertag på mer än 60 procent.⁵⁵ Detta kommer vi i den här uppsatsen referera till som 60/40-modellen.

---

⁵⁴ Löfgren Nilsson, 2009 s. 5-6

⁵⁵ Sverige Statistiska centralbyrå, enheten för befolkningsstatistik (red.), *På tal om kvinnor och män: lathund om jämställdhet 2012*, Statistiska centralbyrå, Stockholm, 2012, s. 4, http://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0201_2012A01_BR_X10BR1201.pdf

3. Tidigare forskning

3.1 Privata kvinnor undantag bland män i maktposition

3.1.1 *Who makes the news?*

The Global Media Monitoring Project (GMMP)⁵⁶ är en internationell satsning med syfte att kartlägga den globala könsrepresentationen i press, radio och tv. Senaste undersökningen skedde år 2010, då 108 länder analyserade samma nyhetsdag.⁵⁷ Nationell koordinator i Sverige var nätverket Allt är möjligt. Med en “ideell insats med professionell handledning” analyserades bland annat 185 artiklar i 8 dagliga nyhetstidningar.⁵⁸ Skillnaden mellan vår forskning och GMMPs grundar sig i att vi har ett mer specifikt urval och framför allt större urval. Vi djupdyker i de största rikstäckande tidningarna på ett mer genomgående sätt än GMMP och kan uttala oss om de fyra specifika tidningarna.

GMMP kom fram till att 42 procent av reportrarna är kvinnor, att 43 procent av bilderna föreställer kvinnor och att 42 procent av de som citeras är kvinnor, i svensk press år 2010.⁵⁹ Bland de medverkande är det desto färre kvinnor. Andelen kvinnliga medverkande för svensk press, radio och tv tillsammans var 32 procent en siffra som har varit näst intill oförändrad sedan 2000.⁶⁰

Sedan millennieskiftet har andelen kvinnliga reportrar ökat inom alla bevakningsområden men många viktiga ämnen som ekonomi samt politik, regering och riksdag är fortfarande inte jämställda enligt 60/40-modellen. Det är betydligt jämnare inom brott och våld samt kändisar, kultur och sport där ungefär hälften av artiklarna skrivs av kvinnor. Undersökningen visade

---

⁵⁶ Who makes the news, Background, <http://whomakesthenews.org/gmmp> (Hämtad 2015-03-17)

⁵⁷ *Kommentar: Parallellt med vårt arbete utfördes GMMP 2015, dessa siffror har dock ännu inte publicerats.*

⁵⁸ Global Media Monitoring Project 2005, Rapport från nyhetsstudien Global Media Monitoring Project 2005, s. 8 <http://alltarmojligt.se/images/aam/publikationer/raknamedkvinnor060223.pdf> (Hämtad 2015-03-17)

⁵⁹ Who makes the news, Global Media Monitoring Project 2010, s.83 http://cdn.agilitycms.com/who-makes-the-news/Imported/reports_2010/global/gmmp_global_report_en.pdf (Hämtad 2015-03-17)

⁶⁰ Global Media Monitoring Project 2010, Nationell rapport, s. 7 <http://www.alltarmojligt.se/images/aam/publikationer/raknamedkvinnor10.pdf> (Hämtad 2015-03-17)

också att man hittar flest kvinnliga medverkande inom brott och våld samt ekonomi, med cirka 45 procent vardera. Minst andel kvinnliga medverkande, var tionde person, fanns inom socialt, rättsligt och juridiskt.⁶¹

Globalt sett är kvinnor underrepresenterade i medierna då andelen kvinnliga medverkande i press, radio och tv tillsammans är 24 procent. Globalt var de tre största ämnena inom press var de hårda politik, regering och riksdag, brott och våld samt ekonomi, som utgjorde två tredjedelar av nyheterna.⁶² Generellt kan sägas att kvinnor var störst i rollen vanliga människor, medan männen gavs rollen som expert. Av de 25 rollerna fanns det enbart två som kvinnorna dominerade i, som hemarbetande och som studenter. Männen dominerade med stor majoritet rollerna som vetenskapföreträdare och rättsväsendeföreträdare. Kvinnliga reportrar hade fler kvinnliga nyhetssubjekt än de manliga reportrarna, men fortfarande inte könsbalanserat. Kvinnlig huvudperson fanns i 13 procent av nyheterna.⁶³

3.1.2 Tolkande män och förbipasserande kvinnor

I sin kandidatuppsats från 2008 undersökte Karolina Lek och Elin Olsson⁶⁴ hur stort utrymme kvinnor och män fick i press genom text respektive bild, samt jämförde dessa två resultat. Materialet bestod av tolv dagar av Dagens Nyheter, Aftonbladet och Barometern, som kategoriserades efter tidningens indelningar i nyheter, ekonomi, kultur/nöje och övrigt. Sportnyheterna exkluderades.⁶⁵

Undersökningen visade att det främst var männen som fick uttala sig, då de utgjorde två tredjedelar av alla citat i tidningarna. Männen deltog i artiklarna främst som

---

⁶¹ Global Media Monitoring Project 2010, Nationell rapport, s. 12-13
<http://www.alltarmojligt.se/images/aam/publikationer/raknamedkvinnor10.pdf> (Hämtad 2015-03-17)

⁶² Who makes the news, Global Media Monitoring Project 2010, s.5 http://cdn.agilitycms.com/who-makes-the-news/Imported/reports_2010/global/gmmp_global_report_en.pdf (Hämtad 2015-03-17)

⁶³ Who makes the news, Global Media Monitoring Project 2010, s. viii-ix http://cdn.agilitycms.com/who-makes-the-news/Imported/reports_2010/global/gmmp_global_report_en.pdf (Hämtad 2015-03-17)

⁶⁴ Lek, Karolina, Olsson, Elin, *Tolkande män och förbipasserande kvinnor: En kvantitativ innehållsanalys av kvinnor och mäns representation i svensk nyhetspress*, Institutionen för kommunikation och design, Linnéuniversitetet, Kalmar, 2008

⁶⁵ *Kommentar: Barometern är en landsortstidning som kommer ut sex dagar i veckan. Dagarna lottades fram från perioden augusti-oktober 2008.*

företagsledare/chef/expert och politiker medan kvinnorna var flest i privata roller som anhörig, familjemedlem, övrig eller offer. I de tre tidningarna förekom män på 59 procent av bilderna och kvinnorna på 40 procent. Jämfört med studier från början av 2000-talet indikerar det en fördubbling av antalet kvinnor medan övriga siffror visar en mindre utjämning könen emellan.⁶⁶

Sammanfattningsvis kunde Lek och Olsson konstatera att kvinnorna oftare fick uttala sig i privata roller medan männen fick uttala sig i maktposition. Könsmärkningen i hårda och mjuka roller förekom således. Kvinnor fick oftare synas i bild än uttala sig i pratminut. Skillnader mellan morgon- och kvällspress kunde identifieras då andelen män i Aftonbladet var mindre än på Barometern och DN. Morgontidningarna hade ett större fokus på företrädare medan Aftonbladet hade fler vanliga människor. Att Aftonbladet hade en något jämnare könsfördelning menar Lek och Olsson beror på att kvällstidningar ofta skriver om hårda nyheter på ett mjukt vis.⁶⁷ Trots att denna undersökning är i princip identisk med vår, med valet av undersökningsmaterial som enda skillnad, så var det sju år sedan den utfördes. Sedan 2008 har medielandskapet fortsatt att förändras vilket gör vår studie relevant då det är på tiden att göra om den här typen av undersökning för att se om det ser annorlunda ut idag.

3.1.3 Många manliga män

Lena Abrahamsson och Peter Waara undersökte under 2004-2005 hur kvinnor och män skildrades i norrbottensk massmedia. Under två veckor undersökte de länstäckande press, radio och tv.⁶⁸

I dagstidningarna handlade två tredjedelar av reportagen om enbart eller mestadels män och knappt var femte reportage om enbart eller mestadels kvinnor, resten hade en blandning av män och kvinnor. Kvinnorna fick en fjärdedel av männens spaltmeter. Abrahamsson och Waara konstaterade även att fyra fjärdedelar av manliga journalisters reportage rapporterade om män, kvinnorna något mindre ofta men fortfarande om en majoritet av män. En bildstudie visade att

---

⁶⁶ Lek & Olsson, 2008

⁶⁷ Lek & Olsson, 2008

⁶⁸http://www.lansstyrelsen.se/norrboten/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/jamstallldhet/MMM_raport.pdf (Hämtad 2015-05-10)

såväl manliga som kvinnliga reportrar hade ett mindre mansdominerat men fortfarande ojämnt material. Männerna dominerade i bildstudien dessutom på samtliga tidningens delar, allra mest på ledar- och nyhetssidor. Som ett kvalitativt komplement undersöktes även nyckelorden i artiklar med män respektive kvinnor. Några av männens främsta nyckelord var chef, ledare och företag. Kvinnornas främsta nyckelord var skola, vård och omsorg.⁶⁹

3.1.4 2002 års publicistiska bokslut

Universitetslektor Tomas Andersson Odén undersökte år 2002 ett tjugotal tidningars innehåll och publik. Undersökningen fokuserade på tidningarnas lokalmaterial och visade att tre fjärdedelar av de omnämnda i tidningarna var män, i ålder 30-65. Föregående år hade en tre procentenheter lägre andel uppmätts. På inrikessidorna utgjorde hårda nyheter nästan hälften och de mjuka nyheterna 13 procent.⁷⁰

3.2 Organisationens makt över könsmärkning

3.2.1 Könsmärkning i SVT:s nyheter

Monica Löfgren Nilsson har undersökt könsmärkning i SVT genom att se i vilka sammanhang och i vilka roller kvinnliga respektive manliga reportrar samt intervjupersoner syns. Materialet består av 12 228 nyhetsinslag från perioden 1958-2003. SVT är intressant att kolla på då de aktivt jobbat för jämställdhet, med avskaffande av könsmärkning som ett explicit mål.⁷¹

Löfgren Nilssons forskning visar att trots ett erkänt problem med könsmärkning sedan 1970-talet och framgångsrika organisatoriska strategier som började ge utdelning kring 1990, kom den positiva utveckling att avstanna och snart återutvecklas efter en omorganisation.

Könsmärkningen var således fortfarande utbredd år 2003, till viss del värre än den varit ett decennium tidigare. Männerna fortsatte att dominera områdena internationella frågor, krig och konflikter, politik, olyckor och brott samt näringsliv och utgjorde en stark övervikt i den ansedda EPA-gruppen (ekonomi, politik, arbete). Två tredjedelar av reportagen gjordes av män. Det

---

⁶⁹ http://www.lansstyrelsen.se/norrboten/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/jamstalldhet/MMM_raport.pdf (Hämtad 2015-05-10)

⁷⁰ Andersson Odén, Tomas, *2002 års publicistiska bokslut: del 1: om tidningars redaktioner och innehåll*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet, Göteborg, 2003

⁷¹ Löfgren-Nilsson, Monica, *Könsmärkning i SVT:s nyheter 1958-2003*, Göteborg, 2003

innebar att andelen reportage gjorda av kvinnor legat näst intill oförändrad sedan början av 1990-talet.⁷²

Under 2003 dominerade männen gruppen av experter och politiker med 84 procent. Samtidigt var majoriteten av kvinnorna vanliga människor och kändisar, tillsammans 73 procent. Löfgren Nilsson tror detta kan härledas till att reporterna upplevde en "redaktionell hemlöshet" och kände att ansvarsfördelningen var oklar. I det oroliga klimat som den nya organisationen skapade föll personal tillbaka i gamla vanor och könsmärkningen blev starkare.⁷³ SVT är på så vis intressant eftersom det dels visar att en större andel kvinnor inte nödvändigtvis betyder att fler kvinnor syns, men framförallt syns att då man förde ett aktivt arbete för jämställdhet påverkade den journalistiska produkten och könsmärkningen.⁷⁴

3.2.2 Rethinking women and news

Det finns teorier om att fler kvinnliga journalister per automatik skulle innebära en ny typ av journalistik.⁷⁵ Enligt Liesbet van Zoonen, professor inom media och kommunikationsvetenskap, finns det ingen forskning som stöder att det skulle vara så. Snarare internaliseras samma värdering hos alla journalister, oavsett kön. När vi påstår att ett ökat antal kvinnliga journalister, enbart i egenskap av sitt kön, skulle innebära en förändring av nyhetsinnehållet menar van Zoonen att det indirekt är att påstå att kvinnor inte är kapabla att vara professionella och neutrala. Att fullständigt förtrycka sina egna värderingar är självklart inte möjligt, men i och med skapandet av de journalistiska idealen och nyhetsredaktionen organisation kan samma händelse passera två mycket olika människor och i slutänden ändå ge upphov till två mycket likartade nyheter. Ytterst få journalister har den autonomi som krävs för att på individnivå påverka nyhetsinnehållet. Ser vi till det landskap journalisten arbetar i handlar det inte om en isolerad individ utan en person påverkad av sociala, organisatoriska och ideologiska krafter. Att i detta

---

⁷² Löfgren-Nilsson, 2003

⁷³ Löfgren-Nilsson, 2003, s.48

⁷⁴ Löfgren-Nilsson, 2003

⁷⁵ Lavie, Aliza & Lehman-Wilzig, Sam, 'whose news?: does gender determine the editorial product?', European journal of communication (London), 18(2003):1, s. 5-29, 2003

klimat skapa nyheter fria från könsmärkning kan därför vara svårt att utföra även för den som vill, om det inte finns en stöttande organisation.⁷⁶

3.2.3 Gendered media

Karen Ross menar att det är tydligt att den journalistiska organisationen inte är inkluderande för kvinnor. Att de strukturer som finns på redaktionerna går att hitta relativt konstanta oavsett tid och plats. Hon menar att den bild av redaktionsmiljön som en plats för professionell neutralitet enbart finns till av praktiska (och ideologiska) skäl, men att det i verkligheten är en struktur som bygger på att män är normen och kvinnor enbart inkräktare. Ross talar om “the glass ceiling effect” där kvinnor inte når till de högre, beslutsfattande positionerna trots att de jobbar hårt och till viss mån uppnår avancemang inom organisationen. Som tydligast exempel lyfts Finland, där de kvinnliga journalisterna är fler än männen men ändå mer sällan återfinns på inflytelserika poster inom branschen.⁷⁷

Orsaken till den manliga dominansen i maktpositioner förklarar Ross genom att journalistiken utformats av män och när kvinnor senare inkorporeras i det traditionellt manliga yrket sker det en normalisering av en agenda riktad till män innehållandes ämnen som är manliga angelägenheter. Att beträda den journalistiska praktikens mark och acceptera dess rutiner och konventioner utan att ifrågasätta innebär alltså att de manliga perspektiven bli presenterade och utförda som okontroversiella. Slutsatsen blir att de manliga perspektiven presenteras och accepteras som neutrala.⁷⁸

För kvinnor inom journalistiken finns det olika strategier att hantera den här situationen. Antingen kan hon acceptera sin plats i den redan skapade neutraliteten och försöka bli en av grabbarna, en hård kvinna. Kanske till och med försöka vinna över männen i deras egna spel. Vilket kan leda till internaliserad sexism, eftersom det kvinnliga anses som underordnat. Det går också att gå motsatt väg och medvetet ikläda sig rollen som den feministiska, kritiska

---

⁷⁶Van Zoonen, Liesbet (red.), 'Rethinking women and the news', *European journal of communication (London)*, 3(1988):1, s. 35-53, 1988

⁷⁷Ross, Karen, *Gendered media: women, men, and identity politics*, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham, 2010, s 113-115

⁷⁸Ross, 2010, s 113-115

journalisten. En tredje väg är att jobba som frilans och på så vis försöka distansera sig från de redaktionella rutinerna.⁷⁹

3.2.4 *Whose news?*

Även Aliza Lavie och Sam Lehman-Wilzig har försökt undersöka om journalistiken skulle förändras om fler kvinnor fick ta plats. Manliga och kvinnliga chefredaktörer fick värdera nyhetsrubriker utifrån deras nyhetsvärde och samtidigt beskriva vilket det professionella skälet till värderingen var.⁸⁰ En grupp universitetslever som precis påbörjat sin utbildning inom masskommunikation, och således ännu inte lärt sig nyhetsvärdering, fick agera jämförelsegrupp. Nästan alla 24 rubriker värderades likadant, inga skillnader i argument för värdering fanns och kontrollgruppen av studenter presenterade som helhet samma svar. Med så stor överrensstämmelse mellan de professionella och de ännu inte utbildade menar Lavie och Lehman-Wilzig att det ligger något i uttrycket “news is news” och att kön inte är den avgörande faktorn i nyhetsproduktion. Att undersökningar likt denna ligger till grund för arbete att undvika snedvriden representation inom bland annat Skandinavien menar de är ett bevis på att forskningen inte enbart intresserar den akademiska världen.⁸¹

---

⁷⁹Ross, 2010, s 113-115

⁸⁰Lavie, Aliza & Lehman-Wilzig, Sam, *Whose news?: does gender determine the editorial product?*, European journal of communication (London), 18(2003):1, s. 5-29, 2003, s 12

⁸¹ Lavie & Lehman-Wilzig, 2003, s 16

4 Metod och material

4.1 Kvantitativ innehållsanalys

För att genomföra vår undersökning valde vi att använda oss av en kvantitativ innehållsanalys då den möjliggör att genom siffror jämföra och analysera ett omfattande material. Från detta material har vi kunnat dra slutsatser och generalisera våra resultat. För att kartlägga könsmärkning i tidningarna var kvantitativ innehållsanalys ett användbart verktyg då den tydligt kan ge svar på hur frekvent något förekommer eller hur stort utrymme det får.⁸²

Våra analysenheter utgörs av artiklar som rör inrikesnyheter i de fyra största rikstäckande tidningarna; Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen. Vi har räknat hur många män och kvinnor som förekommer i artiklar och vilka roller de har. Vi har även noterat kön på skribenten, vilket ämne artikeln berör, huvudperson i bild, storlek på artikeln och om artikeln är distribuerad av TT.

4.1.1 Avgränsningar

Vi valde att använda Sveriges fyra största rikstäckande tidningar i undersökningen, eftersom de når flest läsare och deras inrikesnyheter berör hela landet. Vi använde oss av Tidningsutgivarnas upplagestatistik vilken visade att DN, Aftonbladet, Expressen och SvD, är de största rikstäckande tidningarna.⁸³ Göteborgs Posten, som är fjärde största tidningen sett till upplaga, valdes bort på grund av den lokala karaktären. Att vi valde bort gratistidningar trots deras stora upplagor beror på att upplagan av just den typen av tidningar inte representerar hur många som faktiskt läser dem. Anledningen till att vi valde fyra tidningar var dels för att ha möjligheten att kunna göra jämförelser sinsemellan men också för att kunna generalisera våra resultat.

---

⁸² Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.), *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 4., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2012, s. 194

⁸³ Tidningsutgivarna, *Svenska mediehus 2014/15 Fakta om marknad och medier*, Dagspress, Stockholm, 2014

Vi var medvetna om att det kunde förekomma journalistiskt material från TT bland inrikesnyheterna i tidningarna, därför hade vi en variabel för just detta. Vi tyckte det var viktigt eftersom att dessa artiklar kan få ökad genomslagskraft genom att finnas i flera tidningar samtidigt, vilket ökar kravet på könsrepresentation.

Vi valde att endast analysera inrikesnyheter i tidningarna och utesluta utrikes-, sport-, ekonomi- och kulturnyheter samt ledare, krönikor och debattartiklar. Vi valde däremot att koda kommenterande texter som var direkt i anslutning till en nyhetsartikel. För ett helhetsperspektiv har vi även kodat bildmaterial, där vi har kodat huvudpersonen i bilden. I en artikel med flera bilder har den största bilden kodats.

4.1.2 Sveriges fyra största rikstäckande tidningar

Dagens Nyheter är en oberoende liberal rikstäckande morgontidning som ges ut 7 gånger per vecka. Tidningen ingår i Bonnierkoncernen och utkom första gången år 1864. På sin hemsida skriver DN att de läses av 883 000 personer varje dag. Chefredaktör och ansvarig utgivare är Peter Wolodarski.⁸⁴

Svenska Dagbladet är en obunden moderat morgontidning som grundades 1884. Den ges ut 7 gånger per vecka. SvD:s chefredaktör och ansvarig utgivare är Fredric Karén. Tidningen ägs av det norska medieföretaget Schibstedt.⁸⁵ Statistik från TS visar att SvD:s upplaga 2014 uppgick till 158 500 exemplar.⁸⁶

---

⁸⁴ Dagens Nyheter, korta fakta, <http://www.dn.se/info/info-hem/korta-fakta/>, (Hämtad 2015-05-05)

⁸⁵ Nationalencyklopedin, Svenska dagbladet, <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/svenska-dagbladet> (Hämtad 2015-05-05)

⁸⁶ TS, Svenska Dagbladet, <http://www.ts.se/mediefakta-upplagor/snabbfakta?mc=001848> (Hämtad 2015-05-05)

Aftonbladet är en obunden socialdemokratisk kvällstidning som grundades år 1830 och ägs idag av Schibstedt. Tidningen ges ut 7 gånger per vecka. Chefredaktör och ansvarig utgivare är Jan Helin. Aftonbladet tryckta, sålda upplaga uppgick år 2014 till 132 100 exemplar.⁸⁷

Expressen, grundad år 1944 är en obunden liberal kvällstidning som ägs av Bonnierkoncernen. Chefredaktör och ansvarig utgivare är Thomas Mattsson. Upplagan, inklusive GT och Kvällsposten uppgick, på vardagar, i 157 300 exemplar, år 2014.

4.1.3 Jämställdhetsplan

Diskrimineringslagen från 2008 säger att en arbetsgivare med minst 25 arbetstagare ska upprätta en jämställdhetsplan vart tredje år, där åtgärder presenteras för att främja att arbetsförhållandena passar alla anställda på företaget. I planen redovisas bland annat en handlingsplan för jämställda löner och åtgärder för att underlätta för arbetstagarna vid föräldraskap.⁸⁸

4.1.4 Material

Nedan presenteras de datum som undersökningen grundas på.

Måndag: 19/1, 9/2, 23/3

Tisdag: 13/1, 24/2, 3/2

Onsdag: 7/1, 11/3, 25/3

Torsdag: 1/1, 19/2, 5/3

Fredag: 16/1, 27/2, 27/3

Lördag: 3/1, 10/1, 31/1

Söndag: 8/2, 15/2, 15/3

---

⁸⁷ Nationalencyklopedin, Aftonbladet,
<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/aftonbladet> (Hämtad 2015-05-05)

⁸⁸ Nationalencyklopedin, jämställdhetsplan,
<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/jämställdhetsplan> (Hämtad 2015-05-02)

Tabell 2. Antal tidningsartiklar

Tidning	Antal artiklar (n)	Andel artiklar (procent)
DN	245	25%
SvD	221	22%
Aftonbladet	223	22%
Expressen	304	31%
Totalt	993	100%

Kommentar: Här redovisas hur många artiklar från varje tidning vi kodade.

Vi valde att slumpmässigt lotta fram tre syntetiska veckor från, januari, februari och mars år 2015 eftersom vi ville ha en så färsk undersökning som möjligt. Vi ansåg också att det var viktigt att vi hade lika många tidningar från varje veckodag eftersom tidningen under vissa veckodagar innehåller mer material än andra. Vi hade också i åtanke att undvika dagar eller händelser som kunde bli missvisande för statistiken till exempel Internationella kvinnodagen. Däremot inföll andra nyhetshändelser i vårt material, vilket vi diskuterar mer i avdelningen Metodkritik.

4.2 Genomförande av undersökningen

För att operationalisera våra frågeställningar omvandlade vi dessa till variabler med olika variabelvärden. Vi utformade ett kodschema utifrån de frågor vi hade till materialet, vilka finns bifogade i bilaga 1. Variabelvärdena ska vara entydigt definierade och på ett enkelt sätt kunna skiljas åt.⁸⁹ Därför satte vi upp tolkningsregler för variablerna. I exempelvis variabeln Ämne finns utförliga tolkningsregler till variabelvärdena, vilka också kan läsas i bilaga 1.

Vi inledde kodningsprocessen med att koda tre tidningar tillsammans, dels för att se så att våra variabler fungerade och dels för att kontrollera att vi följde tolkningsreglerna på samma sätt. Därefter delade vi upp materialet och kodade själva men vi satt ofta tillsammans eller hade kontakt via chatt för att kunna diskutera olika frågor som uppstod. Informationen förde vi in i statistikprogrammet SPSS i vilket vi sedan kunde bearbeta datamängden och analysera resultaten.

---

⁸⁹ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud (red.), 2012, s. 206

4.2.1 Validitet och reliabilitet

En undersökning har validitet om forskaren har mätt det hen påstår sig mäta. Det krävs en säker metod som är noggrant genomförd för att besvara frågeställningarna och för att undvika systematiska fel.⁹⁰ Genom att översätta våra frågeställningar till relevanta variabler med korrekta variabelvärden har vi kunnat genomföra vår undersökning och svara på våra frågeställningar. Eftersom vi har undersökt ett material som innefattar artiklar från de fyra mest lästa rikstäckande tidningarna och har en spridning över tre månader fick vi en datamängd som möjliggjorde för jämförelser tidningarna emellan.

För att genomföra ett reliabilitetstest på det kodade materialet går man igenom en mindre del av materialet och ser så att kodningen överensstämmer. Vi kan se att undersökningen inte innehåller några systematiska fel och att tolkningsreglerna har fungerat. Vi valde att kontrollera 50 analysenheter, alltså drygt 5 procent av materialet. Den totala felmarginalen av dessa 5 analysenheter hamnar på 3,1 procent. Eftersom de olika variablerna är olika svåra och har olika många variabelvärden blir det en större antal fel på vissa variabler, exempelvis Medverkandes roller, där vi hade flest antal fel, men felmarginalen hamnar ändå endast på 3,8 procent. Av våra 50 analysenheter var kategorin Artikelstorlek endast fel i 2 variabler. Detta ger en procent på 4 procent felmarginal. Resten av variablerna ligger på en felmarginal på 2 procent. Vi har resonerat likadant kring kodningen, mycket tack vare att vi hade en fortlöpande diskussion under arbetets gång.

4.2.2 Metodkritik

Då vi började koda vårt material såg vi att vissa nyhetshändelser kunde påverka vårt resultat, bland annat terrorattentatet i Köpenhamn 14 februari 2015 och terrorattentatet i Paris den 7 januari 2015. Dessa påverkade inte inrikesnyheterna, dock uteblev andra nyheter från tidningarna vilket gjorde att inte lika många artiklar kodades som under andra datum.

Eftersom vi valde att endast analysera inrikesnyheter definierade vi vad vi räknade som en inrikesnyhet, men eftersom att nyheter i dags- och kvällstidningar ofta ser mycket olika ut

---

⁹⁰ Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud (red.), 2012, s. 57

uppstod diskussioner kring vad som räknas som en inrikesnyhet. Artiklar som rörde attentatet i Köpenhamn 14 februari 2015 kodades generellt inte eftersom det var en utrikesnyhet men de artiklar med fokus på Lars Vilks, svensk konstnär som var närvarande vid attentatet, kodades.

Våra variabler och variabelvärden fungerade bra eftersom vi hade satt upp tydliga tolkningsregler. Under arbetets gång fick vi däremot lägga till regler för kodningen då problem uppstod, till exempel att när en artikel innehöll fler än tio medverkande valde vi ut de tio mest framträdande. Något annat som diskuterades var då en medverkande person i en artikel hade flera roller, till exempel om en lärare som blivit utsatt för bedrägeri skulle kodas som personal inom vård och omsorg eller som offer. Vår gemensamma regel var att ta hänsyn till i vilken egenskap personen var där, i detta exempel alltså offer. Pensionerad person har kodats som sin yrkesroll om de intervjuats i egenskap av sina yrkeskunskaper. Vi bestämde även att personer som lyfts som individer i artikeln räknas, men inte om de lyfts som en grupp, till exempel fem personer skadades i en olycka.

Vi beslutade oss för att inte koda krönikor men kodade analyser eller kommentarer som var kopplade till en inrikesartikel då vi ansåg att det hörde samman med inrikesnyheten och borde därför kodas. Vi har inte under kodningen kartlagt om det var en kommentar eller en vanlig artikel vilket gör vi kan inte se om kvinnor eller män får tolkningsföreträde av viktiga nyhetshändelser. Dock var dessa artiklar inte många till antalet och påverkar inte våra resultat om man ser till helheten.

4.2.3 Bortfall

Totalt för den här studien har vi kodat 993 artiklar av dem var tre artiklar inom ett okodbart ämne. Därför har det totala antalet artiklar vid jämförelser med artikelämne endast varit 990. Det innebär också att vi kodat 993 skribenter. Av dem är 289 okodbara, främst på grund av att det är artiklar från TT och därför finns det ingen byline men gruppen innefattar även skribenter med könsneutrala namn där vi inte kunnat säkerställa en könstillhörighet. Trots att antalet okodbara skribenter är stort har vi valt att exkludera dessa ur analysen då syftet är att jämföra män och kvinnor. Det ger oss en total på 704 skribenter.

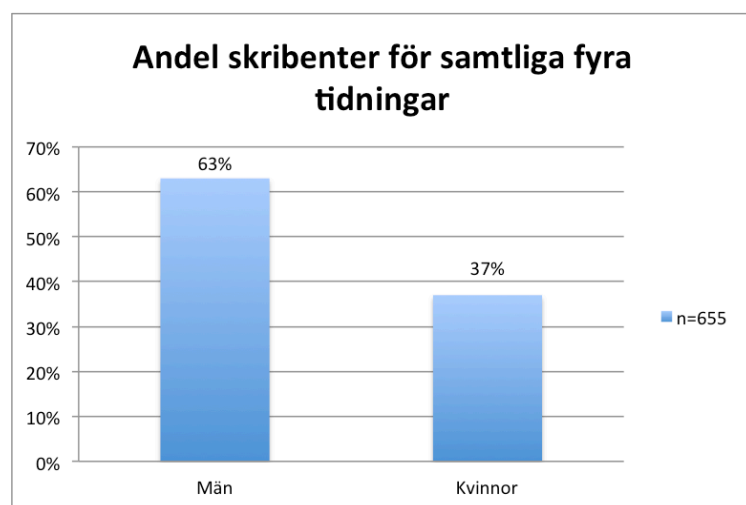
Vad gäller medverkande i artiklarna har vi totalt kodat 3043 personer men endast 2927 av dem har ett definierbart kön. De personer vars kön vi inte kan definiera har vi exkluderat eftersom vi vill göra jämförelser mellan män och kvinnor, dessutom är det en relativt liten grupp. Det totala antalet bilder som kodats är 657. Av dem är 232 okodbara, det vill säga, innehåller ingen person. Vi har valt att bortse från dessa bilder då vi, åter igen, endast vill jämföra bilder med förekomst av personer för att kunna identifiera skillnader mellan män och kvinnor.

5. Resultat och analys

5.1 Skribenterna

I vår datamatrix bestående av 993 kodade artiklar, kan vi identifiera att 410 artiklar är skrivna av män och 245 artiklar är skrivna av kvinnor. Artiklar med fler än en skribent, där det ingår både män och kvinnor har kodas som Både man och kvinna och är 49 stycken artiklar. Dessa artiklar har vi valt att exkludera i tabellerna nedan då vi ville jämföra män och kvinnor specifikt och för att den kategorin utgjorde en mycket liten del av materialet.

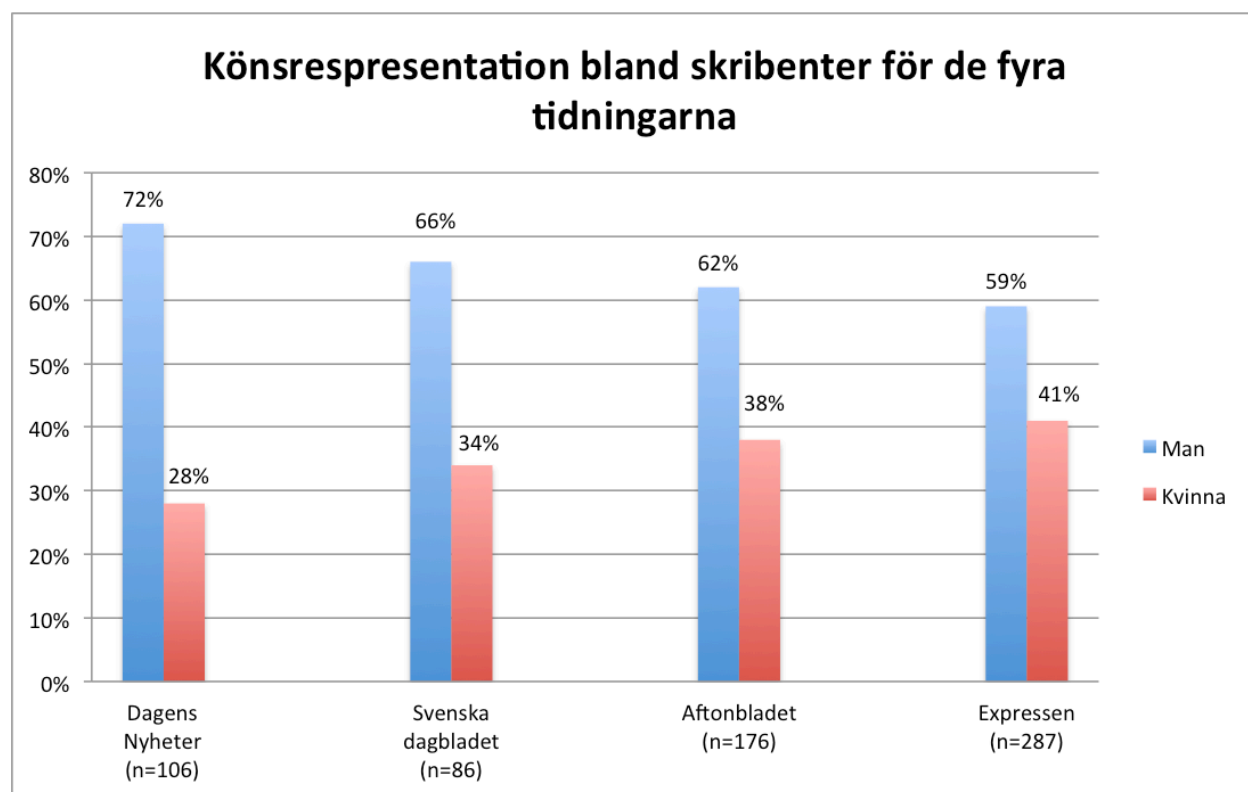
Figur 1.

Aftonbladet och Expressen har fler artiklar som grundas på eget material och därför fler bylines som går att koda. Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet använder sig till större del av TT-artiklar där skribenten i de flesta fall är okodbar. Trots en jämställd journalistkår⁹¹, når endast Expressen jämställdhet enligt 60/40- modellen när det gäller sina skribenter. Aftonbladet är nära, då de har 62 procent manliga skribenter och 38 procent kvinnliga skribenter. Störst ojämlikhet har Dagens Nyheter med 72 procent manliga skribenter. Att Aftonbladet och Expressen har en mer jämn könsfördelning bland skribenterna kan vara att de har fler artiklar i beräkningen än dagstidningarna har eftersom DN och SvD hade mer okodbart material.

⁹¹ Djerf-Pierre, Monika, 'Journalisternas sociala bakgrund', i Asp, Kent (Red), *Svenska journalister 1989-2011*, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet, 2012, s.17

Figur 2.

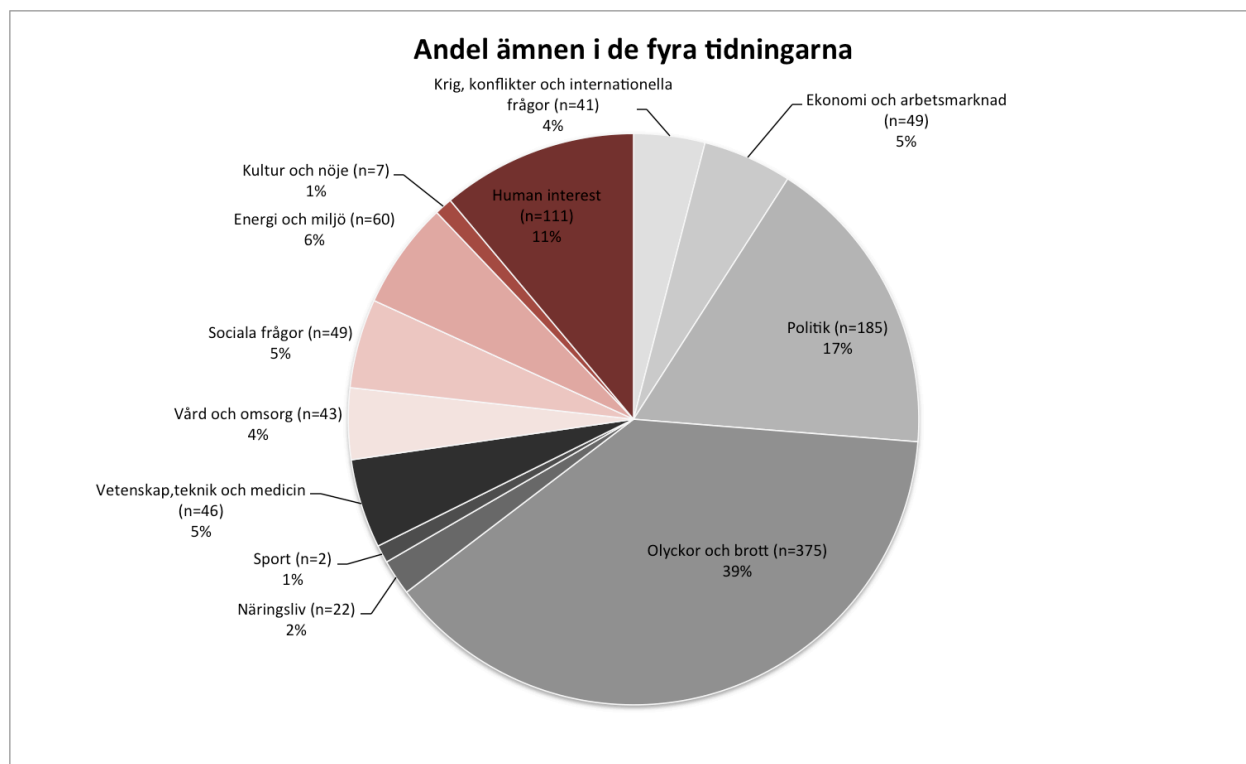

5.1.1 Vilka ämnen skriver skribenterna om?

Generellt för de fyra tidningarna ligger fokus på de hårda ämnena där tidningarnas sammantagna andel uppgår till drygt 70 procent. De största ämnena är olyckor och brott samt politik. Strax efter dem ligger det mjuka ämnet human interest. De ämnen som får minst utrymme i tidningarna är kultur och nöje, sport och näringsliv följt av vård och omsorg samt krig, konflikter och internationella frågor. Redan här tyder resultaten på att det råder könsmärkning inom tidningarna eftersom de till största andel innehåller traditionellt sätt manliga ämnen. Tittar vi på resultaten för de olika tidningarna (se bilaga 2, figur 17-20) ser det ungefär likadant ut. Aftonbladet och Dagens Nyheter är de tidningar vars innehåll till 76 procent respektive 80 procent består av hårda nyheter medan Expressens och Svenska Dagbladets innehåll har en marginellt större andel mjuka nyheter, 31 respektive 34 procent. Det ska också tas i beaktning att vår undersökning gjorts i medier med ett tydligt fokus på just hårdare nyheter och att det kan vara en anledning till att ämnesfördelningen i

tidningarna ser ut såhär. Det gör dock könsmärkning till en extra viktig fråga för just dessa medier då det kan tänkas att det är lättare för dem att falla in i stereotypa mönster. Att det är intressant hur stor andel av tidningens innehåll som är av hård respektive mjuk karaktär handlar om skribenternas utrymme i tidningarna, något vi går in mer på längre ner i det här avsnittet.

Figur 3.

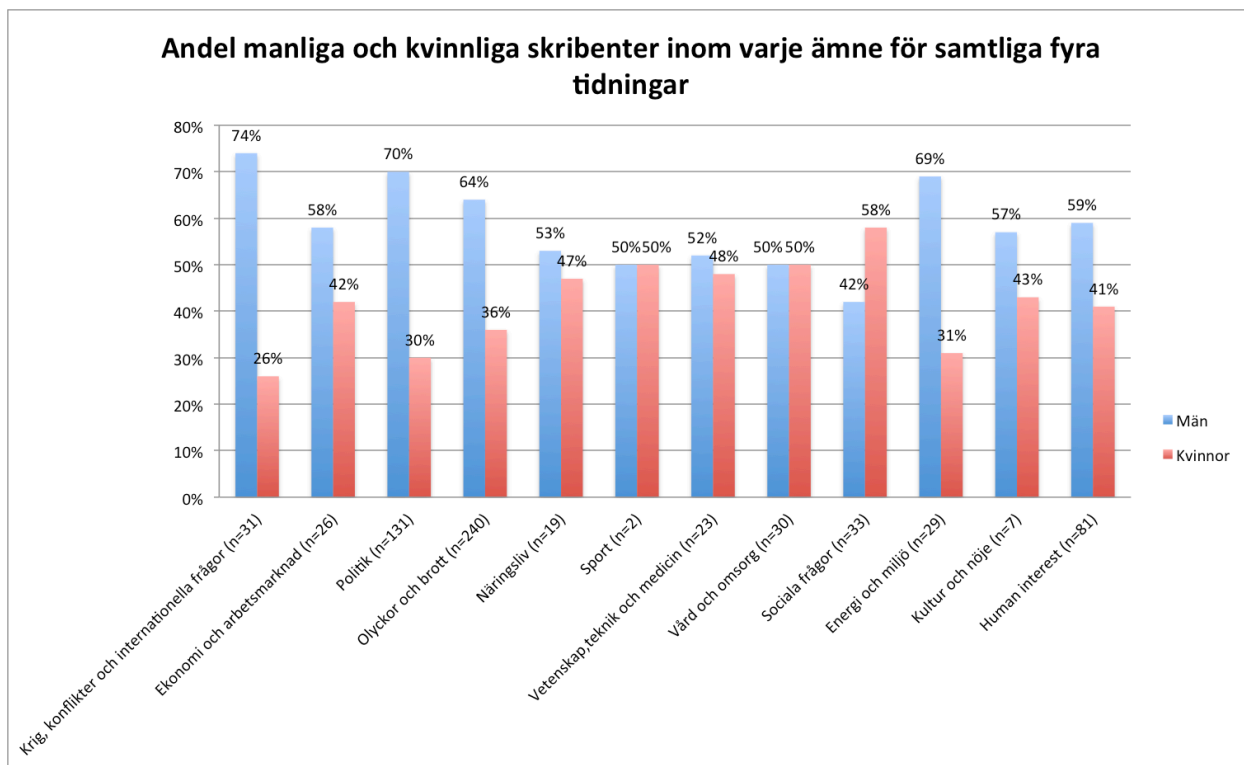
Kommentar: n total=990 artiklar. Att siffran skiljer sig från det totala antalet artiklar beror på att tre artiklar var kodade med ett okodbart ämne och räknas därför bort i den här jämförelsen.

5.1.2 Vem får skriva om vad?

Om vi sedan går djupare in i resultaten och ser till vem som får skriva om vad så visar den generella bilden att manliga skribenter har ett övertag i sju av de tio ämnena, både inom mjuka och hårda. I fyra ämnen är det relativt jämt med skillnader på maximalt sex procentenheter. Störst övertag, med 74 procent, har männen i ämnet krig och konflikter. Kvinnliga skribenter är bara fler i ett av ämnena som är sociala frågor. Den generella bilden visar på jämställdhet inom åtta ämnen. Även här blir könsmärkningen tydlig, åtminstone bland de hårda ämnena. Inom de mjuka ämnena är resultatet inte alls lika tydligt eftersom våra resultat inte visar på någon tydlig kvinnlig dominans här. Åter igen

beror detta förmodligen snarare på den totalt sätt mycket större manliga andelen skribenter och inte lika mycket på att redaktionerna aktivt jobbat med frågan.

Figur 4.

En mer nyanserad bild av resultaten kan vi se om vi kollar på den procentuella spridningen av manliga och kvinnliga skribenter över alla ämnen, d.v.s. hur stor andel av det totala antalet kvinnor respektive män som skriver inom varje ämne. Då blir det ännu tydligare med könsmärkningen av de hårda ämnena då 76 procent av samtliga manliga skribenter skriver artiklar inom dessa ämnen. Samtidigt är samma siffra för kvinnliga skribenter 68 procent vilket trots allt visar på att redaktionerna fördelar de hårda och mjuka ämnena relativt jämnt över de två könen. Med det inte sagt att det är jämt till antal då 76 procent män till antalet är 307 personer medan 68 procent kvinnor är 165 personer. Med tanke på att hårda ämnen dessutom är det som flesta artiklar handlar om medför det alltså att fler män skriver inom ämnen som dessutom får mer utrymme. Det gör helt enkelt att manliga skribenter ges mer plats i tidningarna än kvinnliga skribenter.

Tabell 3.

Fördelningen av manliga och kvinnliga skribenter över ämnena i de fyra tidningarna				
Ämnen	Skribents kön (procent)		Skribentens kön (antal)	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Krig, konflikter och internationella frågor	6%	3%	23	8
Ekonomi och arbetsmarknad	4%	5%	15	11
Politik	23%	16%	92	39
Olyckor och brott	38%	35%	154	86
Näringsliv	2%	4%	10	9
Sport	0%	0%	1	1
Vetenskap, teknik och medicin	3%	5%	12	11
Vård och omsorg	4%	6%	15	15
Sociala frågor	3%	8%	14	19
Energi och miljö	5%	4%	20	9
Kultur och nöje	1%	1%	4	3
Human interest	12%	14%	48	33
Total	100%	100%	408	244

Kommentar: Anledningen till att antalet skribenter skiljer sig här från det totala antalet har att göra med att två manliga och en kvinnlig skribent skrivit om okodbara ämnen och därför räknats bort i den här jämförelsen.

5.1.3 Vem får skriva om vad inom varje tidning?

För respektive tidning ser det något annorlunda ut. DN och SvD följer den generella bildens mönster av tydlig ojämställdhet och mansdominans bland skribenterna (se bilaga 2, figur 21 och 22). I DN har män ett övertag i nio av 12 ämnen och av dem dominerar männen inom åtta ämnen. Även om det innebär en kvinnlig skribentdominans inom ett hårt ämne så ska det tas i beaktning att det endast handlar tre personer inom ett av de ämnen som till andelen tar minst plats i tidningen (2 procent) vilket trots dominansen visar att kvinnliga skribenter inom detta ämne får väldigt lite utrymme på det hela taget. Det enda ämnet i DN där skribenterna är jämställda är inom human interest. I SvD är resultaten liknande. Det enda ämnet som kvinnor har ett övertag i är sociala frågor och det enda ämnet där manliga och kvinnliga skribenter är jämställda är inom olyckor och brott. Även om de kvinnliga skribenterna får skriva en större andel artiklar inom ämnet olyckor och brott så ska det också tas med i beräkningen att det inom det ämnet i morgontidningarna främst förekommer korta notiser. Sett till könsfördelningen inom varje ämne är både DN och SvD könsmärka vad gäller de hårda ämnena medan de mjuka ämnena inte visar på ett stereotypiskt mönster med kvinnlig dominans.

Om vi i stället tittar på resultaten av den procentuella fördelningen av manliga och kvinnliga skribenter över alla ämnen kan vi se att det i SvD är 71 procent av de manliga skribenterna jämfört med 55 procent av de kvinnliga skribenterna som skriver inom de hårda ämnena. Det innebär att andelen av de kvinnliga skribenterna inom de mjuka ämnena är ganska mycket större än andelen av de manliga skribenterna, 45 gentemot 29 procent. Det i kombination med att SvD:s andel mjuka nyheter endast är utgör en tredjedel av deras material gör könsmärkningen inom de mjuka ämnena mer tydlig. Dessa resultat innebär att manliga skribenter får mer utrymme i tidningen, dels för att de är så pass många fler men också för att de skriver inom de hårda ämnena. Kvinnorna däremot får mindre utrymme, dels för att de är färre men också för att de ämnen som kvinnor får mer utrymme inom sedan inte prioriteras i det producerade materialet. DN visar på en jämnare fördelning där 84 procent av de manliga respektive 80 procent av de kvinnliga skribenterna skriver inom de hårda ämnena. Att andelarna är så stora beror på DN:s stora fokus på hårda nyheter. Se resultat i bilaga 2, tabell 8 och 9.

Kvällspressen sticker ut vad gäller andelen manliga och kvinnliga skribenter inom varje ämne (se bilaga 2, figur 23 och 24). På Aftonbladet är skribenterna jämställda inom tre av ämnena varav två av dem är inom de hårda ämnena. I övrigt visar Aftonbladet på en tydlig stereotyp uppdelning där andelen manliga skribenter är större i fem av de sju hårda ämnena medan andelen kvinnor är större inom tre av de fyra mjuka ämnena. På Expressen är skribenterna jämställda inom fem ämnen varav två inom hårda ämnen. Kvinnliga skribenter har ett övertag i de tre hårda ämnena ekonomi och arbetsmarknad, sport samt vetenskap, teknik och medicin samt inom det mjuka ämnet sociala frågor medan män har ett övertag i resterande ämnen. De hårda ämnen som kvinnliga skribenter är fler inom är dock ämnen som i Expressen får väldigt lite utrymme i deras material. Därför visar även dessa resultat på könsmärkning inom de hårda ämnena.

En djupdykning i resultaten för Aftonbladet visar intressanta resultat och illustrerar problematiken med att antalet manliga och kvinnliga skribenter inte är mer jämställt (se bilaga 2, tabell 10 och 11). Den procentuella fördelningen av skribenterna över ämnena visar, precis som tidigare resultat, att andelen kvinnliga skribenter inom de mjuka ämnena är större än andelen manliga skribenter, 34 procent av kvinnorna mot 20 procent av männen. Men om vi ser till antalet kvinnliga respektive manliga skribenter inom de mjuka ämnena så är det 23 kvinnor gentemot 22 män. Trots dessa

procentuella övertag så är de kvinnliga reportrarna inom de mjuka ämnena bara en person mer än männen. Även Expressens resultat visar på intressanta siffror. Där är det nämligen 70 procent av både de manliga och de kvinnliga skribenterna som skriver artiklar inom de hårda ämnena. Det innebär dock inte att det är lika många män som kvinnor då 70 procent är samma sak som 117 manliga och 86 kvinnliga skribenter. Vad det i stället innebär är att det ter sig som att Expressen som redaktion verkar fördela hårda och mjuka ämnen relativt jämt över könen något som tyder på att Expressen är mindre könsmärkt. Att flest skribenter skriver inom de hårda ämnena beror åter igen på att det är dessa ämnen som tidningen har störst fokus på.

5.1.4 Vem skriver skribenterna om?

Manliga journalister skriver om män. Kvinnliga journalister skriver också om män. Vår undersökning visar att skribentens kön inte har någon påverkan på vilket kön de som medverkar har. För att undersöka detta räknade vi ut antal medverkande män och kvinnor i de artiklar som var skrivna av kvinnor och sedan samma sak med artiklar skrivna av män. Resultatet visar att män skriver till 65 procent om män, och 35 procent om kvinnor. Kvinnliga skribenter skriver till 60 procent om män och 40 procent om kvinnor (se bilaga 2, figur 26 och 27). Det skiljer sig inte mellan de olika tidningarna. Att alla tidningarna domineras av hårda nyheter, där män får mycket plats kan vara en orsak till att resultatet ser ut som det gör. Män är ofta aktörer inom de områden som de hårda nyheterna berör till exempel rättsväsende, chefspositioner och tjänstemän. En annan orsak kan vara det faktum att det inom journalistiken finns en stark professionell identitet som gör att enskilda individer lämnar sina personliga värderingar och åsikter när de går in i sin roll som journalist. Det innebär att skribenter, oavsett kön, följer de ideal och värderingar som finns inom yrket och som ju skapats av män.

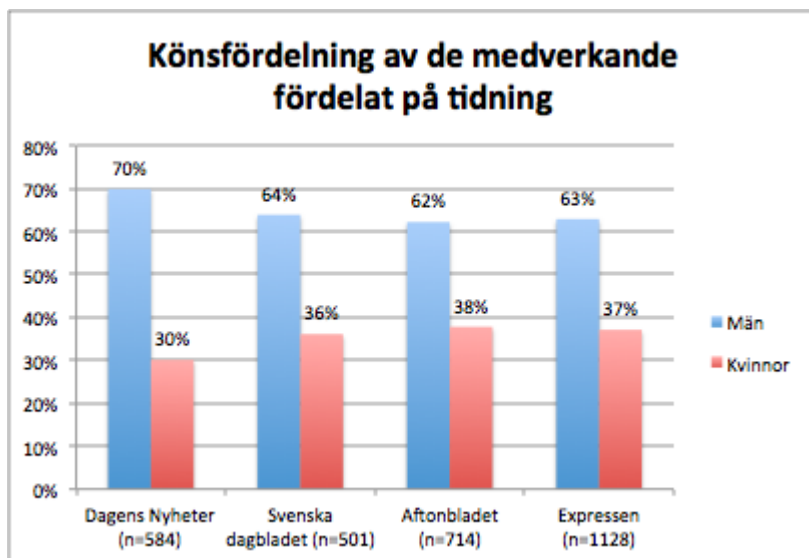
5.2 De medverkande

I de nästan 1000 artiklar vi kodade fann vi ungefär 3000 medverkande, alltså både personer som uttalar sig och blir omnämnda. Av det totala antalet medverkande är 64 procent män och 36 procent kvinnor (se bilaga 2, figur 28). Detta innebär att den totala könsfördelningen, enligt 60/40-modellen, är ojämfäst. De flesta tidningarna ligger kring snittet, med undantag för

Dagens Nyheter där hela 70 procent av de medverkande är män. Någon tydlig skillnad mellan morgon- och kvällstidningar går inte att uttyda.

Figur 5.

Kommentar: Totalt antal medverkande är 3043 personer, varav könet inte angavs eller var odefinierbart (till exempel könsneutrala namn) hos 116 personer.

5.2.1 Manliga politiker och kvinnliga offer

Ser vi det totala antalet medverkande i nyhetsmaterialet är fyra av 12 roller jämställda.⁹² Minst sannolikhet att finna en kvinna är det i rollen som förövare och brottsling, där hela 86 procent är män. Samtidigt som majoriteten av förövare är män så utgör kvinnorna 44 procent av offren. Det är större sannolikhet att hitta en kvinna än en man i rollen som vanlig människa, med 55 procent är det också den enda grupp som kvinnorna utgör majoriteten av. Kvinnorna utgör ungefär hälften av familjemedlemmarna, bekanta och enkätpersoner. Männerna utgör alltså över 60 procent av de medverkande i åtta av 12 roller. Efter förövare och brottsling är männen störst inom gruppen rättsväsendeföreträdare, där två tredjedelar är män.

Män får oftare än kvinnor medverka som auktoriteter; företagsledare, chefer, expert, politiker, rättsväsendeföreträdare eller övrig tjänsteman. Däremot är könsfördelningen jämnare i privata

⁹²*Kommentar: Vi har här exkluderat gruppen anställd inom skola, vård och omsorg som består av 12 personer. Gruppen är för liten för att uttala sig om tidningarna generellt har en dålig könsrepresentation av den.*

roller; familj, bekant, enkätperson och vanlig människa. Könsmärkning av roller existerar således på tidningarna, men bara i de auktoritära rollerna. Enkätpersoner och vanliga människor är ofta medverkande som blir intervjuade på stan med anledning av någon särskild händelse. Det är alltså personer som inte är särskilt utvalda på grund av specialkompetens och är på så vis utbytliga. Gruppen med vanliga privatpersoner är således enkel för redaktionerna att styra könsfördelningen på, eftersom de inte behöver leta för att hitta en kvinna att ersätta mannen med.

Vi har här gjort en uppdelning i auktoritära och privata roller, dessa inkluderar majoriteten av de roller vi kodat. Rollerna organisations- och föreningsföreträdare samt kulturarbetare är roller som inte lika tydligt kan kategoriseras som auktoritära eller privata och har därför också undantagits grupperingen. Organisations- och föreningsföreträdare kan finnas för stora och inflytelserika grupper, vilket vi då skulle klassa som en auktoritär roll, men det kan också vara en liten intresseorganisation som inte jobbar utåtriktat. Rollerna som offer och förövare är till sin karaktär privata eftersom offret och förövaren får sin roll genom en händelse, till skillnad från en enkätperson som alltid är en privatperson. Anställda inom skola, vård och omsorg är exkluderade från grupperingarna eftersom enbart 12 personer kodades som detta och därmed inte utgör ett tillförlitligt underlag.

Att en tredjedel av de medverkande är kvinnor är inte representativt för landet. Kvinnor utgör halva populationen och är således underrepresenterade. Att det finns fler män än kvinnor inom vissa roller skulle däremot kunna bero på att det faktiskt finns fler män än kvinnor, till exempel i rollen som politiker. Att tidningarna visar en ojämsälld bild av politiker skulle kunna bero på att riksdagen faktiskt är ojämsälld, vilket ändå skulle innebära att tidningarna är representativa. Undersöker vi riksdagens könsfördelning ser vi att 44 procent är kvinnor.⁹³ Enligt 60/40-modellen är alltså könsfördelningen bland riksdagsledamöter jämsälld, men det är inte den bild vi får i nyhetsutbudet. Kvinnorna i press är således inte bara ojämsällda, de är också underrepresenterade. En invändning skulle kunna vara att det inte är lika jämsälldt på landstings- och kommunal nivå. Då vi sett till inrikesnyheter på rikstäckande tidningar bör dock de flest politiker vara på riksdagsnivå.

---

⁹³ Skuldt, Maria, *Den nya riksdagen efter valet*, publicerad 2014-09-21, <http://www.riksdagen.se/Start/Press-startsida/pressmeddelanden/201314/Den-nya-riksdagen-efter-valet/> (Hämtad 2015-05-08)

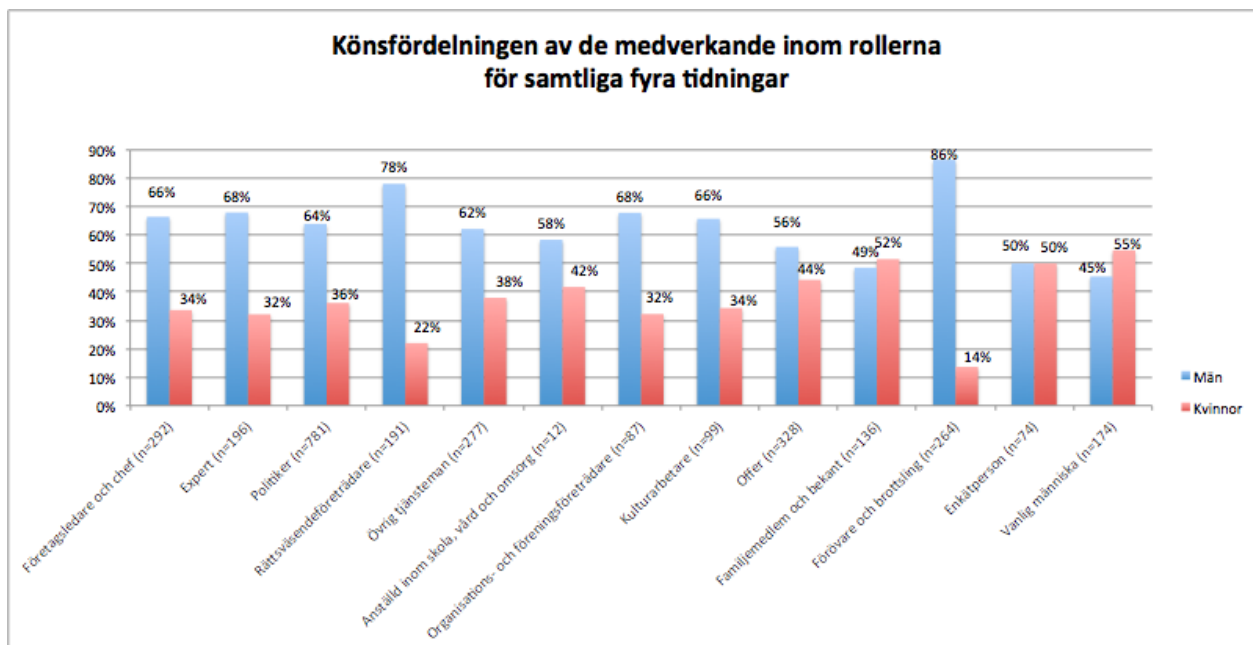
Endast var femte rättsväsendeföreträdare är kvinna. Under kodningen har vi sett att rättsväsendeföreträdarna oftast är poliser eller jurister. Samtidigt vet vi att olyckor och brott är det största ämnet på samtliga tidningar sett till antalet artiklar (se figur 3). Ofta får såväl polis, advokat och/eller domare medverka i dessa artiklar. Huvudsakligen är såväl poliserna som advokaterna vi kodat män.

I vårt material är nästan nio av tio förövare män. Jämförs siffran med andelen som misstänktes för brott år 2013 är det en viss överrepresentation i tidningarna gentemot verkligheten, där män utgjorde 80 procent av de misstänkta. När det kommer till representationen av offer skiljer sig verkligheten och tidningsmaterialet åt. I vårt material är något fler än hälften av offren män och något färre än hälften kvinnor. I verkligheten var män majoriteten av offren i de brottstyper som utgjorde hälften av alla anmälda brott 2013 medan kvinnor utgjorde majoriteten av offer i de brottstyper som utgjorde 25 procent av alla anmälda brott.⁹⁴ Bara sett till de brott som involverar män och kvinnor blir förhållandet att i två tredjedelar av alla anmälda brott är män främst offer medan kvinnor främst är offer i en tredjedel av brotten. Det innebär alltså en överrepresentation av kvinnor som offer i tidningsinnehållet i jämförelse med hur det ser ut på riktigt. Det innebär att nyheterna helt enkelt ger en felaktig bild av verkligheten.

---

⁹⁴ Hvitfeldt, Thomas, Irlander Strid, Åsa, *Utsatthet för brott 2013: Resultat av Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2014*, 2014, https://bra.se/download/18.6cde4de61493868542d7d7/1415628424966/2014_Utsatthet+för+brott+2013.pdf (Hämtad 2015-05-10)

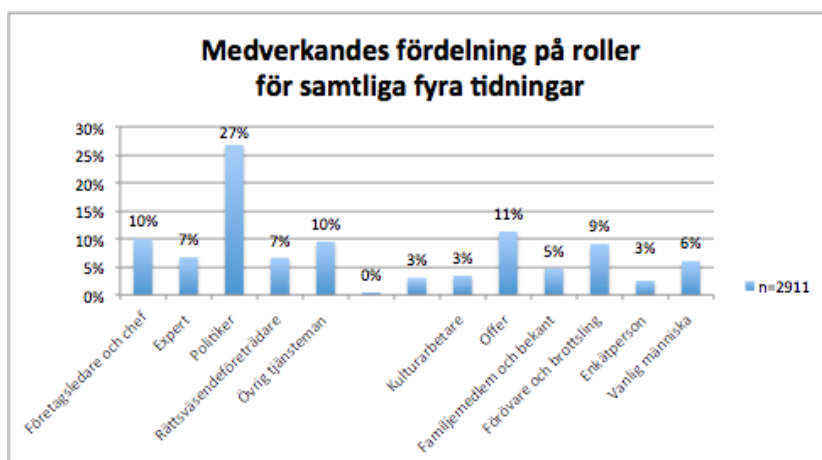
Figur 6.

Kommentar: Av 2927 personer med definierat kön hade 2911 personer en definierbar roll. Två personer hamnade i rollkategorin övrigt och resterande 14 saknade rollbeteckning.

Av det totala antalet medverkande har majoriteten en auktoritär roll. Resterande roller, som bland andra inkluderar de privata, är till antalet fler än de auktoritära men har inte samma storleksskillnader. En grupp som vi konsekvent uteslutit att diskutera är de anställda inom skola, vård och omsorg, som består av 12 personer. Att en så stor yrkesgrupp som inkluderar så många olika institutioner har så få representanter i media är dock anmärkningsvärt i sig.

Figur 7.

Kommentar: Av de 2927 personer med definierbart kön hade 2911 en definierbar roll. Två personer kodades till rollgruppen övriga och 14 personer hade en odefinierad roll. Dessa 16 personer har exkluderats i diagrammet över den totala rollfördelningen för att kunna göra jämförelser baserade på samma population.

Vi kan se att det krävs förändring för att kvinnor inte ska förbli underrepresenterade. Vi kan också tydligt se att det finns en könsmärkning vad gäller vem som får ses i roller med makt. En ansats för jämställdhet kan märkas i de privata rollerna där andelen kvinnor och män är jämnare, men i maktpositionerna ser det annorlunda ut. Det går dock att ge en mer nyanserad bild om man ser på hur männen fördelar sig på olika roller och jämför med hur kvinnorna fördelar sig på olika roller. Det förklarar vilka roller män respektive kvinnor oftast medverkar i. Det går då att se om det bland kvinnor procentuellt finns fler som får medverka i privata roller än bland männen.

Ser vi till fördelningen på roller inom respektive kön får vi en något annorlunda bild. Bland de 1871 männen är flest politiker, även bland de 1040 kvinnorna är flest politiker. Såväl var fjärde kvinna som var fjärde man medverkar i egenskap av politiker (se tabell 4). Bland kvinnorna är den näst största rollen, på 14 procent, den som offer. Männens andra stora roll är som förövare på 12 procent, att jämföra med 10 procent som offer. Den näst största rollen bland männen är alltså som förövare, medan kvinnorna näst oftast syns som offer. Mest utmärkande är dock rollen som rättsväsendeföreträdare. Även om det skulle medverka 1000 män och lika många kvinnor skulle antalet manliga rättsväsendeföreträdare ändå vara dubbelt så stort som antalet kvinnliga. Att det är färre kvinnliga advokater etc som medverkar i press i dag beror alltså inte på att det generellt medverkar få kvinnor. De främsta tänkbara förklaringarna är att det antingen finns färre kvinnliga än manliga rättsväsendeföreträdare eller att de kvinnliga inte tillåts ta lika stor plats. Att det är en större procentuell del kvinnor i de privata rollerna jämfört med män beror troligen på att redaktioner aktivt jobbar för att ha till exempel jämställda enkäter. Det blir alltså missvisande att säga att enkätpersoner är könsmärkt för att det är en privat roll där andelen av kvinnorna är dubbelt så hög andelen av männen. Tvärtom försöker troligen tidningarna att undvika könsmärkning genom att ha lika många kvinnor som män i enkäterna, och inte en övervikt av kvinnor.

Tabell 4.

Fördelning på roller bland medverkande män respektive kvinnor för samtliga fyra tidningar		
Roll	Män	Kvinnor
Företagsledare och chef	10%	9%
Expert	7%	6%
Politiker	27%	27%
Rättsväsendeföreträdare	8%	4%
Övrig tjänsteman	9%	10%
Anställd inom skola, vård och omsorg	0%	1%
Organisations- och föreningsföreträdare	3%	3%
Kulturarbetare	4%	3%
Offer	10%	14%
Familjemedlem och bekant	4%	7%
Förövare och brottsling	12%	4%
Enkätperson	2%	4%
Vanlig människa	4%	9%
Total	100%	100%
n	1871	1040

Kommentar: Av de totalt 2927 personerna hade 2911 en definierbar roll. Två personer till rollgruppen övriga och 14 personer hade en odefinierbar roll. Tabellen visar hur sannolikt det är att en man respektive kvinna återfinns i en viss roll. På 100 manliga medverkande är alltså i genomsnitt 27 politiker och 9 övriga tjänstemän. Skulle vi däremot se 100 kvinnliga medverkande skulle det i snitt vara 27 politiker, men 10 övriga tjänstemän.

5.2.1.1 Små skillnader tidningarna emellan

Jämför vi könsfördelningen inom respektive tidning finns det inga större avvikelser från genomsnittet; männen är i övervikt inom de auktoritära rollerna. Med några undantag är det också hälften män och hälften kvinnor i de privata rollerna. Dock är underlaget i rollgrupperna för litet för att uttala sig om mönster. Bland tidningarna utmärker sig Svenska Dagbladet genom att vara ensam med en jämställd grupp politiker, med 41 procent kvinnor. På Aftonbladet sticker de övriga tjänstemännen ut genom att vara hälften män och kvinnor, med sina 51 procent män ligger de långt ifrån den närmaste tidningens 65 procent män. Vi får dock vara försiktiga med att tolka detta resultatet eftersom det är en liten grupp av det totala antalet medverkande i tidningen.

En intressant skillnad är att bland rättsväsendeföreträdare är det ungefär tre femtedelar män i morgontidningarna och fyra femtedelar i kvällstidningarna. Det är alltså inte jämställt i någon tidning, men det är en påtaglig skillnad där fler manliga advokater, poliser och dylikt medverkar i kvällspress. En förklaring till detta är att kvällstidningarna har en större andel artiklar inom

olyckor och brott, som huvudsakligen fylls av manliga poliser. Det verkar finnas fler män än kvinnor inom brottsjuridiken (se bilaga 2, figur 29-32).

Ser vi generellt på rollfördelningen inom morgon- respektive kvällspress finns två anmärkningsvärda skillnader. Mest utmärkande är andelen politiker, som är två femtedelar i morgontidningar och en femtedel i kvällstidningarna. Den stora gruppen politiker i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet gör andelarna av övriga roller små. Eftersom Aftonbladet och Expressen har en liten andel politiker får de privata rollerna mer plats, i genomsnitt dubbelt så stor (se bilaga 2, figur 29-32). Även rollen som offer och rättsväsendeföreträdare är större i kvällstidningarna, vilket skulle kunna förklaras av den större andelen nyheter inom olyckor och brott. Andelen experter på morgontidningarna är större än på kvällstidningarna.

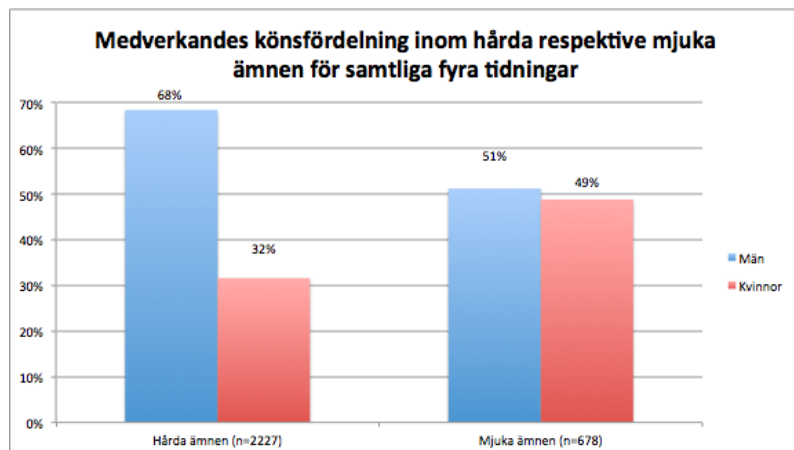
5.2.2 Män i politiken och kvinnor i human interest

Att de mjuka nyheterna utgör en fjärdedel av artiklarna har vi redan konstaterat. Ser vi till andelen medverkande kan vi se att den siffran överensstämmer rätt bra med artiklarnas fördelning på områdena. Av samtliga artiklar utgör de mjuka nyheterna 27 procent (se bilaga 2, figur 3), samtidigt finns 23 procent av de medverkande inom mjuka ämnen (se bilaga 2, figur 34). Hårda nyheter har alltså generellt något fler medverkande per artikel än mjuka nyheter, dock är skillnaden ganska liten. En trolig förklaring är att olyckor och brott samt politik utgör mer än hälften av materialet på samtliga tidningar. Inom båda dessa områden innehåller artiklarna ofta många personer. Artiklar om politik handlar ofta om olika beslut som fattas eller kritiseras, där det finns en strävan på redaktionerna efter att båda sidor ska få komma till tals. Under kodningen märkte vi även att det finns mycket information om tidigare politiska händelser där samtliga personer som varit involverade fick medverka återigen. Artiklar om brott och olyckor omfattar oftast både en förövare och offer, samt minst en rättsväsendeföreträdare, ofta polis och inte sällan också en advokat. De mjuka ämnena har sällan lika tydliga konflikter där flera personer får medverka.

Inom de hårda nyheterna är en tredjedel av de medverkande kvinnor, och i de mjuka ämnena är fördelningen mellan könen jämn. Ser vi till helheten är de hårda ämnena inte jämställda, medan

de mjuka är det. De hårda ämnena är alltså tydligt könsmärkta eftersom det finns en majoritet män i de historiskt sett manliga ämnena.

Figur 8.

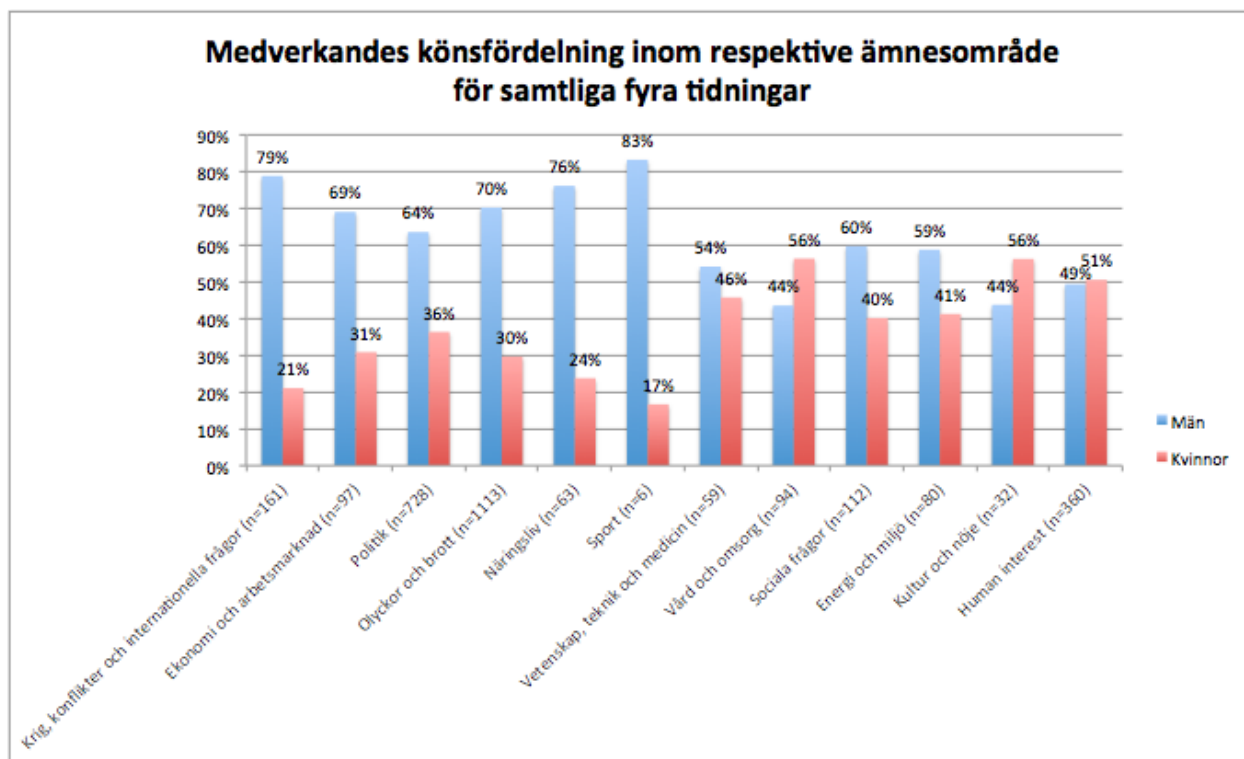
Kommentar: Av de totalt 2927 personer med definierbart kön hade 2905 personer ett definierbart ämne. Två personer kodades till icke existerande variabelvärdet, och 20 personer till okodbart ämne.

På hälften av de elva ämnesområdena är könsfördelningen enligt 60/40-modellen jämställd.⁹⁵ Alla de mjuka ämnena och ett hårt ämne är jämställda. Alla hårda ämnen utom vetenskap, teknik och medicin är däremot ojämställda, med en övervikt av män. Det finns således en tydlig könsmärkning av de hårda nyheterna. Kvinnorna är flest inom vård och omsorg samt kultur och nöje, båda med 56 procent. Störst sannolikhet att hitta en man är det inom området krig, konflikter och internationella frågor, där männen utgör 79 procent av de medverkande. Human interest är det enda område som har en helt jämn könsfördelning. Att fler män syns i pressen beror helt enkelt på att män inom hälften av områdena har en mer eller mindre överväldigande majoritet, oftast många gånger fler än kvinnorna. På områden där det finns som flest kvinnor blir dock andelen aldrig så stor att det tippas över och blir ojämställt. Det är alltså de hårda områdena, där det bör ske en mer eller mindre dramatisk förändring. För att kvinnor ska bli jämställda på området krig, konflikter och internationella frågor måste det bli 2,5 gånger fler kvinnor medan antalet män förblir detsamma.

⁹⁵ *Kommentar: Vi har här bortsett från området sport, till vilket vi enbart kodat 6 personer. Underlaget är således alldeles för litet för att kunna diskutera kring.*

Figur 9.

Kommentar: Av de totalt 2927 personer med definierbart kön hade 2905 personer ett definierbart ämne. Två personer kodades till icke existerande variabelvärden, och 20 personer till okodbart ämne.

Att antalet män som får medverka inom hårda områden är större än antalet kvinnor är dock inte så konstigt, eftersom att männen totalt sett är dubbelt så många som kvinnorna. Rent teoretiskt är det möjligt att andelen bland män som får medverka i ett hårt ämne är lika stor som andelen bland kvinnor som får medverka i samma ämne. Så länge det totala antalet kvinnor är färre förblir de i minoritet. Därför är det intressant att räkna på hur kvinnor fördelar sig mellan de hårda och mjuka ämnena och jämför med männens resultat. Det blir ett annat sätt att mäta könsmärkningen på. Vad vi då kan se att över 80 procent av männen medverkar inom hårda ämnen, medan nästan 70 procent av kvinnorna gör det. Visserligen medverkar även majoriteten av kvinnor, två av tre, i de hårda ämnena men som vi nämnt innan beror detta snarare på att de hårda nyheterna får avsevärt många fler artiklar än de mjuka nyheterna. Till inrikessidorna nyhetsvärderas hårda ämnen högre, medan mjuka ämnen som kultur, nöje och human interest snarare hamnar i kulturbilagorna.

Tabell 5.

Fördelning på hårda och mjuka ämnen bland män respektive kvinnor		
Ämne	Män	Kvinnor
Hårt	82%	68%
Mjukt	19%	32%
Totalt	100%	100%
n	1871	1034

Kommentar: Av de totalt 2927 personer med definierbart kön hade 2905 personer ett definierbart ämne. Två personer kodades till icke existerande variabelvärdet, och 20 personer till okodbart ämne.

Låt oss titta lite närmare på hur männen fördelar sig på olika ämnesområden och jämföra med kvinnornas fördelning. De tre största grupperna är hos båda könen olyckor och brott, politik samt human interest. Den största gruppen, olyckor och brott, står för 42 procent av de manliga medverkande och 32 procent av de kvinnliga. Andelen av kvinnor som medverkar i artiklar om politik är lika stor som andelen av män. I det ämne som är det tredje vanligaste bland såväl män som kvinnor, human interest, är andelen bland kvinnor dock dubbelt så stor som andelen bland männen. Förhållandet är detsamma inom inom vård och omsorg. Samtidigt medverkar sju procent av männen i artiklar om kring, konflikter och internationella frågor, dubbelt så många som andelen bland kvinnorna. Det finns alltså en könsmärkning även om vi jämför könets respektive procentuella fördelning på ämnena. Även om det medverkade lika många män och kvinnor skulle det vara dubbelt så många män i artiklar om krig, konflikter och internationella frågor. Men det skulle också innebära att det vara dubbelt så många kvinnor som män inom human interest. Däremot skulle det medverka lika många kvinnor som män i artiklar om energi och miljö samt sociala frågor.

Tabell 6.

Fördelning på ämnen bland medverkande män respektive kvinnor för samtliga fyra tidningar		
Ämne	Män	Kvinnor
Krig, konflikter och internationella frågor	7%	3%
Ekonomi och arbetsmarknad	4%	3%
Politik	25%	26%
Olyckor och brott	42%	32%
Näringsliv	3%	2%
Sport	0%	0%
Vetenskap, teknik och medicin	2%	3%
Vård och omsorg	2%	5%
Sociala frågor	4%	4%
Energi och miljö	3%	3%
Kultur och nöje	1%	2%
Human interest	10%	18%
Total	100%	100%
n	1871	1034

Kommentar: Totalt fanns 2905 personer med definierbart kön och definierbar roll.

5.2.2.1 Jämförelse mellan tidningar

Vid en jämförelse mellan tidningarna finns det inga större avvikelser från genomsnittet, inga konsekventa skillnader mellan morgon- och kvällstidningar. Att det totala antalet medverkande delas upp på fyra tidningar, och dessutom huvudsakligen på de hårda ämnena gör det svårt att uttala sig om tidningarnas könsfördelning. Vad som procentuellt ser intressant ut är svårt att uttala sig om eftersom det rör sig om ett så litet antal medverkande. De till antalet medverkande största grupperna är olyckor och brott samt politik, och på kvällstidningarna dessutom human interest. Könsfördelningen bland brott och olyckor samt human interest hade inga avsevärda avvikelser från genomsnittet. Dagens Nyheter står ut något från övriga tidningar inom politik med 69 procent män, medan de övriga tidningarna hade 61-62 procent män (se bilaga 2, figur 35-38).

Ser vi på fördelningen av medverkande på de olika områdena, oberoende av kön, finns skillnader mellan morgon- och kvällstidningar. Störst skillnad är det inom politik, med 36 procent av medverkande i morgonpress och 18 procent i kvällspress. Att 44 procent av kvällstidningarnas, och 31 procent av morgontidningarnas, medverkande återfinns inom olyckor och brott kan vara en förklaring till de generellt högre andelarna av förövare och brottslingar, offer samt rättsväsendeföreträdare i kvällstidningarna jämfört med morgontidningarna. På samma vis skulle

den större andelen kulturarbetare i kvällstidningarna kunna vara en av förklaringarna till den över tre gånger större andelen medverkande inom human interest i kvällstidningarna.

5.2.3 Kvinnliga kungligheter och manliga chefer

Vi har redan konstaterat att det finns en könsmärkning i fördelningen av roller och ämnesområden bland de medverkande. I nästa steg vill vi undersöka hur ämnesområdet påverkar vilken roll personen får.

Könsfördelningen av rollerna inom de hårda ämnena skiljer sig inte direkt från den totala könsfördelningen. Detta förklaras av att de hårda nyheterna sett till antalet artiklar utgör tre fjärdedelar av inrikesmaterialet och följaktligen återfinns här de flesta medverkande, vilket gör att dessa väger tyngre i det genomsnittliga resultatet (se figur 3). Männens dominerar de hårda rollerna och en jämnare fördelning kan skyntas i de privata rollerna. De mjuka ämnena skiljer sig följaktligen något mer från rollfördelningen av medverkande inom samtliga ämnesområden. De tydligaste skillnaderna är att det finns jämställda grupper inom de auktoritära rollerna och att det oftast är en svag övervikt kvinnor bland de privata rollerna.

Hela två tredjedelar av de medverkande i de hårda ämnena är män, samtidigt som de utgör majoritet inom samtliga roller på området (se figur 10).⁹⁶ Enligt 60/40-modellen är de mjuka ämnena som helhet jämställda, med hälften kvinnor och hälften män. Tittar vi närmare på de specifika rollerna ser vi dock att sju av 12 roller är ojämställda. Av de auktoritära rollerna är det bara två som är jämställda, företagsledare och chef samt övrig tjänsteman. Den konsekventa majoriteten män inom samtliga hårda ämnen, och den mer varierade fördelningen inom de mjuka ämnen bjuder gärna in till jämförelser. Viktigt att ha i åtanke är dock att underlaget skiljer sig stort mellan ämnena, med 2216 medverkande i de hårda ämnena och 674 personer i de mjuka ämnena. Delas dessa personer i sin tur upp på olika roller ser vi att det blir relativt få på respektive roll inom de mjuka ämnena, något flera inom de hårda ämnena. Det finns större generaliseringsanspråk vad gäller könsfördelningen inom hårda ämnen, medan vi bör vara mer försiktiga med att uttala oss om hur det mer detaljerat ser ut inom de mjuka ämnena.

Den mest utmärkande skillnaden i könsfördelning mellan hårda och mjuka nyheter är rollen som företagsledare. Männens utgör 80 procent av cheferna och företagsledarna inom hårda ämnen,

---

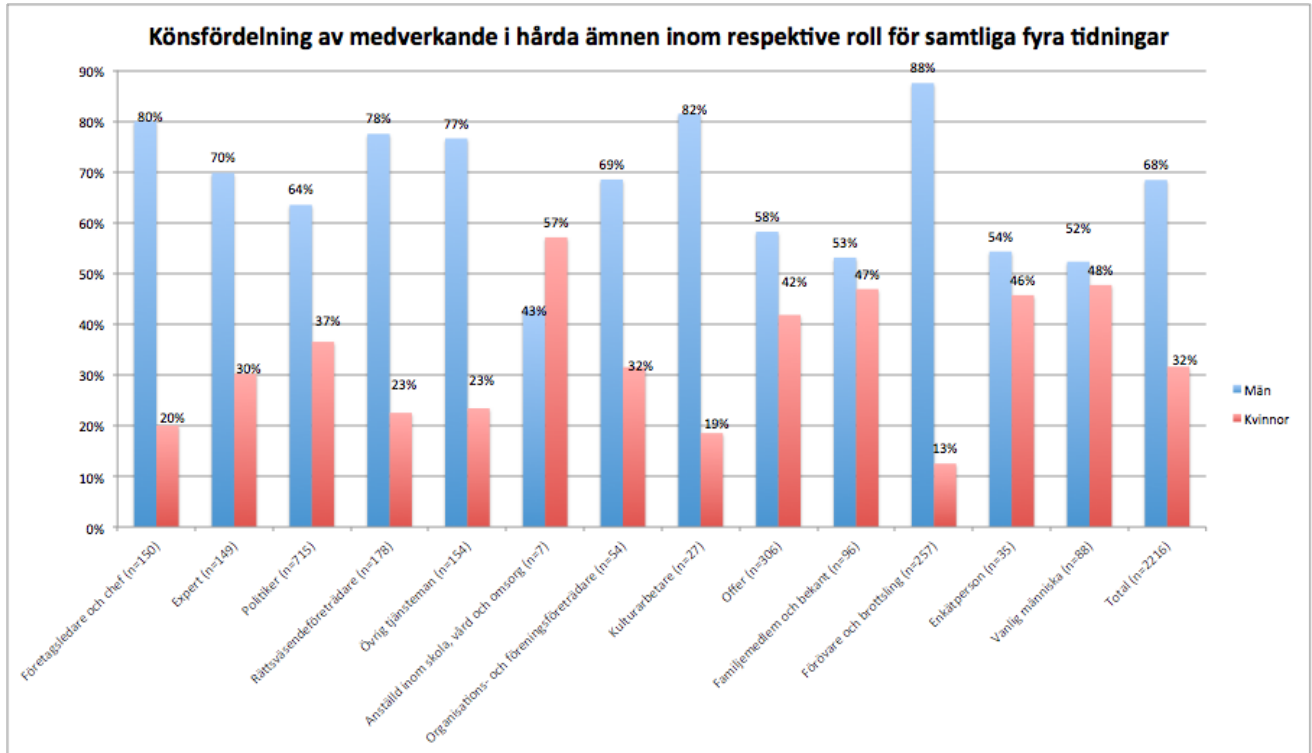
⁹⁶ *Kommentar: Vi har här inte räknat in de inom gruppen anställda inom skola/vård/omsorg eftersom de totalt var 12 personer.*

samtidigt som det är lika många män som kvinnor inom rollen i mjuka nyheter. En förklaring kan vara att vi har kodat kungligheter till den här gruppen. Vid en närmare granskning av våra resultat framgår det att majoriteten av cheferna inom mjuka ämnen återfinns inom human interest, och nästan samtliga av dessa på kvällstidningar (se bilaga 2, tabell 12).

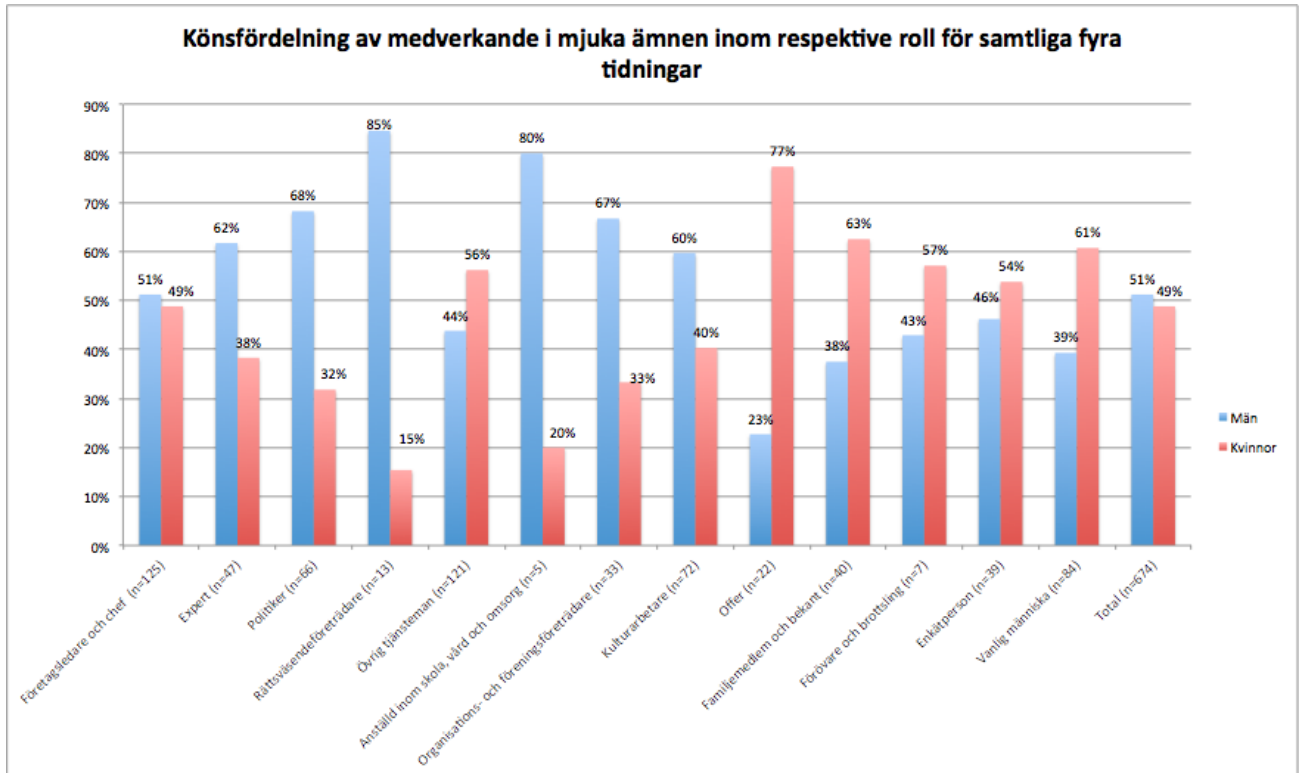
Kvällstidningarna nyhetsvärderar händelser med kungligheter mycket högt, medan morgontidningarna värderar dessa mycket lågt. Detta skulle förklara att det rör sig just om kungligheter och inte om kvinnliga chefer på nöjesområden, till exempel festivalarrangörer. Tittar vi närmare på var de manliga cheferna oftast finns är det däremot i artiklar om olyckor och brott. Det finns således en tydlig könsmärkning för vilka områden kvinnor får synas i denna auktoritära roll. Dessutom bör det påpekas att även om kvinnliga kungligheter har en viss symbolisk makt som kunglighet är det männen som syns i tidningar som faktiskt har den reella makten. Det går inte att repetera nog många gånger att de hårda ämnena dessutom utgör den övervägande majoriteten av nyheterna och således kommer det bestående intrycket av tidningarna vara att chefer nästan jämt är män.

Även könsmärkningen av övriga tjänstemän är tydlig, med en minoritet kvinnor inom hårda ämnen och en jämställd könsfördelning inom de mjuka ämnena. Varannan kvinnlig tjänsteman återfinns inom human interest, medan 35 procent av de manliga finns inom olyckor och brott (se bilaga 2, tabell 13). Det är dock något svårt att uttala sig om den här gruppen eftersom den innehåller rätt många olika roller, en framträdande var olika versioner av presstalesperson. Den stora andelen som återfinns inom olyckor och brott rör sig huvudsakligen om presstalespersoner inom polisen.

Figur 10.

Figur 11.

Ser vi till hur de olika rollerna fördelar sig inom hårda respektive mjuka ämnen kan vi konstatera att det inom båda är de auktoritära rollerna som får ta mest plats (se tabell 7). Detta är en rimlig följd eftersom många av artiklarna vi kodat, oavsett ämne, handlar om personer som får stå till svars för sina handlingar. De personers vars handlingar berör allmänheten som helhet mest är då olika beslutsfattare; politiker, chefer och företagsledare. Att männen genomgående syns i större utsträckning i de auktoritära rollerna än kvinnorna tyder däremot på könsmärkning (se bilaga 2, tabell 14 och 15). Vi bör däremot vara försiktiga med att uttala oss om andelen bland kvinnor som medverkar i privata roller. Ser vi till det totala nyhetsmaterialet är det här jämförbart, vilket troligen beror på att tidningarna aktivt arbetar för att ha hälften män och hälften kvinnor i enkäter och dylikt. Antalet kvinnor och män blir således detsamma, men eftersom kvinnorna fortfarande totalt sett är färre än männen kommer detta antal utgör en större procentuell andel av kvinnorna. En tidning med 100 manliga enkätpersoner och 100 kvinnliga enkätpersoner kommer således ha en jämförbar grupp enkätpersoner. Eftersom kvinnorna är färre kommer dock de 100 enkätpersonerna utgöra en större procentuell del av de medverkande kvinnorna.

Tabell 7.

Medverkandes fördelning på roller inom hårda respektive mjuka ämnen		
Roll	Hårda ämnen	Mjuka ämnen
Företagsledare och chef	7%	19%
Expert	7%	6%
Politiker	32%	6%
Rättsväsendeföreträdare	8%	1%
Övrig tjänsteman	7%	21%
Anställd inom skola, vård och omsorg	0%	0%
Organisationsföreträdare	2%	3%
Kulturarbetare	1%	9%
Offer	14%	5%
Familj och bekant	4%	8%
Förövare och brottsling	12%	1%
Enkätperson	2%	6%
Vanlig människa	4%	16%
Total (procent)	100%	100%
Total (n)	2216	674

5.3 Vem syns i bilderna?

Figur 12.

Som en sista del av de medverkandes fördelning i tidningarna har vi valt att studera bildinnehållet för att se om det råder könsmärkning även där, vilket vi gjort genom att undersöka vilket kön som oftast får vara huvudaktör i bild. Anledningen till att det är intressant att ta reda på är att det ger en inblick i vilka som får synas i de fyra tidningarna vilket även det bör vara representativt. En dominans av det ena könet i bilderna tyder på könsmärkning. Det generella resultatet för alla fyra tidningar visar på att 61 procent av tidningarnas bilder har manliga huvudaktörer medan samma siffra för kvinnliga huvudaktörer är 39 procent. Vid kodningen tog vi även hänsyn till bilder med där både män och kvinnor var huvudaktörer men då vi nu snarare är intresserade av att titta på skillnaderna mellan man och kvinnliga medverkande så har vi valt bort den delen. Dessutom visade resultatet att andelen bilder med både män och kvinnor som huvudaktörer var ungefär densamma för alla tidningar, cirka 15 procent. Om vi gör en djupdykning i de olika tidningarnas resultat (se bilaga 2, figur 39-42) så finner vi att både andelen män som huvudaktörer i bild är marginellt större än genomsnittet i både Dagens Nyheter och Aftonbladet. Expressen uppvisar i princip samma fördelning som de generella siffrorna medan Svenska Dagbladet sticker ut med det jämnaste resultatet, 53 procent män och 47 procent kvinnor i bild. Utifrån dessa resultat kan vi konstatera att endast Expressen och SvD som uppnår

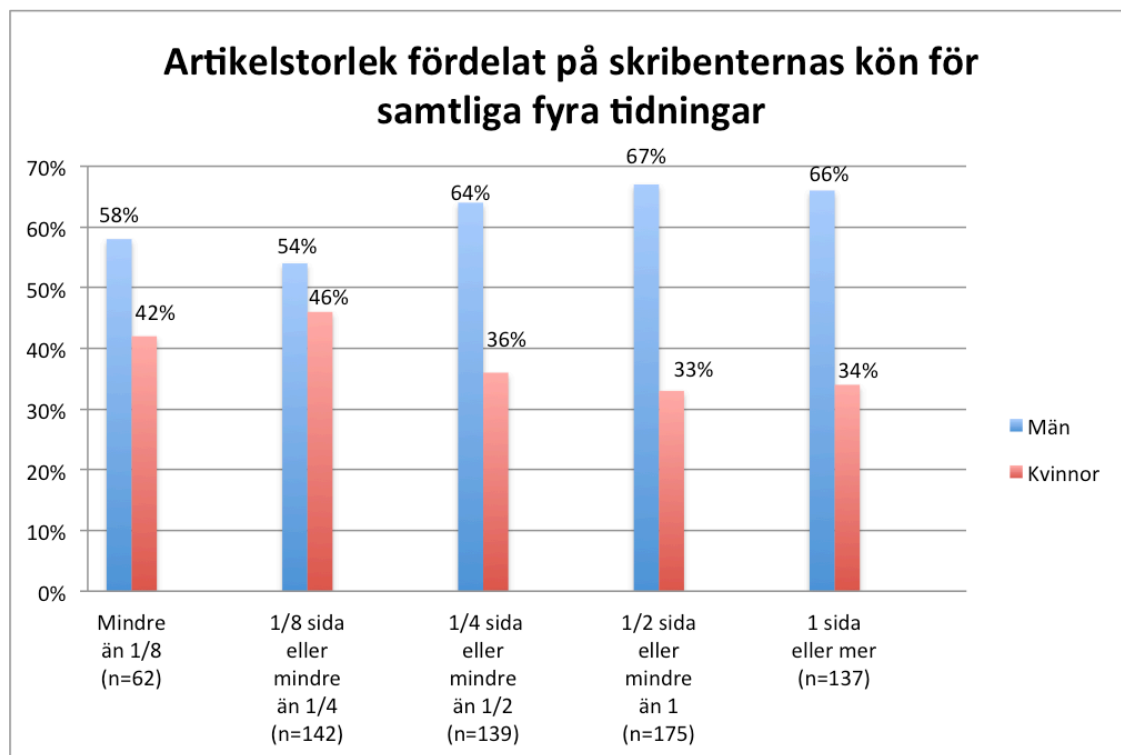
jämställdhetsgränsen, även om Expressen ligger precis på gränsen vad gäller huvudaktör i bild något som åter igen tyder på könsmärkning inom åtminstone DN och Aftonbladet. Att det ser ut såhär beror förmodligen på det faktum att andelen manliga medverkande är störst och därför förekommer också fler män som huvudaktörer i bilderna. Dessutom förekommer 76 procent av alla bilder inom de hårda ämnena vilka är de ämnen där flest manliga medverkande förekommer.

5.4. Hur stort utrymme får skribenterna och ämnena?

Ytterligare ett sätt att bedöma könsmärkning är att se hur redaktioner nyhetsvärderar traditionellt sett hårda (manliga) och mjuka (kvinnliga) nyheter vilket kan ses på artiklarnas storlekar. Generellt för de fyra tidningarna nyhetsvärderas de hårda ämnena marginellt högre än de mjuka, se bilaga 2, figur 43-47. Eftersom våra resultat för till exempel SvD visar på att män dominerar som skribenter inom de hårda ämnena och nyhetsvärderingsresultatet för samma tidning visar att de värderar några av de hårda ämnena högre så skulle det kunna tyda på att artiklar skrivna av män värderas högre än artiklar skrivna av kvinnor. Resultatet av nyhetsvärderingsanalysen kan dock också vara en konsekvens av de klassiska nyhetsvärderingskriterierna vilka gör att hårda ämnen generellt sätt bör värderas högre än mjuka.

Vad gäller artikelstorlek så finns det dock ytterligare en dimension som kan visa på hur kvinnor och mäns arbeten värderas; nämligen genom att se till om det finns någon skillnad mellan könen och hur stora artiklar de får skriva. Eftersom vi kan se att det är 26 procentenheter fler manliga än kvinnliga skribenter i vårt material speglar det resten av jämförelserna. Diagrammet nedan visar att män skriver ungefär dubbelt så många artiklar större än $\frac{1}{4}$ sida, som kvinnor det vill säga alla artiklar större än en notis eller en enspaltig artikel. När det gäller notiser och mindre artiklar alltså $\frac{1}{8}$ sida eller mindre än $\frac{1}{4}$ sida är det lite mer jämnt mellan könen. Den manliga dominansen bland de mellanstora och stora artiklarna påverkas av att det är större andel manliga skribenter i datamängden och att de ämnen som män ofta får skriva om, det vill säga hårda ämnen som olyckor och brott får stor plats.

Figur 13.

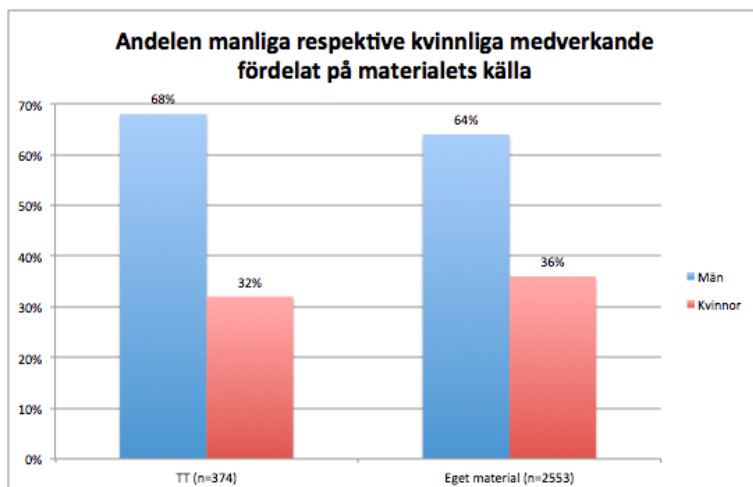

De resultat som avviker från de annars likartade siffrorna är Svenska Dagbladet, 1 sida eller mer, där det är jämnt mellan könen där 52 procent av skribenterna är män och 48 procent är kvinnor. Liknande resultat återfinns i Aftonbladet artiklar som är $\frac{1}{4}$ sida eller mindre än en halv sida skrevs av 52 procent män och 48 procent kvinnor (se bilaga 2, figur 48-51).

5.5 TT-material

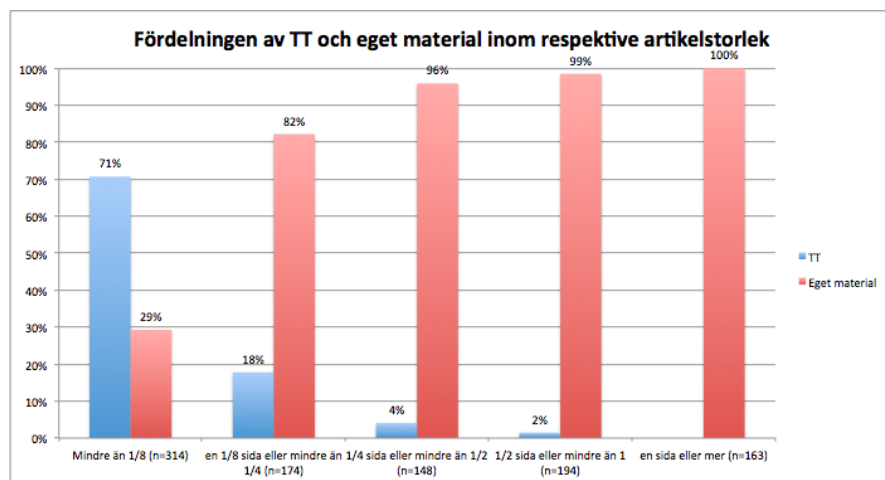
Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter använder till stor del material från TT, ett material som inte heller är jämställt enligt 60/40-modellen när det gäller könsrepresentation bland de medverkande. Att 68 procent av dessa är män skulle kunna förklaras av att dessa artiklar som ofta är notiser eller mindre artiklar inte innehåller de roller som kvinnor ofta har, till exempel familjemedlem eller vanlig människa utan fokuserar på huvuddragen och huvudpersonerna i händelser och har sällan med case med berörda privatpersoner.

Figur 14.

Av de totalt nästan tusen artiklarna är en fjärdedel från TT.⁹⁷ Kvällstidningarna har nästan uteslutande eget material, medan TT utgör hälften av Dagens Nyheters inrikesmaterial och 60 procent av Svenska Dagbladets. Den huvudsakliga förklaringen till detta är troligen att kvällstidningarna har en väldigt stor andel av nyheter som inte är dagsfärska. Ofta handlar dessa nyheter unika för kvällstidningarna om människoöden, ofta inom olyckor och brott. En annan förklaring skulle kunna vara att kvällstidningarna utgår från TT-material men ser till att ringa ett samtal för att få ett citat och kan därmed stryka TT:s byline.

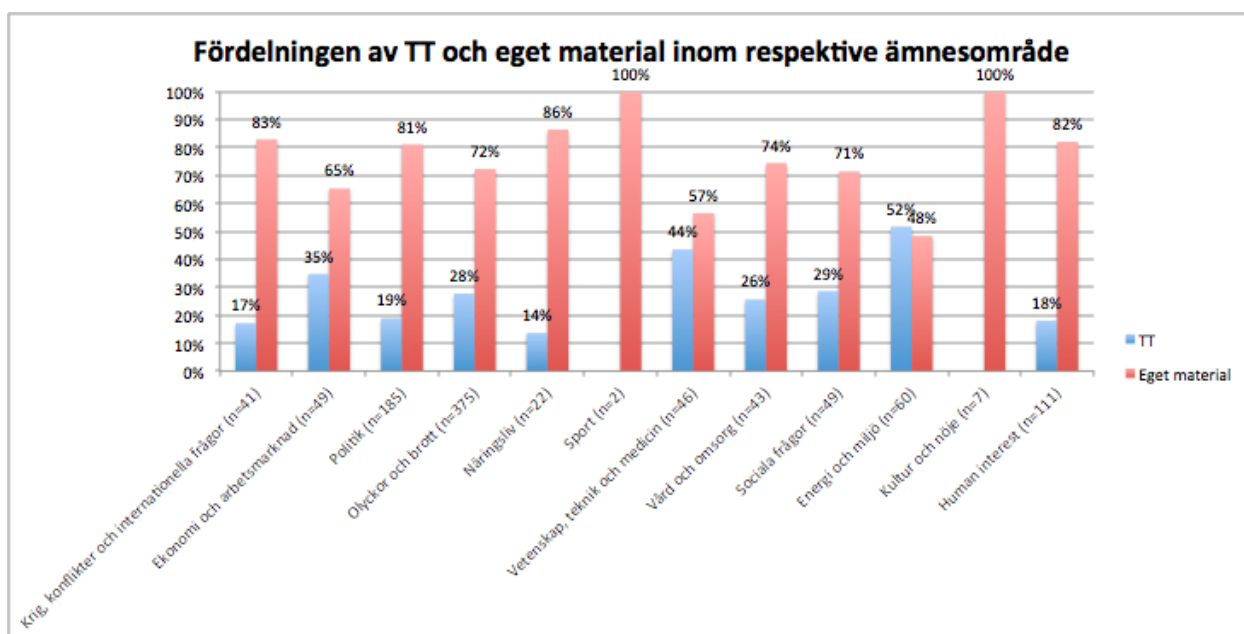
Figur 15.

⁹⁷ Kommentar: TT står explicit i byline, dock kan även material med mycket lite redigering utgå från TT material.

När vi sett till den procentuella andelen av TT-material inom varje ämne har vi valt att enbart kolla på morgontidningarna, eftersom att kvällstidningarna knappt har något material från TT. Anmärkningsvärt är att de procentuella andelarna TT-material är större inom de mjuka ämnena än inom de hårda när morgontidningarna till tre fjärdedelar består av hårda nyheter. Det kan dock förklaras med att morgontidningarnas huvudsakliga fokus ligger på de hårda ämnena och då kan det tänkas att det faller sig naturligt att fylla ut de mjuka ämnesområdena med TT-material. Ser vi istället till fördelningen av TT-material över samtliga ämnen kan vi se att två femtedelar av materialet återfinns inom ämnet olyckor och brott. Den stora andelen kan förklaras av att morgontidningarna dagligen skriver notiser om olyckor och brott. Notiserna ger en större spridning av lokalnyheter, men det finns inte tillräckligt med nationellt allmänintresse för att låta dessa ta större plats.

Figur 16.

Med vetskapen om att många tidningar använder material från TT, valde vi att kartlägga detta i vår undersökning eftersom att om flera tidningar använder samma material ökar kravet på jämställdhet. Kvällstidningarna använder nästan uteslutande eget material medan dagstidningarna använder TT desto mer. Enligt 60/40-modellen är inte heller det materialet jämställt då 68 procent av de medverkande är män, vilket får en relevans då hälften av DN:s och

60 procent av SvD:s tidning består av TT-material. Det ska dock noteras att detta, precis som tidigare nämnts, främst är i form av notiser.

6. Slutdiskussion

Vår undersökning visar att den enda tidningen som har en jämställd könsrepresentation enligt 60/40-modellen bland skribenter är Expressen. Kvällstidningarna har generellt en bättre könsrepresentation än dagstidningarna, vilket kan ha flera orsaker. De har bättre ekonomi, mer material och tenderar att i större utsträckning rapportera om nyheter som berör mjuka ämnen, vilka kvinnor ofta får skriva om. Att det är färre kvinnliga journalister i vårt material kan ha sin grund i medielogik, då yrket professionaliserades av och för män. Att idealen och yrkesnormerna som formades, också av män, påverkar fortfarande nyhetsvärderingen på redaktionerna idag. Dessutom är redaktionerna under stor press på grund av digitaliseringen, vilken har haft stora ekonomiska konsekvenser för tidningarna vilket i sin tur har lett till nedskärningar och omorganisering. Monica Löfgren Nilssons forskning visar att journalister på SVT föll tillbaka i stereotypa arbetsroller under en stor omorganisering av redaktionen. Möjligen faller dagens nyhetsredaktioner in i liknande mönster. Digitaliseringen har haft en stor påverkan på tidningarnas jämställdhetsarbete, och kan vara en bidragande orsak till att representationen ser ut som den gör.

Eftersom forskning visar att journalistkåren är jämställd undrar vi såklart efter vår undersökning, vart är kvinnorna? Eftersom vi endast kodade inrikesnyheter finns möjligheten att kvinnorna arbetade på andra interna redaktioner exempelvis ekonomi eller kultur och nöje. Det kan också finnas en bättre representation av kvinnliga skribenter i andra branscher som magasin, fackpress eller veckotidningar alternativt i andra nyhetsmedier som tv eller radio. Just de tidningar vi valt att undersöka har ett tydligt fokus på hårda nyheter och kanske är det därför vi ser en avsaknad av kvinnor; för att de i stället kan tänkas jobba inom medier med ett mjukare fokus som magasin och veckotidningar. Att kvinnor inte tar plats inom medier med hårdare framtoning tyder på att genusstrukturerna lever kvar och fördelar män och kvinnor till ämnesområden som historiskt ansetts vara manliga respektive kvinnliga.

För att förändra könsrepresentationen bland artiklarnas medverkande verkar det krävas en större organisatorisk förändring. Det är fortfarande en stor brist på kvinnor i maktpositioner i svenska medieföretag. År 2012 var endast 14 procent, av VD-posterna på svenska företag som äger

dagstidningar, kvinnor. I styrelser på dessa företag sitter 24 procent kvinnor. Ojämställdheten i dessa maktpositioner är ett stort problem som påverkar organisationen.

Även om en redaktion som Expressen, har en mer jämställd könsrepresentation bland skribenter påverkar det inte könsrepresentationen bland de medverkande i artiklarna, som fortfarande domineras av män. Vi kan se att både män och kvinnor skriver om män. Det kan bland annat bero på rådande samhällsstrukturer och på de manligt skapade journalistiska idealen och normerna. Fler kvinnliga journalister på redaktionerna kommer därför inte automatiskt leda till ett mindre könsmärkt material, men kvinnors närvaro på redaktionerna kan främja en förändring av de professionella yrkesidealerna och normerna.

Det vi kan se vad gäller Expressen är att det är den enda tidningen som lyckas med att, procentuellt sett, sprida ut manliga och kvinnliga skribenter jämt över ämnena (70 procent av de manliga skribenterna skriver inom de hårda ämnena och samma fördelning gäller de kvinnliga). Det innebär att om Expressen hade lika många kvinnliga och manliga skribenter så skulle det vara lika många män som kvinnor som skrev inom de hårda respektive mjuka ämnena. Det, i kombination med att tidningen är jämställd, är ett resultat som bekräftar Moss Kanter's teori om att jämställdhet måste uppnås innan den alla anställda blir bedömda som individer och inte utifrån grupptillhörighet.

Vår undersökning visar att tidningarna generellt består av en stor del hårda nyheter. Dessa nyheter värderas också högt om man ser till artikelstorlek. Att de hårda nyheterna värderas högt beror på att de ofta har ett sensationsvärde eller är avvikande exempelvis brott och olyckor, vilket ofta prioriteras framför nyheter med samhälleligt intresse. Med utgångspunkten att manliga journalister dominerar redaktionerna kan vi dra slutsatsen att alla fyra tidningarna är könsmärkta när det gäller de hårda ämnena sett till vad skribenterna får skriva om. Generellt skriver en större andel män om hårda ämnen och medan det är mer jämt inom de mjuka, men det kan skilja sig inom enskilda ämnen och de olika tidningarna. Det som tydligast visar på könsmärkning inom dagspressen är att manliga skribenter dominerar de hårda ämnena i SvD medan Aftonbladet rakt igenom visar på könsmärkning. Expressen och DN är de tidningar som

är bäst på att sprida ut ämnena på båda könen även om könsmärkning råder inom vissa specifika och stora ämnen.

Ingen av tidningarna uppnår jämställdhet enligt 60/40-modellen vad gäller de medverkande. En tredjedel är kvinnor och två tredjedelar är män. Med den stora majoriteten män på fyra av landets största rikstäckande tidningar är det rimligt att tro att även andra tidningar uppvisar liknande fördelning. Fyra femtedelar av männen och en tredjedel av kvinnorna medverkar i hårda ämnen, alltså de ämnena som får avsevärt störst plats. Inom de hårda ämnena är dessutom könsmärkningen som allra tydligast; här är klyftorna mellan kvinnor och män i de auktoritära rollerna som störst. Tydligast är könsmärkningen bland företagsledarna och cheferna där männen återfinns långt mycket oftare i de hårda ämnena än kvinnorna. Över hälften av de kvinnliga cheferna återfinns inom human interest, varav majoriteten är kungligheter. De är visserligen auktoriteter, men de har inte alls samma makt och inflytande som en chef för ett stort börsnoterat bolag, där vi oftare finner männen. Resultaten går i samma linje med både Karolina Lek och Elin Olssons forskning från 2008 och GMMPs undersökning från 2010, som visar på könsmärkning inom samma områden. Mycket har hänt i mediebranschen sedan dessa två undersökningar gjordes, men vår uppdatering visar att arbetet för ett icke-könsmärkt innehåll inte har gått framåt alls.

När det kommer till rollerna förövare och offer framträder väldigt tydliga historiska genusmönster. I de fyra tidningarna förekommer kvinnor oftare som offer medan män mycket oftare förekommer som förövare. Det placerar mannen i en maktposition och kvinnan blir underlägsen. Att män oftare förekommer som förövare är egentligen inget anmärkningsvärt utan stämmer ganska väl överens med verkligheten men att sprida en bild av att kvinnan oftare skulle vara ett brottsoffer är problematiskt då det helt enkelt inte är sant. Det blir en reproduktion av könsroller med direkt påverkan på samhället då det får kvinnor att känna sig otrygga och begränsade medan män, som egentligen är den mer utsatta gruppen, inte begränsas på samma sätt av mediebild.

Generellt sätt är könsfördelning inom de privata rollerna bättre än inom de auktoritära. Ibland lyfts detta som något negativt; att de enda rollerna som kvinnorna tillåts ta plats i är de stereotyp

kvinnliga. Tolkningen kan ju lätt bli sådan, men vi får inte glömma att det mycket väl kan vara ett tecken på aktivt jämställdhetsarbete på redaktionerna, en effekt av organisationens mål att motverka könsmärkning och uppnå ett jämställt innehåll. Enkätpersoner och demonstranter är människor som lätt går att få tag på i en jämn könsfördelning. Den här typen av jämställdhetsarbete finns, och det visar vår undersökning. Att kvinnorna nästan aldrig passerar 60 procent när de är i majoritet, som männen gör, är inte något dåligt. Det innebär att rollen eller ämnet är jämställt. Det är överrepresentationen av män, eller någondera av könet för den delen, som är det dåliga. För ett nyhetsmaterial genomgående fritt från könsmärkning är det viktigt att redaktionerna upprätthåller den strategi som gör de privata rollerna jämställda, men också samtidigt utvecklar strategier att motverka mansdominansen inom de auktoritära rollerna.

Slutligen bör man komma ihåg att majoriteten av de medverkande i nyhetsinnehållet är män som uttalar sig i historiskt manliga roller, i hårda ämnen som i sin tur utgör en majoritet av inrikesnyheterna. Generellt kan vi alltså konstatera att oavsett hårt eller mjukt ämne så får de auktoritära rollerna mest plats. Detta skulle kunna förklaras av nyhetsvärderingens centrering på eliter, där cheferna, politikerna och experterna finns. En något mer osäker förklaring skulle kunna vara att de auktoritära rollerna historiskt sett dominerats av männen och därmed uppvärderats jämfört med de traditionellt kvinnliga roller. Det är också möjligt att det senare är anledningen till nyhetsvärderingen ser ut som den gör med tanke på att det var en manligt dominerade yrkeskår som var med att påverka professionaliseringen. Att männen genomgående syns i större utsträckning i de auktoritära rollerna än kvinnorna tyder på könsmärkning.

Vidare forskningsprojekt för att kunna förklara våra resultat skulle kunna vara redaktionsstudier för att få insyn i hur redaktionerna arbetar med uppdelning av arbetsuppgifter och roller på redaktionen. Då hade man kunnat se dels hur könsrepresentationen ser ut på redaktionen och i de interna redaktionerna som kultur eller ekonomi, samt i vilken utsträckning journalisterna själva kan styra över vilka ämnen de får skriva om. Det skulle också ge en inblick i hur redaktionerna tänker kring just vem som får skriva om vad och om det sker ett medvetet arbete mot könsmärkning. I dessa studier hade även fokus på makt varit intressant då det kan råda osäkerhet eller variationer i vart den reella makten faktiskt finns att förändra.

Ett komplement till vår undersökning hade varit att göra liknande undersökning i radio och tv-mediet, för att få en bild av om det finns fler kvinnor där och om innehållet är könsmärkt på liknande sätt.

Att kvinnor inte medverkar i media i lika stor utsträckning som män blir ett demokratiproblem. Tidningarna som ska sträva efter att spegla hur samhället ser ut, misslyckas med jämställdhet och könsrepresentation både på redaktionerna och i innehållet, vilket påverkar läsarnas världsbild. Att som kvinna ständigt läsa nyheter av män och om män kan ge en missvisande bild av rådande samhällsideal eller förväntningar på henne. Lika mycket påverkar mediernas innehåll mannen, och hur han sedan uppfattar samhället. Det tydligaste exemplet på detta från vår undersökning är, som vi också tagit upp tidigare, det faktum att kvinnor förekommer som brottsoffer i större utsträckning i tidningarna än i verkligheten. Det i sin tur kan leda till en direkt frihetsbegränsning för kvinnor på grund av rädslan att bli utsatt för brott trots att det är större sannolikhet att det är män som oftast utsätts för brott. Att begränsa en samhällsgrupp på det sättet är problematiskt ut ett demokratiskt perspektiv.

Vad vi kan ta med oss är att aktivt jämställdhetsarbete fungerar. Det visar Monica Löfgren Nilssons forskning då strategier för ökad jämställdhet på SVT-redaktioner gav utdelning och man kunde se att det gick att uppnå könsbalans på stora nyhetsredaktioner. Vi ser dock tydliga bevis på att jämställdhetsarbetet verkar ha stannat av i redaktionerna vi har studerat. Könsmärkning uppmärksammades redan på 1970-talet och 45 år senare ser vi att problemen kvarstår och stereotypa föreställningar reproduceras. Det är inte upp till kvinnor att vässa armbågarna och ta mer plats. Det handlar om att organisationerna och framför allt människor på maktpositioner måste se värdet i en jämställd och icke-könsmärkt journalistkår. Journalistiska ideal och yrkesnormer måste förändras i grunden för att inkludera alla. Det är helt orimligt att kvinnor inte får samma plats i medierna som män, och då inte bara för att forskning visar att kvinnors plats på redaktionerna påverkar nyhetsutbudet utan för att män och kvinnor har samma värde och för att kompetens inte har ett kön. Det är dags att återuppta arbetet för jämställda redaktioner och ett jämställt innehåll, för demokratin och för kvinnornas skull. Manspredding borde inte bara motverkas i tunnelbanan eller på bussen utan också i medielandskapet. Medieutrymmet är till för alla, därför är det dags för männen att flytta på sig.

Källförteckning

Tryckta källor:

Andersson Odén, Tomas, *2002 års publicistiska bokslut: del 1 : om tidningars redaktioner och innehåll*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet, Göteborg, 2003

Berger, Margareta, *Pennskaft: kvinnliga journalister i svensk dagspress 1690-1975*, Norstedt, Stockholm, 1977

Burrow, J, Barnavård, 1862

Djerf-Pierre, Monika, 'Journalisternas sociala bakgrund', i Asp, Kent (Red), *Svenska journalister 1989-2011*, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet, 2012

Djerf Pierre, Monika, 'Journalistikens kön: fältets struktur och logik under 1900-talet', *Kvinnovetenskaplig tidskrift.*, 2003(24):2, s. [29]-52, 2003

Djerf Pierre, Monika, 'The gender of journalism: the structure and logic of the field in the twentieth century', *NORDICOM-information.*, 2007(29):2, s. 97, 2007

Edström, Maria & Mølster, Ragnhild (red.), *Making change: Nordic examples of working towards gender equality in the media*, Nordicom, Göteborg, 2014

Edström, Maria, *TV-rummets eliter: föreställningar om kön och makt i fakta och fiktion*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet (JMG), Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, Göteborg, 2006

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.), *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 4., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2012

Gripsrud, Jostein, *Mediekultur, mediesamhälle*, 3., [bearb.]upplagan, Daidalos, Göteborg, 2011

Hirdman, Yvonne, *Genus: om det stabila föränderliga former*, 2.4, [rev.] uppl., Liber, Malmö, 2008

Hirdman, Yvonne, *Gösta och genusordningen: feministiska betraktelser*, Ordfront, Stockholm, 2007

Hultén, Britt (red.), *Pennskaft blir reporter: slutrapport av ett HSFR-projekt*, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Univ., Stockholm, 2000

- Jarlbro, Gunilla, *Medier, genus och makt*, Studentlitteratur, Lund, 2006
- Kanter, Rosabeth Moss, *Men and women of the corporation*, Basic Books, New York, 1993
- Lavie, Aliza & Lehman-Wilzig, Sam, 'whose news?: does gender determine the editorial product?', *European journal of communication (London)*., 18(2003):1, s. 5-29, 2003
- Lek, Karolina, Olsson, Elin, *Tolkande män och förbipasserande kvinnor – en kvantitativ innehållsanalys av kvinnor och mäns representation i svensk nyhetspress*, institutionen för kommunikation och design, Kalmar högskola, 2008
- Lipman-Blumen Jean, 'Toward a homosocial theory of sex roles: An explanation of the sex segregation of social institutions', *Women and the Workplace: The Implications of Occupational Segregation.*, 1976(1):3, s. [15]-31, 1976
- Lundgren, Kristina (red.), *Tidningskvinnor 1690-1960*, Studentlitteratur, Lund, 2000
- Löfgren Nilsson, Monica, *Kvinnor, män och nyheter i televisionen: en innehållsstudie av ämnen och källor under 45 år*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet, Göteborg, 2009
- Löfgren-Nilsson, Monica, *Könsmärkning i SVT:S nyheter 1958-2003*, Göteborg, 2003
- Melin, Margareta, *Gendered journalism cultures: strategies and tactics in the fields of journalism in Britain and Sweden*, JMG, Department of Journalism and Mass Communication, University of Göteborg, Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2008, Göteborg, 2008
- Nord, Lars & Strömbäck, Jesper (red.), *Medierna och demokratin*, 2. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012
- Ross, Karen, *Gendered media: women, men, and identity politics*, Rowman & Littlefield Publishers, Lanham, 2010
- Stål, Margareta, *Signaturen Bansai: Ester Blenda Nordström : pennskaft och reporter i det tidiga 1900-talet*, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Univ. (JMG), Diss. Göteborg : Univ., 2002, Göteborg, 2002
- Tidningsutgivarna, *Svenska mediehus 2014/15 Fakta om marknad och medier*, Dagspress, Stockholm, 2014
- Van Zoonen, Liesbet (red.), 'Rethinking women and the news', *European journal of communication (London)*., 3(1988):1, s. 35-53, 1988

Digitala källor:

Dagens Nyheter, korta fakta, <http://www.dn.se/info/info-hem/korta-fakta/>, (Hämtad 2015-05-05)

Global Media Monitoring project - *GMMP report 2010 Highlights*

http://cdn.agilitycms.com/who-makes-the-news/Imported/reports_2010/highlights/highlights_en.pdf (Hämtad 2015-03-15)

Global Media Monitoring Project 2005, Rapport från nyhetsstudien Global Media Monitoring Project 2005, <http://alltarmojligt.se/images/aam/publikationer/raknamedkvinnor060223.pdf> (Hämtad 2015-03-17)

Global Media Monitoring Project 2010, Nationell rapport, <http://www.alltarmojligt.se/images/aam/publikationer/raknamedkvinnor10.pdf> (Hämtad 2015-03-17)

Hallgren Anna, 'Nybergs resa i en klass för sig', i *Genus #3 Tema Arbete*, 2012, (Hämtad 2015-04-06)

http://www.lansstyrelsen.se/norrboten/SiteCollectionDocuments/Sv/manniska-och-samhalle/jamstallldhet/MMM_raport.pdf (Hämtad 2015-05-10)

Hvitfeldt, Thomas, Irlander Strid, Åsa, *Utsatthet för brott 2013: Resultat av Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2014*, 2014, https://bra.se/download/18.6cde4de61493868542d7d7/1415628424966/2014_Utsatthet+för+brott+2013.pdf (Hämtad 2015-05-10)

Nationalencyklopedin, Svenska dagbladet, <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/svenska-dagbladet> (Hämtad 2015-05-05)

Nationalencyklopedin, Aftonbladet, <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/aftonbladet> (Hämtad 2015-05-05)

Nationalencyklopedin, jämställdhetsplan, <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/jamstallldhetsplan> (Hämtad 2015-05-02)

Skuldt, Maria, *Den nya riksdagen efter valet*, publicerad 2014-09-21, <http://www.riksdagen.se/Start/Press-startsida/pressmeddelanden/201314/Den-nya-riksdagen-efter-valet/> (Hämtad 2015-05-08)

Sverige Statistiska centralbyrå, enheten för befolkningsstatistik (red.), *På tal om kvinnor och män: lathund om jämställdhet 2012*, Statistiska centralbyrå, Stockholm, 2012,

http://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0201_2012A01_BR_X10BR1201.pdf

Statistiska centralbyrå (red), *Män, kvinnor och lön*, Statistiska centralbyrå, Stockholm, 2014
(Hämtad 2015-04-06)

Statistiska centralbyrå (red), *Män, kvinnor och lön*, Statistiska centralbyrå, Stockholm, 2014,
(Hämtad 2015-05-07)

Statistiska centralbyrå, *Befolkningsstatistik i sammandrag 1960-2014*, senast uppdaterad 2015-03-19, <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningensammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Helarsstatistik---Riket/26040/>, (Hämtad 2015-03-30)

TS, Svenska Dagbladet, <http://www.ts.se/mediefakta-upplagor/snabbfakta?mc=001848> (Hämtad 2015-05-05)

Who makes the news, Background, <http://whomakesthenews.org/gmmp> (Hämtad 2015-03-17)

Who makes the news, Global Media Monitoring Project 2010, http://cdn.agilitycms.com/who-makes-the-news/Imported/reports_2010/global/gmmp_global_report_en.pdf (Hämtad 2015-03-17)

Bilagor

Bilaga 1

Kodschema

Variabel 1: Tidning

- 1 = Dagens Nyheter
- 2 = Svenska Dagbladet
- 3 = Aftonbladet
- 4 = Expressen

Variabel 2: Datum

MMDD = exempel 0213 är 13e februari

Variabel 3: Sidnummer

sida

Variabel 4: Artikelstorlek (inklusive bild)

- 1= mindre än en 1/8 sida
- 2= 1/8 sida eller mindre än en 1/4 sida
- 3= 1/4 sida eller mindre än en 1/2 sida
- 4= 1/2 sida eller mindre än en 1/1 sida
- 5= 1/1 sida eller mer
- 0 = okodbart

Variabel 5: Skribentens kön

- 1=Man
- 2=Kvinna
- 3= Man och kvinna
- 0=Okodbart

Variabel 6: Ämne

- 1 = Krig, konflikter, internationella frågor (H)
- 2 = Ekonomi, arbetsmarknad (H)
- 3 = Politik (H)
- 4 = Olyckor, brott (H)
- 5 = Näringsliv (H)
- 6 = Sport (H)
- 7 = Vetenskap, teknik, medicin (H)
- 8 = Vård och omsorg (M)
- 9 = Sociala frågor (M)

- 10 = Energi, miljö (M)
- 11 = Kultur, nöje (M)
- 12 = Human interest (M)
- 0 = Okodbart

Variabel 7: Medverkande 1 kön

- 1= Man
- 2= Kvinna
- 3= Förekommer ej
- 0= Okodbart

Samma gäller för variabel 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25

Variabel 8: Medverkande 1 roller

- 1 = Företagsledare/chef (H)
- 2 = Expert (H)
- 3 = Politiker (H)
- 4 = Rättsväsendeföreträdare (H)
- 5 = Övrig tjänsteman (H)
- 6 = Anställd inom skola/vård/omsorg (M)
- 7 = Organisations/föreningsföreträdare (M)
- 8 = Kulturarbetare (M)
- 9 = Offer (M)
- 10 = Familjemedlem och bekant (M)
- 11 = Förövare/brottsling (H)
- 12 = Enkätperson (M)
- 13 = Vanlig människa (M)
- 14 = Övriga
- 15 = Förekommer ej
- 0 = Okodbart

Samma gäller för variabel 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26

Variabel 27: Kön, huvudaktör i bild

- 1 = Man
- 2 = Kvinna
- 3 = Både man och kvinna
- 4 = Bild förekommer ej
- 0 = Okodbart

Variabel 28: TT?

- 1 = ja
- 2 = nej

0 = okodbart

Definitioner av ämnesområden

Hårda ämnen

Krig, konflikter, internationella frågor

Stadsbesök, diplomati

Försvarsfrågor

Mellanstatligt krig

Terrorism

Inbördeskrig, revolution, statskupp

Ekonomi, arbetsmarknad

Sysselsättning, arbetslöshet

Samhällsekonomi

Skattefrågor

Hushållsekonomi

Kommunal ekonomi

Politik

Valrörelser, kampanjer

Demokrati frågor.

Fri- och rättigheter

EU-politik

Arbetsmarknadspolitik

Samhällsekonomisk politik

Invandring, flyktingpolitik

Sjukvårdspolitik

Miljöpolitik

Skol- och utbildningspolitik

Kulturpolitik

Rättspolitik, rättsväsendet

Olyckor, brott

Brott

Olyckor, katastrofer

Naturkatastrofer

Näringsliv

Aktiemarknad, börsen

Enskilda företag

Företagskriser
Invigningar
Nyetableringar, expansion
Jordbruk, skogsbruk, fiske

Sport

Sport

Vetenskap, teknik, medicin

Innovation
Ny medicin (ej epidemier och dylikt)
Astronomi/rymdteknik

Mjuka ämnen

Vård och omsorg

Sjukvården, äldreomsorg
Barnomsorg
Kriminalvård
Skola, utbildning

Sociala frågor

Invandring, flyktingfrågor
Bostadsfrågor
Fritidsverksamhet, ungdomsfrågor
Religion, kyrka

Energi, miljö

Naturskydd
Miljöfrågor
Energi- och kärnkraft

Kultur, nöje

Finkultur (teater, opera ect)
Populärkultur, nöje (film, pop)
Utställningar

Human interest

Kuriosa "Feel good"

Definitioner av rollkategorisering

Nedan följer exempel på vad som kan ingå i våra rollkategorier i kodschemat.

1 = Företagsledare/Chef

Ambassadråd
Arkitekt
Chefredaktör
Direktör
Enhetschef
Grundare
Kungligheter
Marknadschef
Professor
Projektchef
Regionchef
Rektor
Verksamhetschef
Vice VD
VD

2 = Expert

Forskare
Analytiker
Forskningschef
Biolog
Sakkunnig
Statistiker
Psykolog
Meteorolog
Miljöexpert
Veterinär
Läkare/Tandläkare
Trafikexpert

3 = Politiker

Politiker oavsett rang, lokalt, nationellt och globalt.

4 = Rättsväsendeföreträdare

Häktes/fängelse personal

Juridiskt ombud
Representant från polisen

5 = Övriga tjänstemän

Bankanställd
Bonde
Butiksansvarig
Egenföretagare liten firma
Föreståndare
Försäljare
Informatör
Journalist
Kock
Konsult
Partisekreterare
Pressekreterare
Privatekonom
Projektledare
Präst
Räddningstjänsteman
Säkerhetsansvarig
Talesperson
Tolk

6 = Arbetar inom skola/vård/omsorg

Fritidsgårdsledare
Lärare (förskola, grundskola, gymnasium)
Sjuksköterska
Skolkurator
Undersköterska

7 = Organisations/föreningsföreträdare

Biståndsorganisationer
Facklig representant
Folkbildningsförbundet
Ideella föreningar
Idrottsförening
Kampanjledare
Olympiska kommittén
PRO
Religiös grupp

Samhällsförening
Svenskt näringsliv
Sveriges konsumenter

8 = Kulturarbetare

Fotograf
Författare
Idrottsperon
Musiker
Konstnär
Komiker
Koreograf
Kändisar
Producent
Programledare
Skådespelare
TV-personlighet

9 = Offer

Brottsoffer
Offer för krig
Offer för naturkatastrof
Varslad
Utsatt person/orättvist behandlad

10 = Familjemedlem och bekant

Anhörig till offer/intervjusubjekt
Mamma
Pappa
Dotter
Son
Syskon
Farmor
Farfar
Mormor
Morfar
Övriga släkningar

11 = Förövare/brottsling

Förövare
Person som är misstänkt för brott

12 = Enkätperson

Personer som tillfrågats i enkäter av olika slag.

13 = Vanlig människa

Bostadssökande

Konsument

Pensionär

Resenär/turist

Sjuk

Student

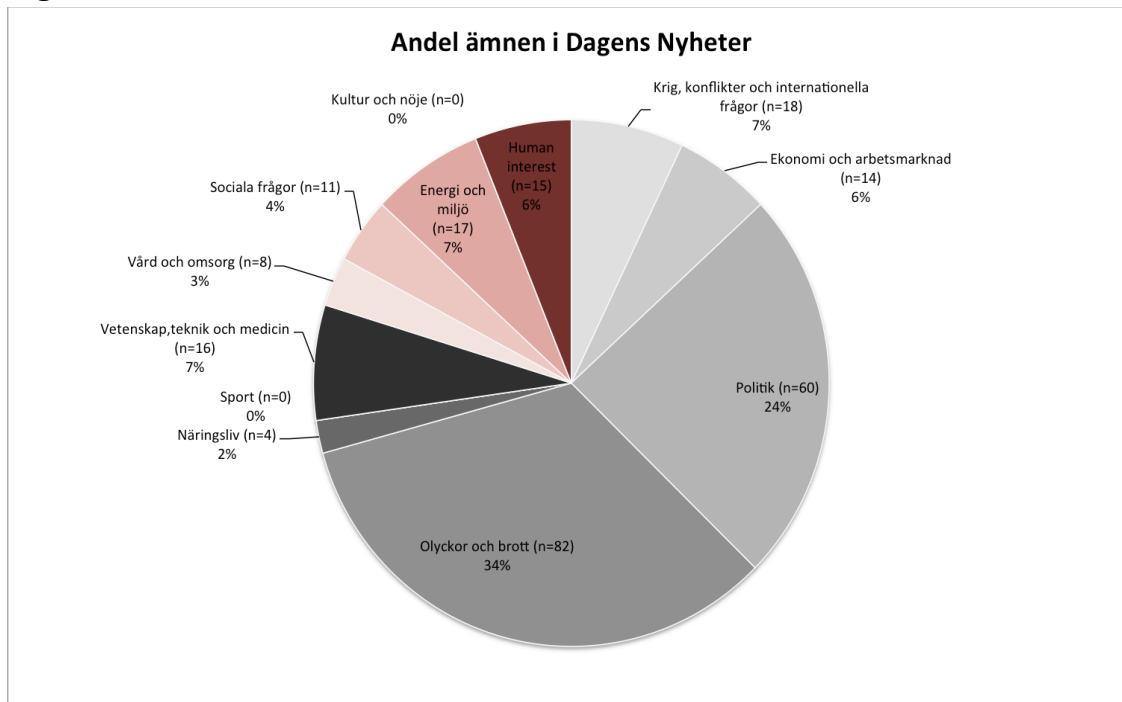
Vittne/Anonym källa

14 = Övriga

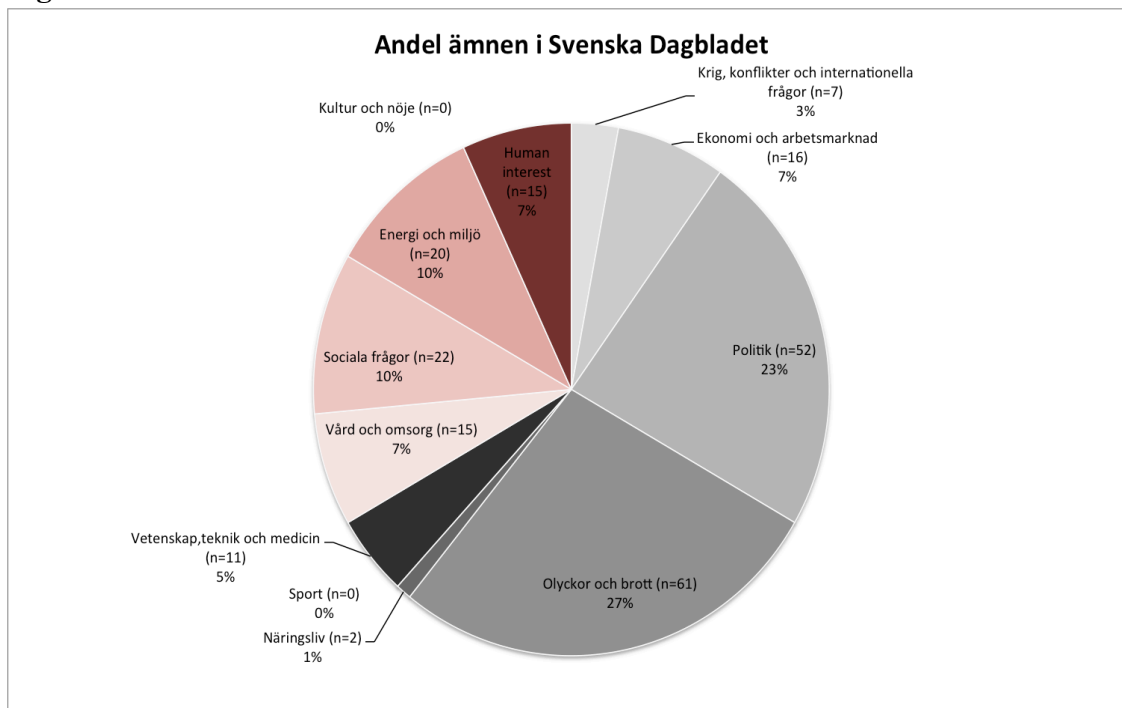
Bilaga 2

Andel ämnen i respektive tidningar

Figur 17.

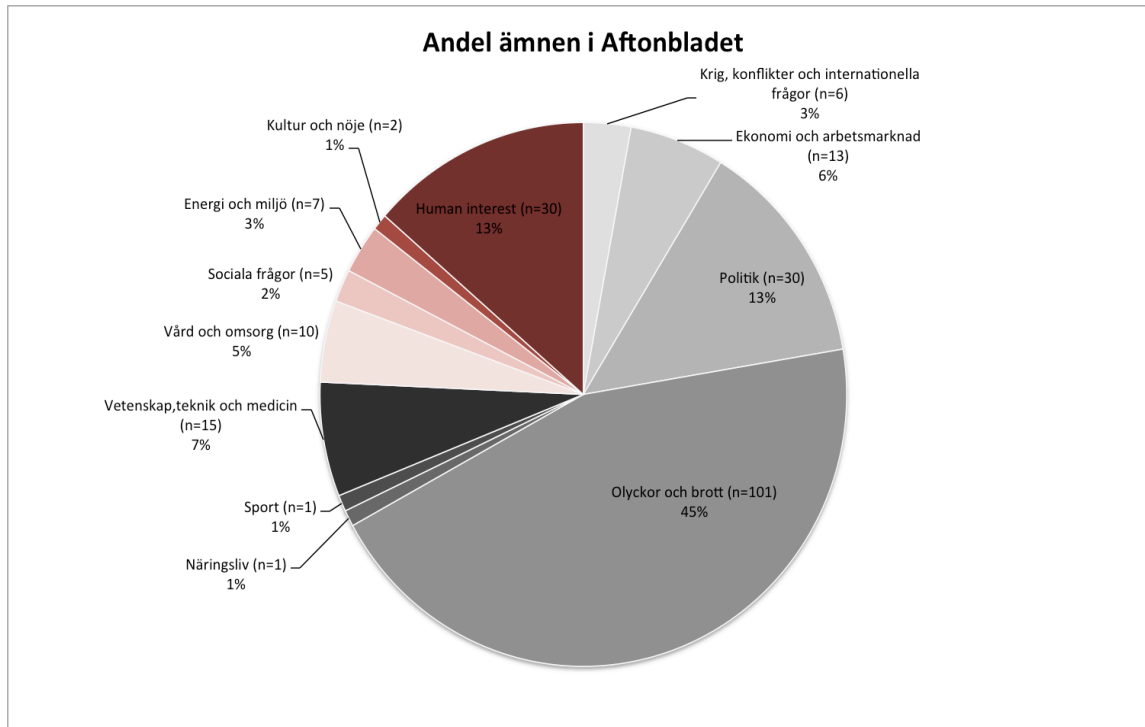

Figur 18.

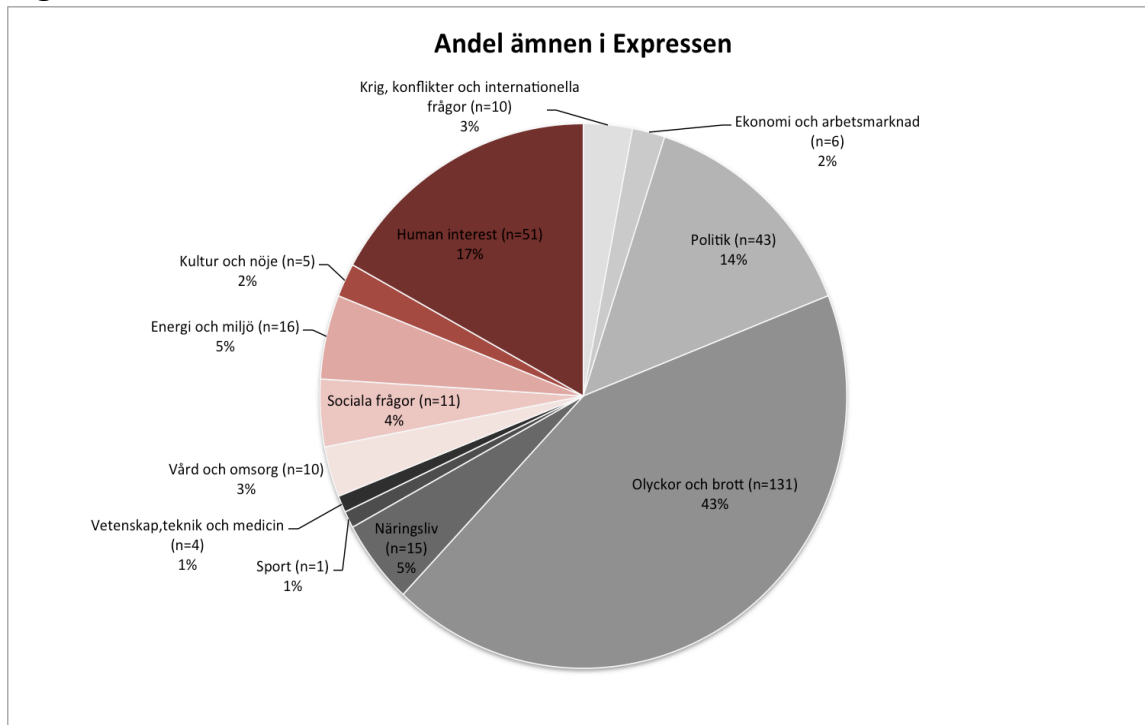

Figur 19.

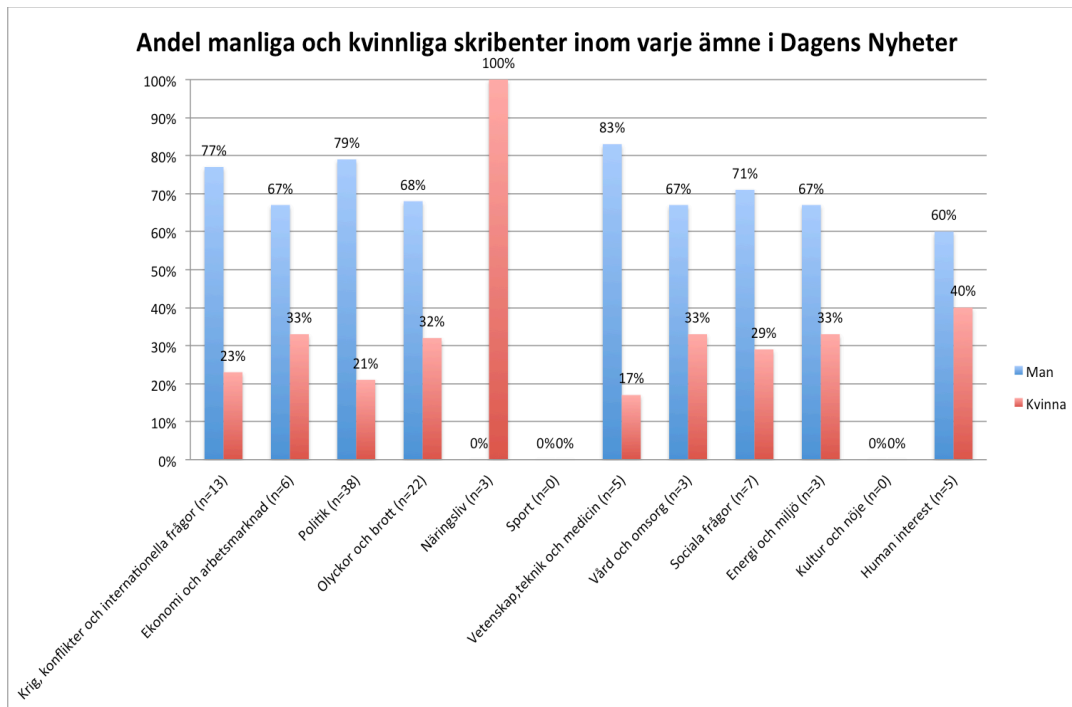

Figur 20.

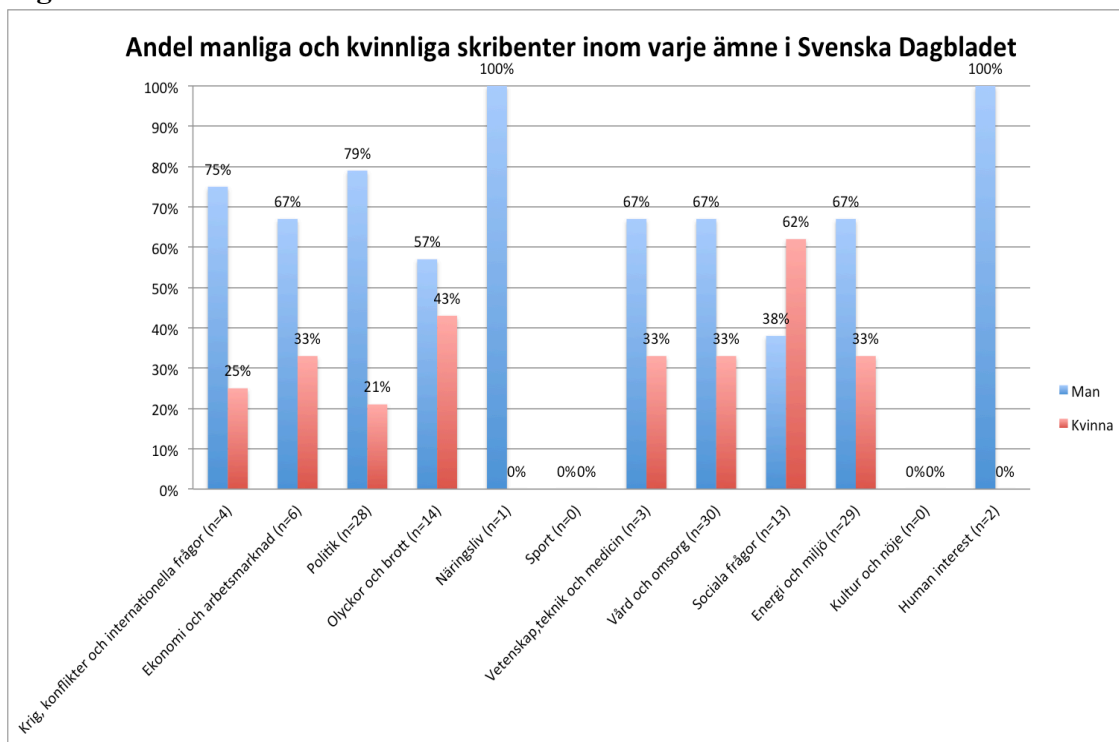

Andel manliga och kvinnliga skribenter inom varje ämne för respektive tidning

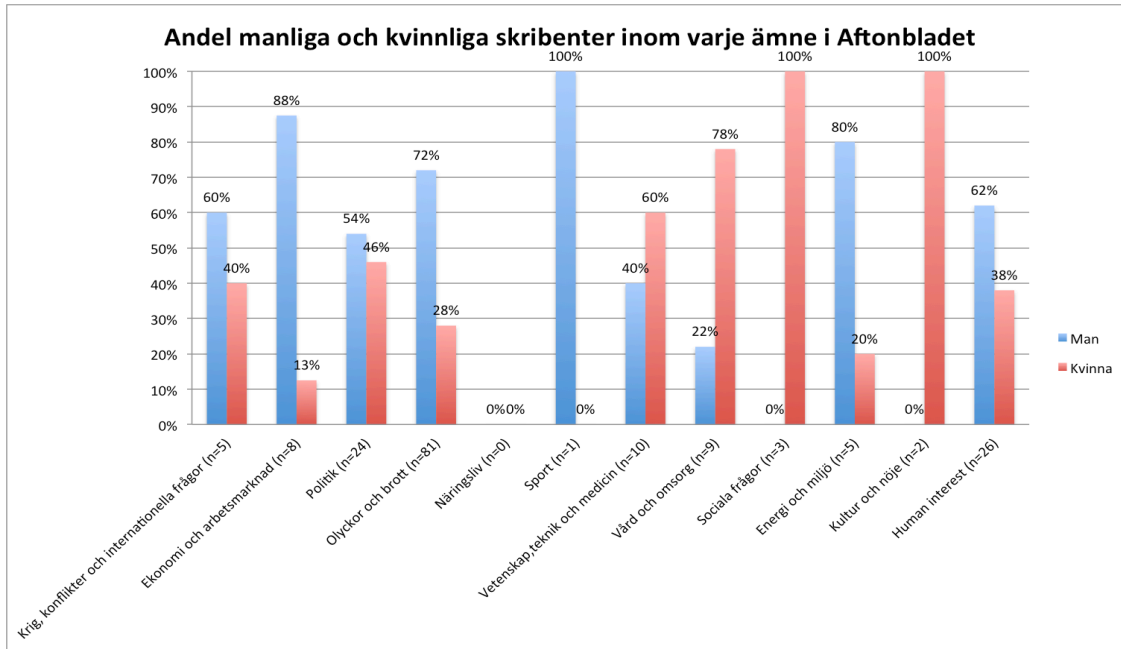
Figur 21.

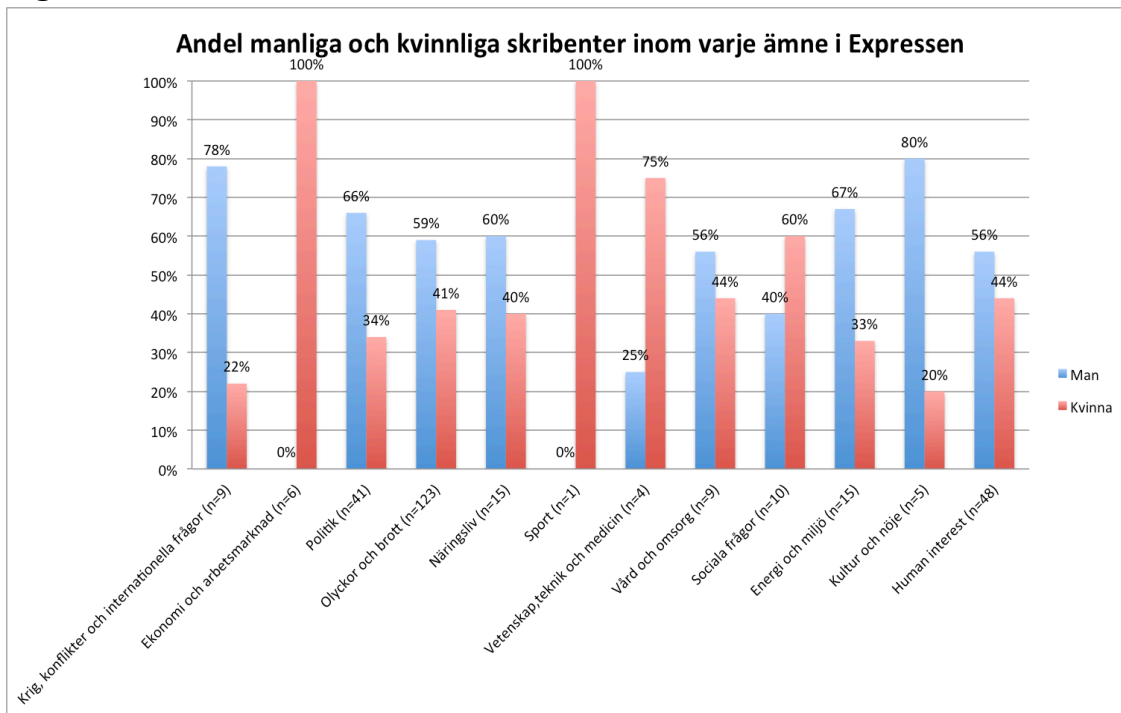
Figur 22.

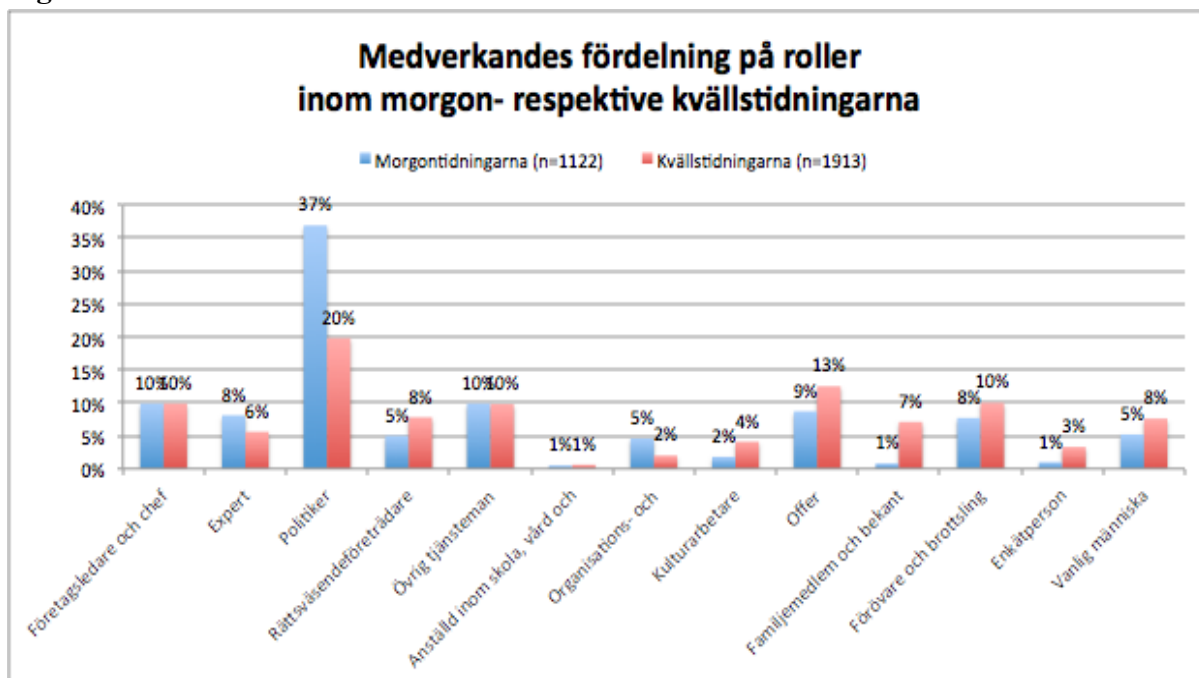
Figur 23.

Figur 24.

Figur 25.

Tabell 8.

Fördelningen av manliga och kvinnliga skribenter över ämnena i Dagens Nyheter				
Ämne	Skribents kön (procent)		Skribents kön (antal)	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Krig, konflikter och internationella frågor	13%	10%	10	3
Ekonomi och arbetsmarknad	5%	7%	4	2
Politik	39%	27%	30	8
Olyckor och brott	20%	23%	15	7
Näringsliv	0%	10%	0	3
Sport	0%	0%	0	0
Vetenskap, teknik och medicin	7%	3%	5	1
Vård och omsorg	3%	3%	2	1
Sociala frågor	7%	7%	5	2
Energi och miljö	3%	3%	2	1
Kultur och nöje	0%	0%	0	0
Human interest	4%	7%	3	2
Totalt	100%	100%	76,00	30,00

Tabell 9.

Fördelningen av manliga och kvinnliga skribenter över ämnena i Svenska Dagbladet				
Ämnen	Skribents kön (procent)		Skribents kön (antal)	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Krig, konflikter och internationella frågor	5%	3%	3	1
Ekonomi och arbetsmarknad	7%	7%	4	2
Politik	39%	21%	22	6
Olyckor och brott	14%	21%	8	6
Näringsliv	2%	0%	1	0
Sport	0%	0%	0	0
Vetenskap, teknik och medicin	4%	3%	2	1
Vård och omsorg	10%	10%	6	3
Sociala frågor	9%	28%	5	8
Energi och miljö	7%	7%	4	2
Kultur och nöje	0%	0%	0	0
Human interest	3%	0%	2	0
Totalt	100%	100%	57	29,00

Tabell 10.

Fördelningen av manliga och kvinnliga skribenter över ämnena i Aftonbladet				
Ämne	Skribents kön (procent)		Skribents kön (antal)	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Krig, konflikter och internationella frågor	3%	3%	3	2
Ekonomi och arbetsmarknad	6%	2%	7	1
Politik	12%	17%	13	11
Olyckor och brott	54%	35%	58	23
Näringsliv	0%	0%	0	0
Sport	1%	0%	1	0
Vetenskap, teknik och medicin	4%	9%	4	6
Vård och omsorg	2%	10%	2	7
Sociala frågor	0%	5%	0	3
Energi och miljö	4%	2%	4	1
Kultur och nöje	0%	3%	0	2
Human interest	15%	15%	16	10
Totalt	100%	100%	108,00	66,00

Tabell 11.

Fördelningen av manliga och kvinnliga skribenter över ämnena i Expressen				
Ämne	Skribents kön (procent)		Skribents kön (antal)	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Krig, konflikter och internationella frågor	4%	2%	7	2
Ekonomi och arbetsmarknad	0%	5%	0	6
Politik	16%	12%	27	14
Olyckor och brott	44%	42%	73	50
Näringsliv	5%	5%	9	6
Sport	0%	1%	0	1
Vetenskap, teknik och medicin	1%	3%	1	3
Vård och omsorg	3%	3%	5	4
Sociala frågor	2%	5%	4	6
Energi och miljö	6%	4%	10	5
Kultur och nöje	2%	1%	4	1
Human interest	16%	17%	27	21
Totalt	100%	100%	167,00	119,00

Kön på medverkande i artiklar beroende på skribent

Figur 26.

Kommentar: N-värdet = 748

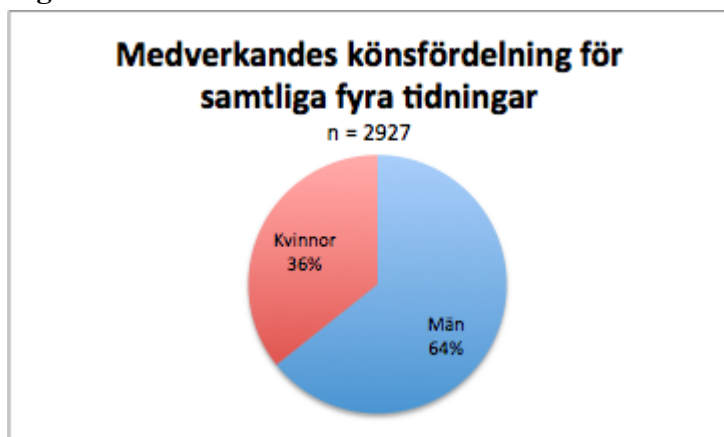
Figur 27.

Kommentar: N-värdet = 1527

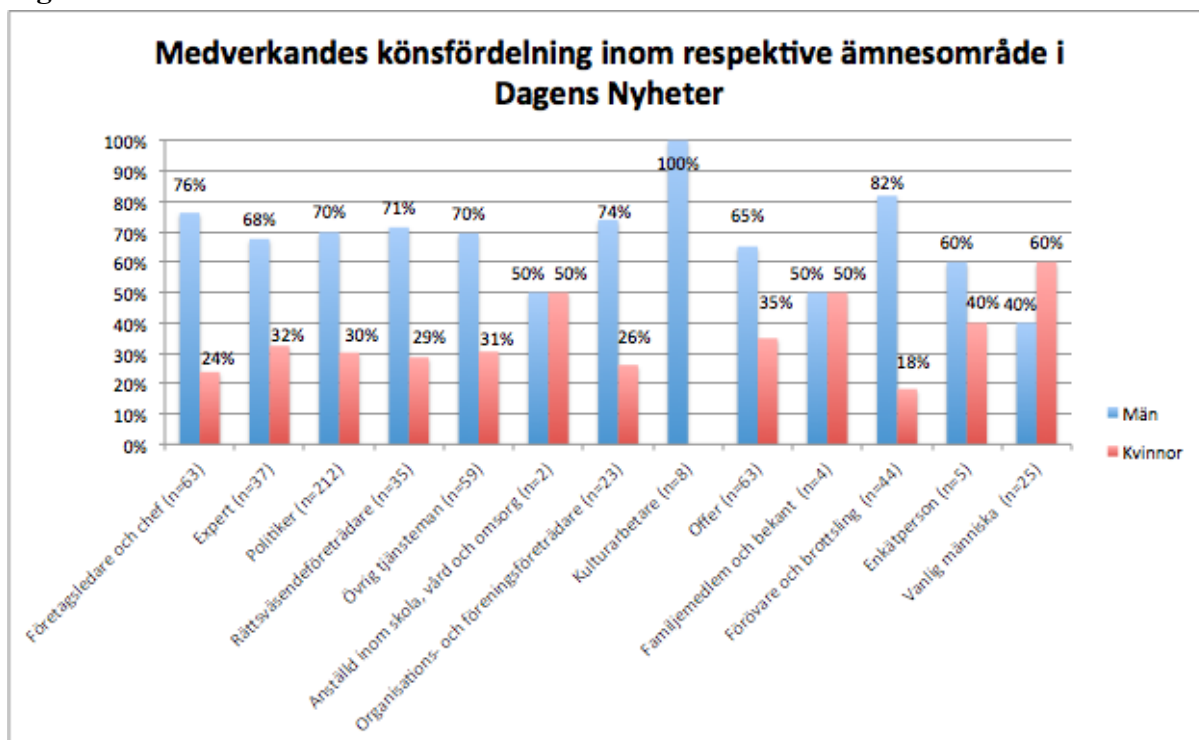
Medverkandes könsfördelning för samtliga fyra tidningar

Figur 28.

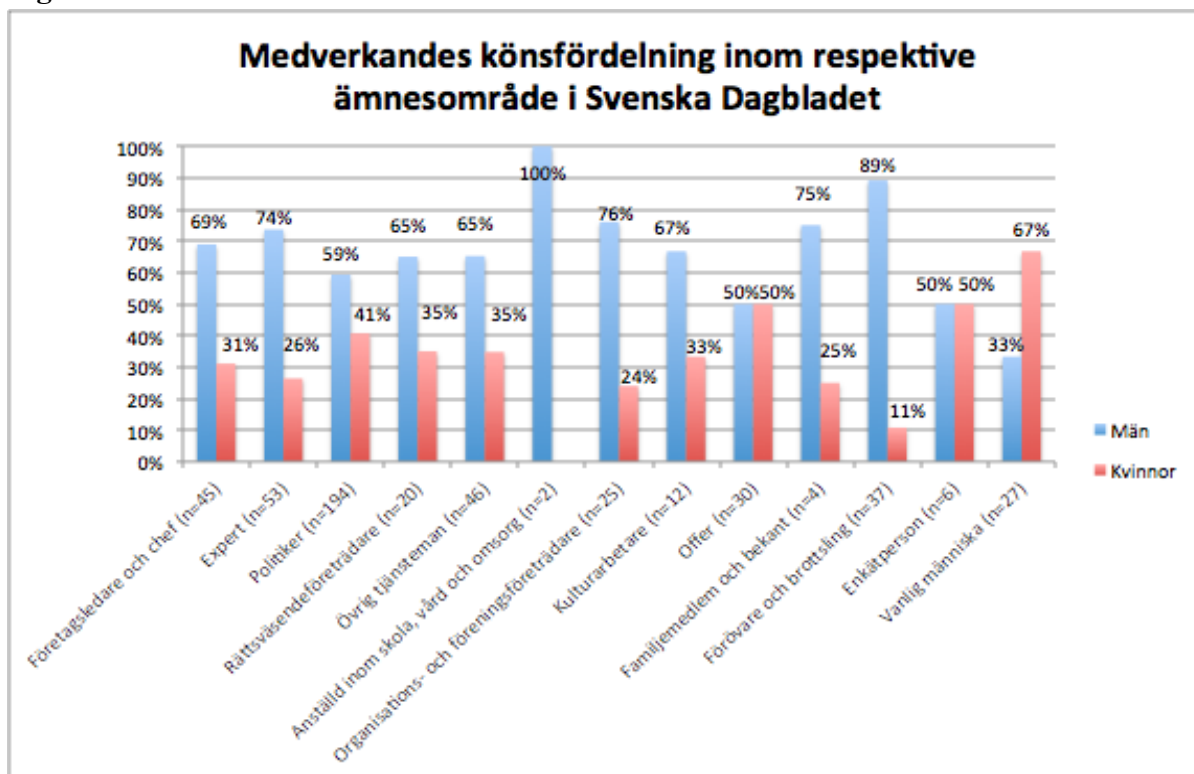

Könsfördelningen inom varje roll för respektive tidning samt morgon- och kvällstidningarna

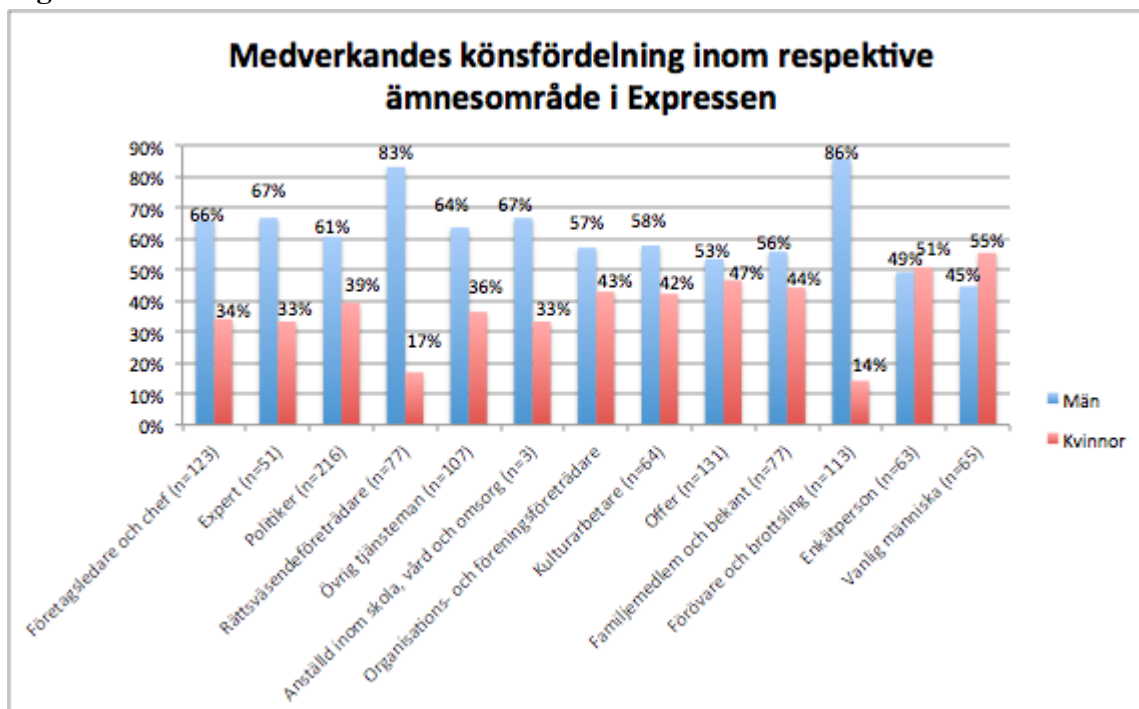
Figur 29.

Figur 30.

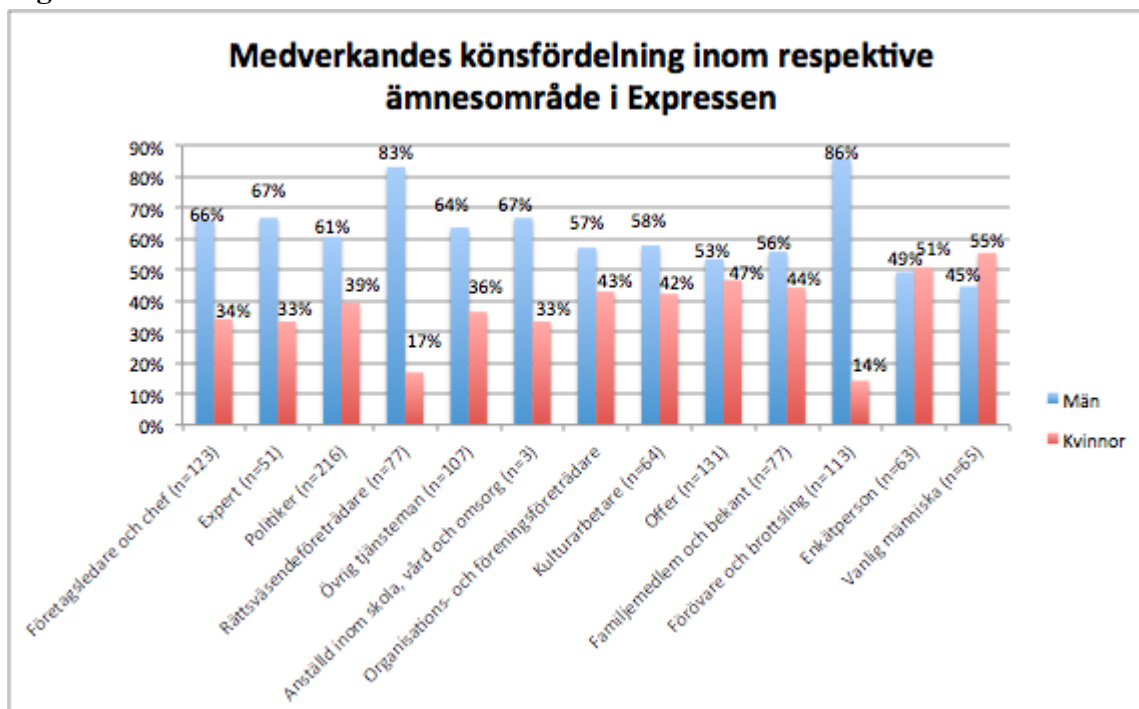

Figur 31.

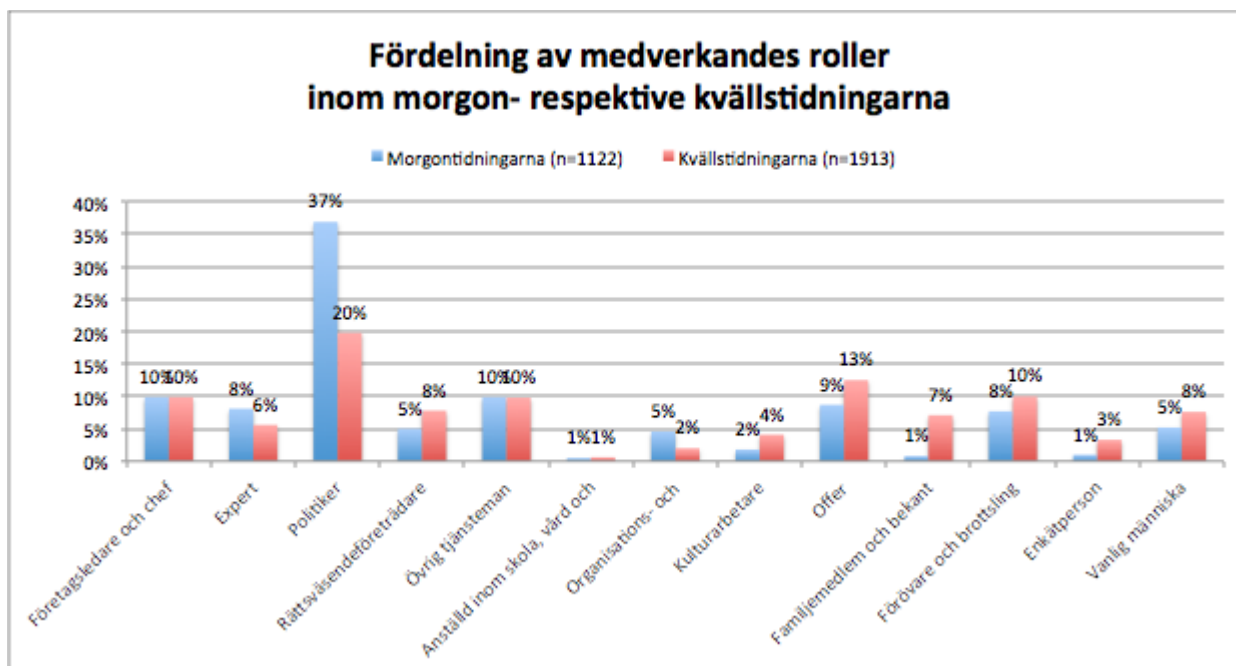

Figur 32.

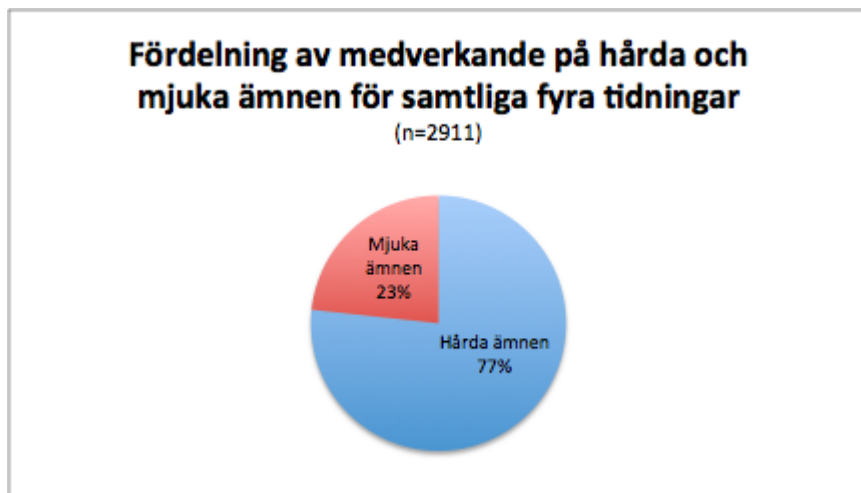

Figur 33.

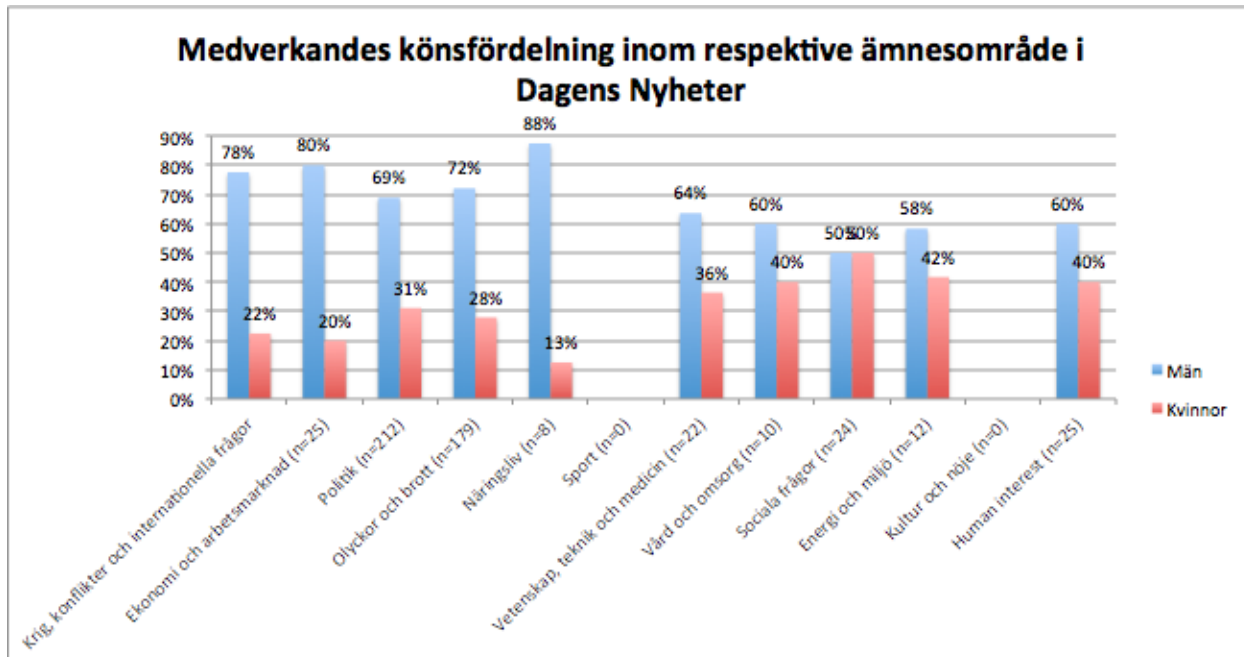
Fördelning av medverkades roller på hårda och mjuka ämnen

Figur 34.

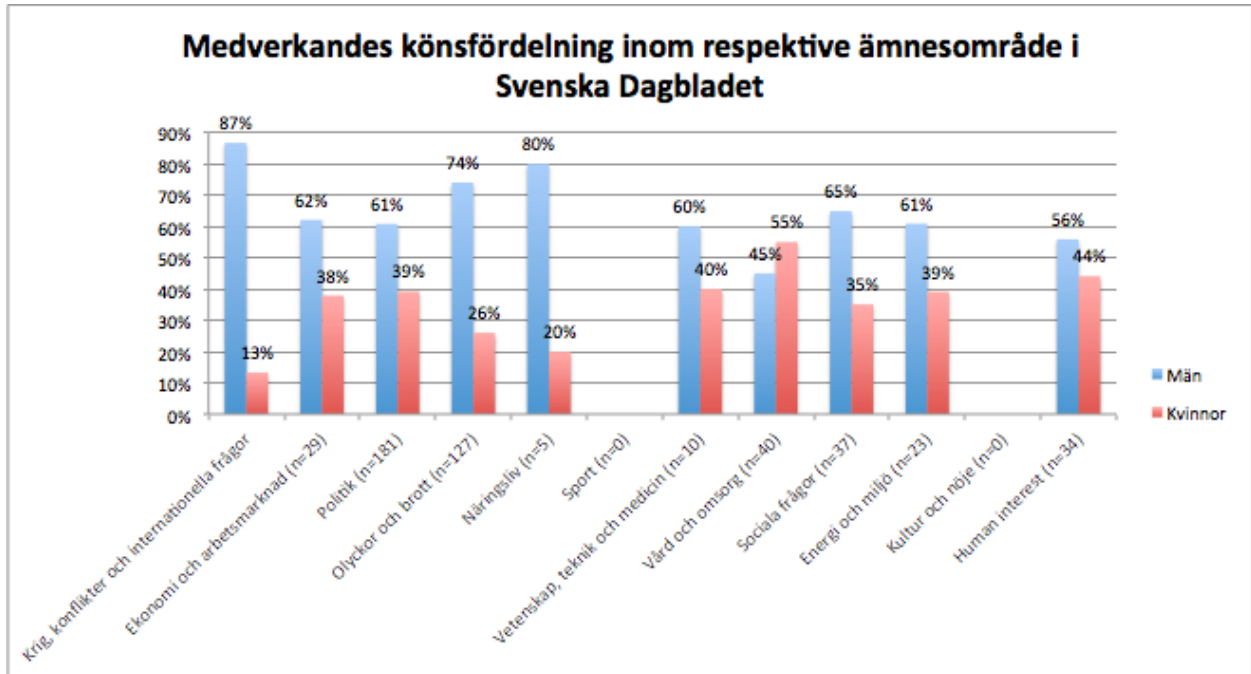

Medverkandes könsfördelning inom respektive ämnesområde för respektive tidning

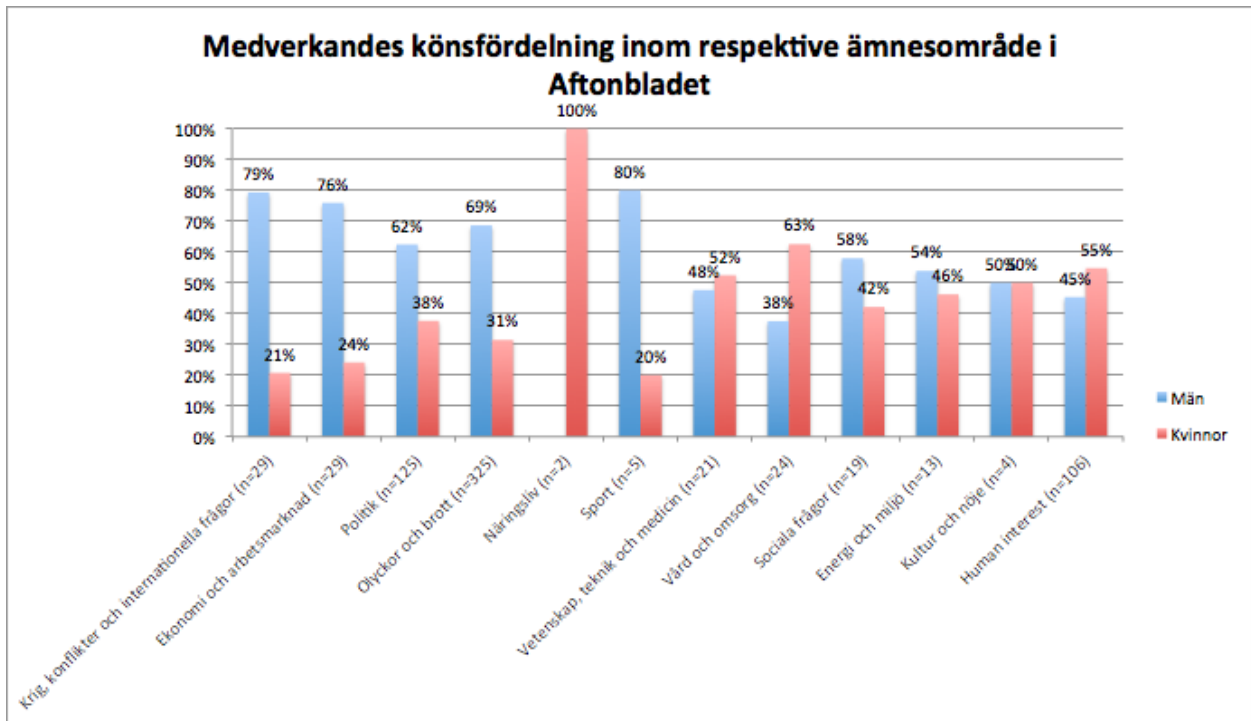
Figur 35.

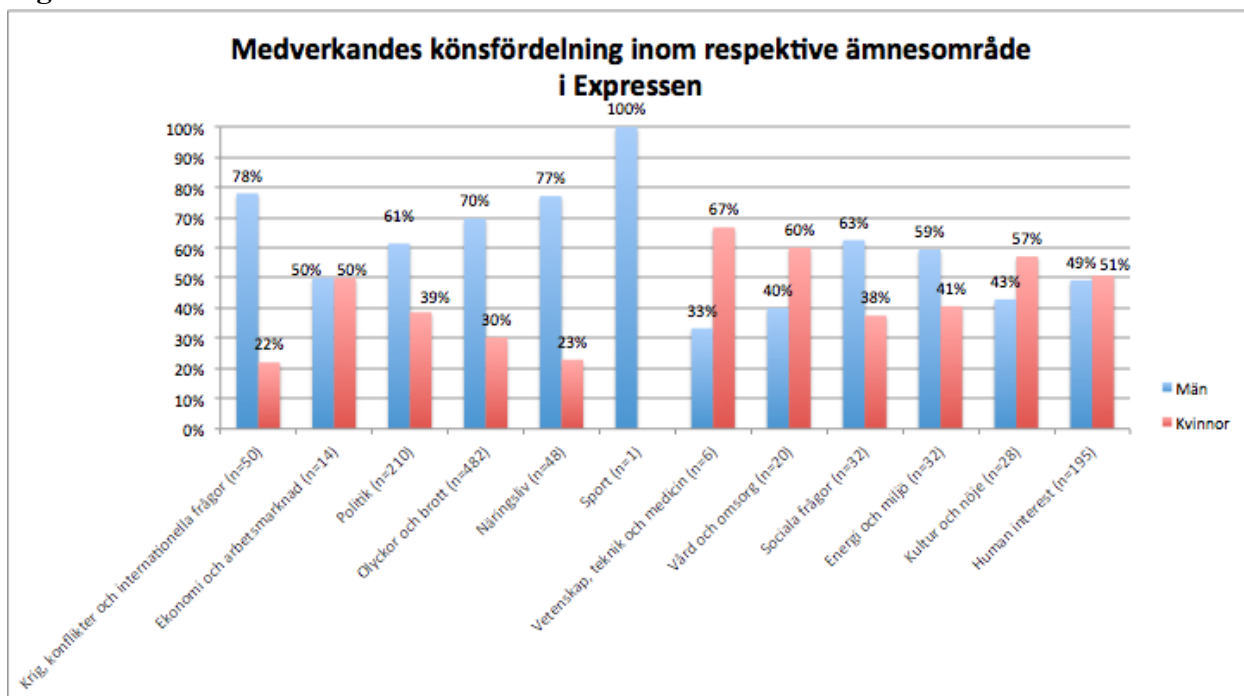
Figur. 36

Figur 37.

Figur 38.

Tabell 12.

Manliga respektive kvinnliga Företagsledare och chefers fördelning på olika ämnen för samtliga fyra tidningar		
Ämne	Män	Kvinnor
Krig, konflikter och internationella frågor	10%	3%
Ekonomi och arbetsmarknad	7%	2%
Politik	15%	5%
Olyckor och brott	19%	18%
Näringsliv	10%	3%
Sport	2%	0%
Vetenskap, teknik och medicin	2%	1%
Vård och omsorg	4%	8%
Sociala frågor	7%	3%
Energi och miljö	2%	2%
Kultur och nöje	1%	0%
Human intress	22%	54%
Total	100%	100%
n	184	91

Tabell 13.

Manliga respektive kvinnliga Övriga tjänstemäns fördelning på olika ämnen för samtliga fyra tidningar		
Ämne	Män	Kvinnor
Krig, konflikter och internationella frågor	16%	4%
Ekonomi och arbetsmarknad	4%	1%
Politik	9%	3%
Olyckor och brott	35%	21%
Näringsliv	3%	3%
Sport	0%	0%
Vetenskap, teknik och medicin	2%	3%
Vård och omsorg	2%	5%
Sociala frågor	9%	10%
Energi och miljö	4%	6%
Kultur och nöje	1%	0%
Human interest	16%	45%
Total	100%	100%
n	171	104

Tabell 14.

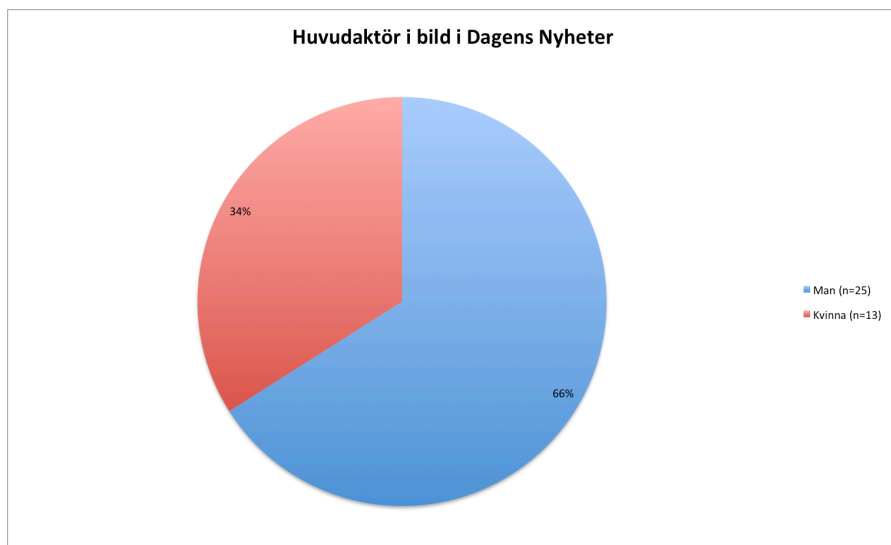
Fördelning på roller bland medverkande män respektive kvinnor inom hårda ämnen för samtliga fyra tidningar		
Roll	Män	Kvinnor
Företagsledare och chef	8%	4%
Expert	7%	6%
Politiker	30%	37%
Rättsväsendeföreträdare	9%	6%
Övrig tjänsteman	8%	5%
Anställd inom skola, vård och omsorg	0%	1%
Organisations- och föreningsföreträdare	2%	2%
Kulturarbetare	2%	1%
Offer	12%	18%
Familjemedlem och bekant	3%	6%
Förövare och brottsling	15%	5%
Enkätperson	1%	2%
Vanlig människa	3%	6%
Total	100%	100%
n	1515	701

Tabell 15.

Fördelning på roller bland medverkande män respektive kvinnor inom mjuka ämnen för samtliga fyra tidningar		
Roll	Män	Kvinnor
Företagsledare och chef	19%	19%
Expert	8%	6%
Politiker	13%	6%
Rättsväsendeföreträdare	3%	1%
Övrig tjänsteman	15%	21%
Anställd inom skola, vård och omsorg	1%	0%
Organisations- och föreningsföreträdare	6%	3%
Kulturarbetare	13%	9%
Offer	1%	5%
Familjemedlem och bekant	4%	8%
Förövare och brottsling	1%	1%
Enkätperson	5%	6%
Vanlig människa	10%	16%
Total	100%	100%
n	345	329

Huvudaktör i bild i respektive tidning

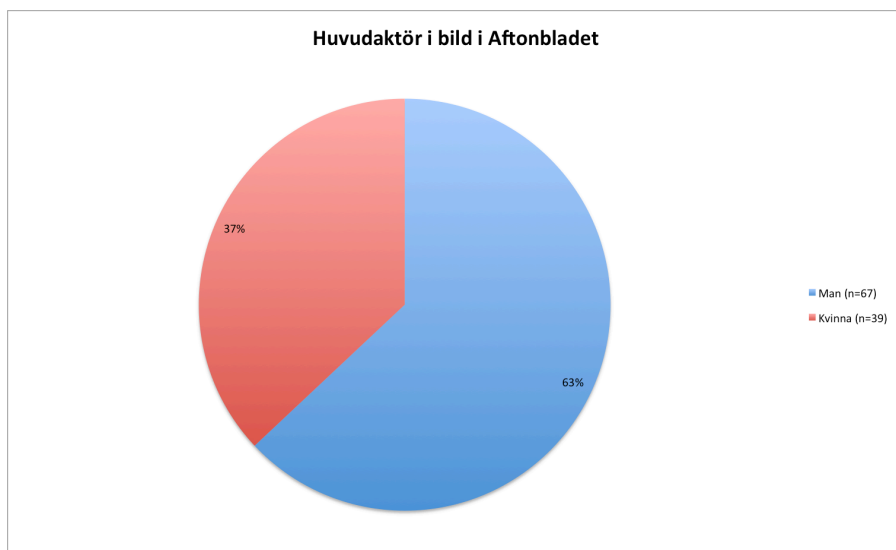
Figur 39.

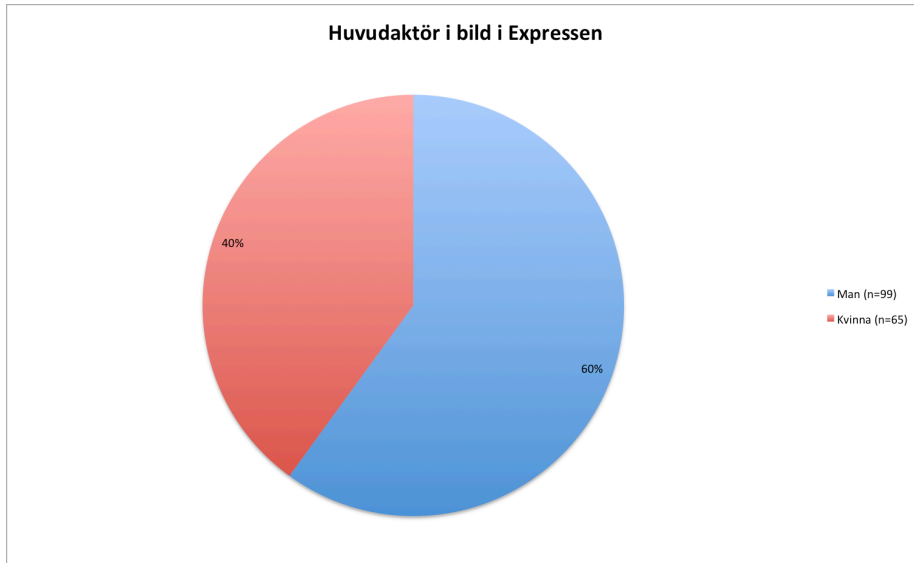
Figur 40.

Figur 41.

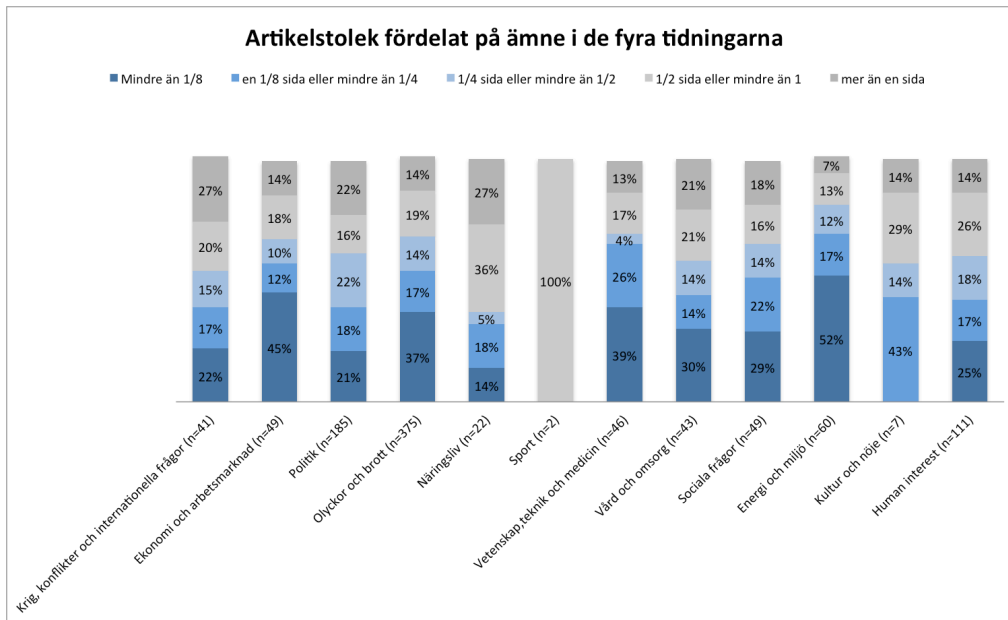

Figur 42.

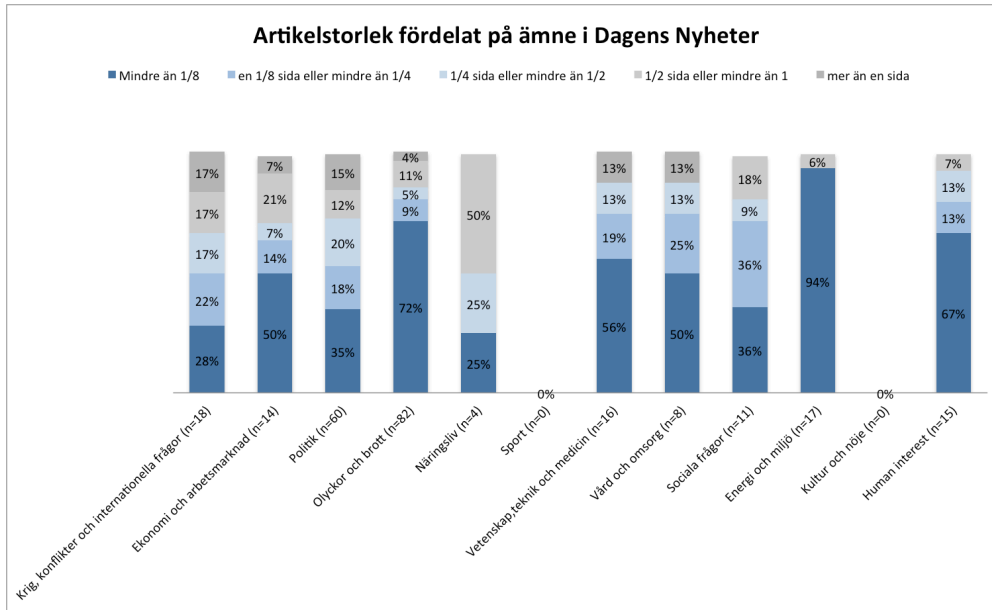
Artikelstorlek fördelat på ämne totalt samt i respektive tidning

Figur 43.

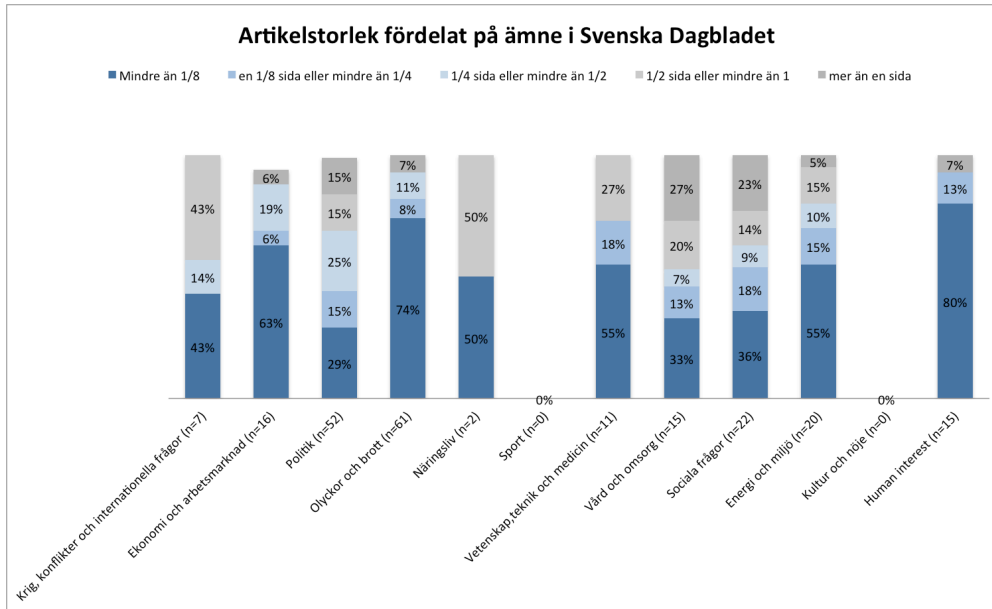

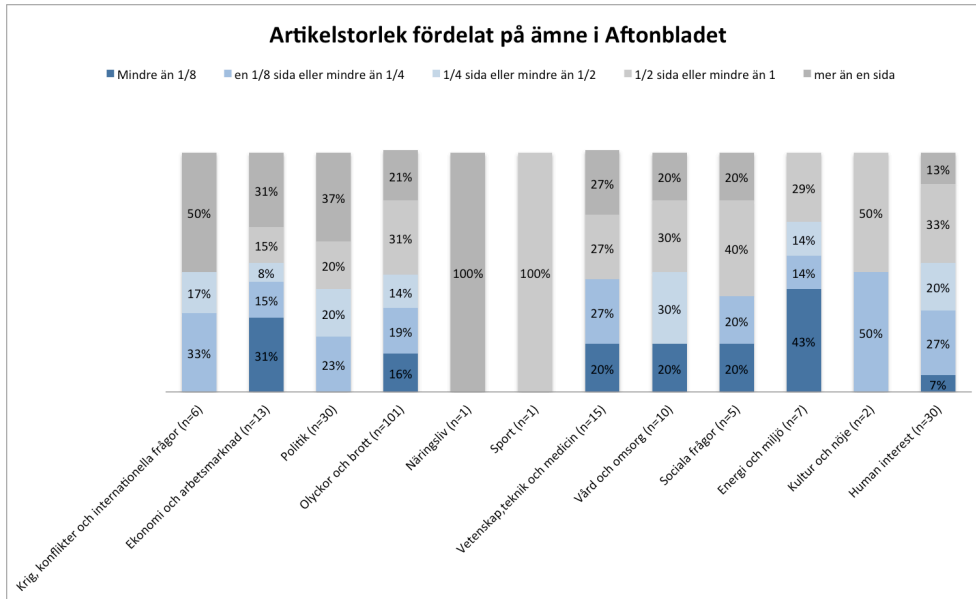
Figur 44.

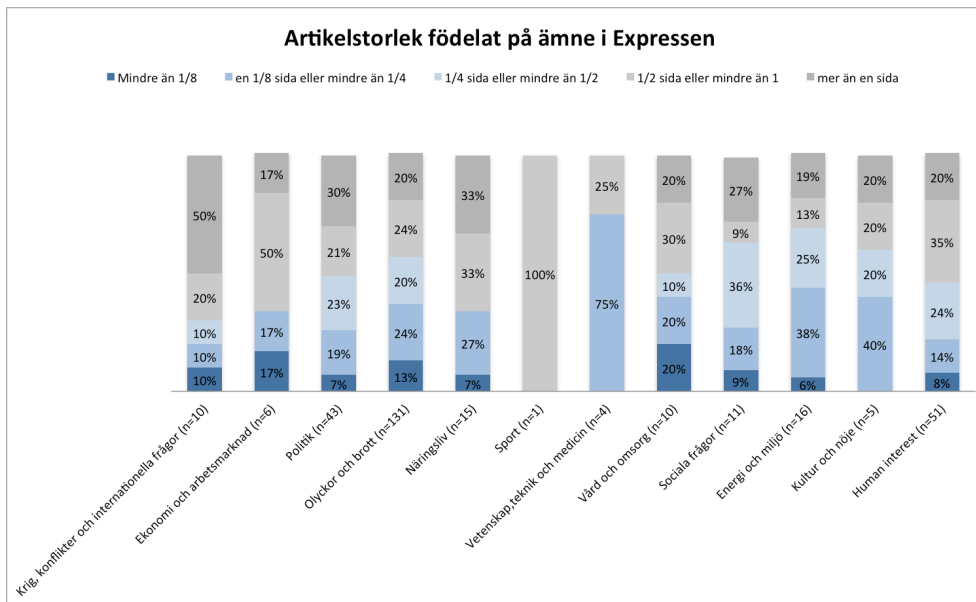
Figur 45.

Figur 46.

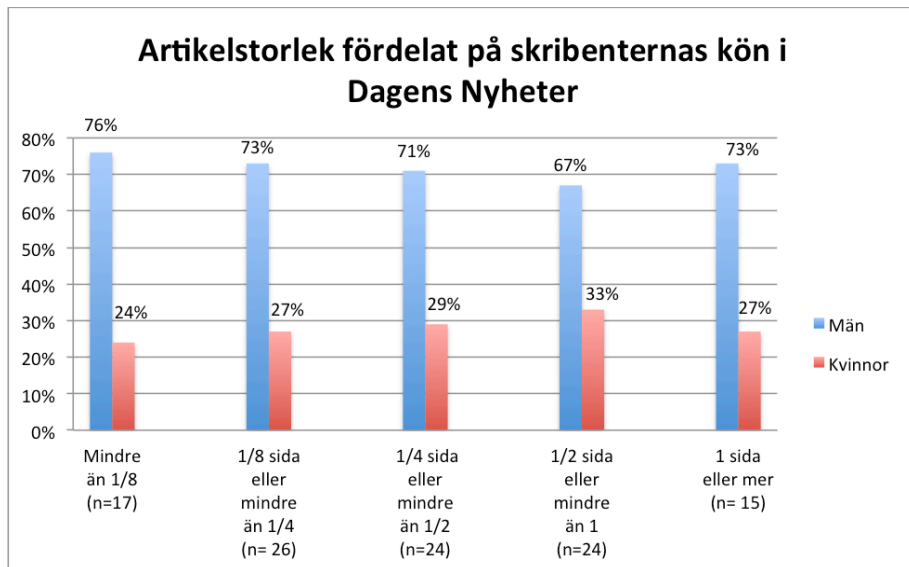

Figur 47.

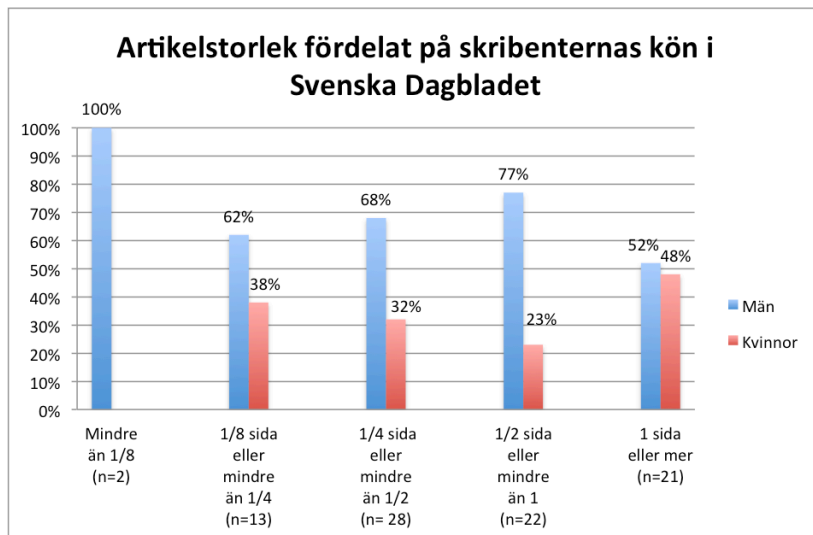

Artikelstorlek fördelat på skribenternas kön i respektive tidning

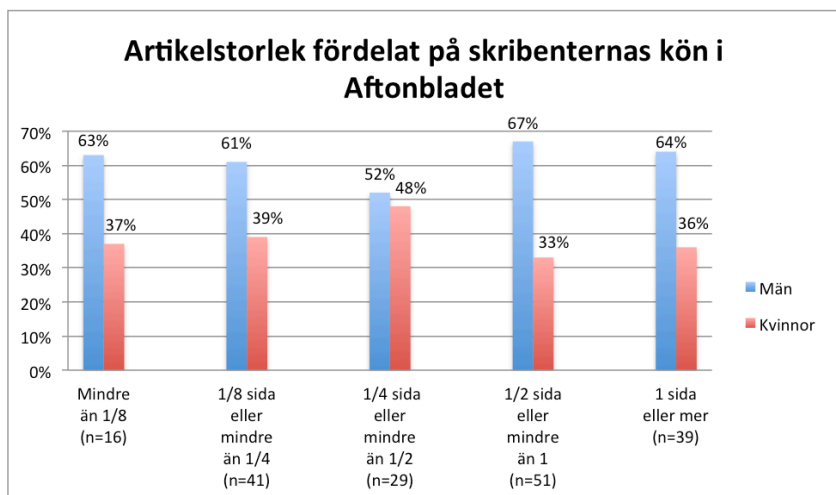
Figur 48.

Figur 49.

Figur 50.

Figur 51.

